

Wykaz dorobku opublikowanego w latach 1972-2022
List of publications in the years 1972-2022

dr hab. Czesława Christowa

Rok 2022	
1.	Christowa Cz., <i>Polska gospodarka morska w świetle polityki morskiej Unii Europejskiej</i>, Wyższa Szkoła Menedżerska w Warszawie, Wydawnictwo im Profesora Leszka J. Krzyżanowskiego, Warszawa 2022, ISSN 2081-0008, e-ISSN 2449-8714, s. 225-242 Christowa Cz., <i>Polish maritime economy in the light maritime policy of the European Union</i>, Wyższa Szkoła Menedżerska w Warszawie, Wydawnictwo im Profesora Leszka J. Krzyżanowskiego, Warszawa 2022, ISSN 2081-0008, e-ISSN 2449-8714, s. 225-242 Streszczenie: Istotnym warunkiem wykorzystania przez Polskę szans gospodarczych i społecznych płynących z nadmorskiego położenia kraju jest realizacja wytycznych polityki morskiej Unii Europejskiej o zintegrowanym, interdyscyplinarnym, kompleksowym i innowacyjnym podejściu do wszystkich dziedzin gospodarki morskiej. W artykule przedstawiono rolę unijnej i polskiej polityki morskiej jako czynnika wzrostu sektora. Określono priorytetowe działania w obszarze polityki morskiej RP warunkujące jej konkurencyjność. Publikacja ma charakter poznawczy, porządkujący, metodyczny i postulatywny. słowa kluczowe: polityka morska, niebieska gospodarka, badania naukowe, innowacyjne technologie morskie, świadomość morska summary: An important condition for Poland to take advantage of the economic and social opportunities resulting from the country's seaside location is the implementation of the guidelines of the European Union's maritime policy on an integrated, interdisciplinary, comprehensive and innovative approach to all areas of maritime economy. The article presents the role of the UE and Polish maritime policy as a growth factor for the sector. Priority actions in the area of maritime policy of the Republic of Poland, conditioning its competitiveness, were defined. The publication is cognitive, ordering, methodical and postulative. key words: maritime policy, blue economy, research, innovative maritime technologies, maritime awareness
Rok 2021	
2.	Christowa Cz., <i>Polskie porty morskie. Teoria i praktyka</i>, Wyższa Szkoła Menedżerska w Warszawie, Wydawnictwo im. Profesora Leszka J. Krzyżanowskiego, Warszawa 2021, ISBN 978-83-7520-246-5, s. 204 Christowa Cz., <i>Polish Seaports. Theory and Practice</i>, Wyższa Szkoła Menedżerska w Warszawie, Wydawnictwo im Profesora Leszka J. Krzyżanowskiego, Warszawa 2021, ISBN 978-83-7520-246-5, s. 204 Streszczenie: Monografia wzbogaca wiedzę o zarządzaniu i jakości w sferze portów morskich oraz nauk inżyniersko-technicznych w zakresie transportu wodnego (morskiego i rzeczno). Wskazuje na nowe, innowacyjne kierunki rozwoju i zastosowań w portach teorii zarządzania. Zawarta w pracy wiedza stanowi nowy element wspomagający rozwiązywanie bieżących i strategicznych problemów systemów zarządzania terenami i infrastrukturą oraz procesami eksploatacyjno-usługowymi w portach morskich. Zwraca też uwagę na użyteczne narzędzia stymulowania konkurencyjności portów i regionów nadmorskich oraz większą odpowiedzialność portów za swój wpływ na otoczenie. Opracowanie to zawiera wątki teoriopoznawcze ze sfery zarządzania oraz metodyczne w zakresie badań procesów eksploatacyjnych i usługowych w portach morskich. Przedstawione w monografii koncepcje systemów i procesów portowych mogą znaleźć praktyczne zastosowanie w przedsiębiorstwach tworzących sektor Transport, Spedycja, Logistyka (TSL) oraz usługowo-produkcyjne klastry portowe. W efekcie monografia może przyczynić się do zwiększenia efektu synergii ich działań oraz wartości dodanej z działalności usługowo-przemysłowej portu. Monografia może stanowić teoretyczną i praktyczną pomoc dla kadry kierowniczej i pracowników zarządów portów, administracji morskiej, przedsiębiorstw portowych oraz dydaktyków i studentów zainteresowanych zarządzaniem i eksploatacją portów morskich. Oceny i wnioski zaprezentowane w monografii mogą być przydatne polskim organom władz publicznych jako podmiotom polityki morskiej oraz zarządom morskich portów słowa kluczowe: gospodarka morska, porty morskie, funkcje portów, usługi portowe, mierniki oceny, systemy zarządzania portami, infrastruktura portów, ładunki, portowe centra logistyczne, logistyka morska, obsługa transportowa portów, konkurencyjność portów, zintegrowana polityka morska, polityka portowa, transport wodny, kształcenie kadr morskich, innowacyjne technologie morskie, badania naukowe, świadomość morska summary: The monograph enriches knowledge in two areas: management and quality in seaports and engineering and technology related to sea and inland waterway transport. The knowledge presented in the monograph brings in a new element enhancing the process of solving current and strategic problems of land and infrastructure management systems and operational and service processes in seaports. The publication indicates effective tools for stimulating the competitiveness of ports and Coastal regions, as well as greater the responsibility of ports for their impact on the environment. The study comprises threads of management theory and research methods concerning operations and services in seaports. The presented concepts of systems and processes taking place in ports may be practically used in transport, freight forwarding and logistics companies and those belonging to service-production port clusters. As a result, the monograph may contribute to increasing the synergy of their actions and added value of service and production operations in port. The assessments and

	conclusions presented in the monograph may be useful to port authorities and Polish State authorities as maritime policy makers. The monograph may be of theoretical and practical assistance to senior management and Staff of port authority, maritime administration, port companies and teachers and students interested in seaport management and operations. key words: maritime economy, seaports, port functions, port services, assessment measures, port management systems, port infrastructure, cargo, port logistics centers, maritime logistics, transport services in ports, port competitiveness, integrated maritime policy, port policy, water transport, maritime personnel education, innovative sea technologies, scientific research, maritime awareness
3.	Christowa Cz.: System zarządzania portami morskimi w Polsce. W poszukiwaniu optymalnych rozwiązań, rozdział [w]:<i>Ekonomia i zarządzanie wobec wyzwań współczesnego świata</i>, monografia, redakcja naukowa Mariusz Tomczyk i Kamil Kwiecień, ArchaeGraph, Łódź – Kielce 2021, s. 49-72, www.archaeograph.pl, Repozytorium Cyfrowe Biblioteki Narodowej Christowa Cz.: <i>A system of seaports management in Poland in quest of optimal solutions</i>, [w]: <i>Zarządzanie we współczesnym świecie</i>, monografia, redakcja naukowa Mariusz Tomczyk i Kamil Kwiecień, ArchaeGraph, Łódź – Kielce 2020, p. 49-72, www.archaeograph.pl, Repozytorium Cyfrowe Biblioteki Narodowej Streszczenie: Przesłanką decydującą o podjęciu badań i publikacji wyników jest dążność do stałego zdobywania i upowszechniania nowej wiedzy na temat systemów zarządzania portami morskimi oraz poszukiwania optymalnych zmian. Zgodnie z przyjętą definicją port morski został przedstawiony, jako złożony system gospodarczy oraz ogniwo systemu logistycznego i transportowego Polski i Europy w łądowo – morskich łańcuchach dostaw. Szczególną uwagę zwrócono na funkcje ministerstw właściwych do spraw gospodarki morskiej i zarządów morskich portów odpowiedzialnych za politykę i strategię rozwoju portów, zapewnienie środków finansowych na infrastrukturę portową, zwiększanie władztwa nad terenami w granicach administracyjnych portów morskich, ochronę interesu publicznego i tworzenie odpowiednich warunków konkurencyjności i rozwoju przedsiębiorstwom prywatnym, krajowym i zagranicznym, realizującym funkcje gospodarcze portu. W treści publikacji został przedstawiony i oceniony proces restrukturyzacji portów oraz oddzielenia w systemie gospodarczym portu morskiego sfery administracyjno – zarządczej od eksploatacyjno – usługowej i produkcyjnej. Głównym wnioskiem wynikającym z badań jest stwierdzenie, że jednym z mało rozpoznanych, istotnych czynników mających wpływ na konkurencyjność i rozwój portów morskich są systemy zarządzania infrastrukturą i terenami portowymi oraz oddziaływanie na porty czynnika instytucjonalnego. Optymalizacja systemu zarządzania portami morskimi w Polsce wymaga interdyscyplinarnych, permanentnych badań prowadzonych przez zespoły badawcze. Publikacja może stać się przedmiotem zainteresowania naukowców podejmujących badania stosowane, studentów przygotowujących się do pracy w przedsiębiorstwach sektora Transport Spedycja Logistyka, decydentów i praktyków portowych podejmujących decyzję w sferze zarządzania terenami i infrastrukturą oraz działalnością eksploatacyjną, usługową i produkcyjną. summary: The major driver for the research and publishing the results is a pursuit of continuous extension and dissemination of knowledge of seaport management systems and seeking optimal changes. The seaport has been defined and presented as an economic system and a link of the logistics and transport system of Poland and Europe in the land-sea supply chains. In particular, focus is placed on the functions of the ministries responsible for maritime economy and seaport authorities responsible for port policy and strategy of port development, the provision of funds for port infrastructure, increasing the governance over land within port administration boundaries, protection of public interest, the creation of appropriate conditions of competitiveness and development of private, domestic and foreign companies performing business functions of the port. The study discusses and evaluates the process of seaport restructuring and the separation of two major spheres in the economic system of the port: administration and management, and service/production operations. The main conclusion from this study is that systems of seaport infrastructure and land management as well as impact of institutions on ports are little recognized, yet essential factors affecting the competitiveness and development of seaports. The optimization of Poland's seaport management system calls for continued interdisciplinary research conducted by various research teams. The publication may draw interest of scientists engaged in applied research, students preparing for work in transport, forwarding or logistics organizations, decision makers and port operators making decisions related to land and infrastructure management, and maintenance, service and production operations. słowa kluczowe: porty morskie, ustawa o portach, systemy zarządzania portami, podsystemy administracyjno – zarządczy i usługowo – produkcyjny portu, klastry portowe. key words: seaports, law on ports, port management systems, port administration-management subsystem, services-production subsystem, port clusters.
Rok 2020	
4.	Christowa Cz.: Determinanty konkurencyjności i rozwoju polskich portów o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej na przykładzie zespołu portów Szczecin – Świnoujście, rozdział [w]:<i>Zarządzanie we współczesnym świecie</i>, monografia, redakcja naukowa Anna Krzysztofek, ArchaeGraph, Łódź – Kielce 2020, s. 39-54, www.archaeograph.pl, Repozytorium Cyfrowe Biblioteki Narodowej Christowa Cz.: <i>Factors of the competitiveness and growth of polish ports essential for the national economy the case of Szczecin and Świnoujście ports</i>, [w]: <i>Zarządzanie we współczesnym świecie</i>, monografia, Redakcja naukowa A. Krzysztofek, ArchaeGraph, Łódź – Kielce 2020, p. 39-54, www.archaeograph.pl, Repozytorium Cyfrowe Biblioteki Narodowej Streszczenie: Przesłanką decydującą o podjęciu badań i publikacji wyników jest dążność do stałego zdobywania i upowszechniania nowej wiedzy na temat konkurencyjności polskich portów morskich. Głównym celem badań przedstawionych w rozdziale jest systemowa analiza i ocena czynników długofalowej, trwałej konkurencyjności i innowacyjnego rozwoju polskich portów morskich o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej jako ogniów w globalnych, łądowo-morskich łańcuchach dostaw w warunkach światowego kryzysu gospodarczego.

	Zgodnie z przyjętą definicją port morski jest traktowany, jako złożony system gospodarczy oraz ogniwo systemu logistycznego i transportowego Polski i Europy w łańcuchach dostaw. W treści publikacji zostały przedstawione i ocenione czynniki egzogeniczne i endogeniczne mające wpływ na konkurencyjność i rozwój funkcji gospodarczych polskich portów morskich, w szczególności zespołu portów Szczecin – Świnoujście. Głównym wnioskiem wynikającym z badań jest stwierdzenie, że jednym z mało rozpoznanych czynników mających wpływ na konkurencyjność i rozwój portów morskich są systemy zarządzania infrastrukturą i terenami portowymi. Publikacja może stać się przedmiotem zainteresowania naukowców podejmujących badania stosowane, studentów przygotowujących się do pracy w przedsiębiorstwach sektora Transport Spedycja Logistyka oraz praktyków portowych podejmujących decyzję w sferze zarządzania terenami i infrastrukturą oraz działalnością usługową i produkcyjną. summary: The main reason for undertaking this research and publication of the results is continuing pursuit for gaining and disseminating new knowledge on the competitiveness of Poland's seaports. The primary goal of the research presented in this chapter is a systematic analysis and assessment of factors affecting a long-term competitiveness and innovation-based development of Polish seaports, specifically those ports that are critical for the country's economy as links in global sea-land supply chains at the time of worldwide economic crisis. As the adopted definition states, the seaport is regarded as a complex economic system and a link of a logistic and transport chain in Poland and Europe in land and sea supply chains. The author presents and evaluates exogenous and endogenous factors affecting the competitive position and development of economic functions of Polish seaports, focusing on the ports of Szczecin and Świnoujście. One conclusion drawn from the studies is that systems of port infrastructure and land management are insufficiently examined as a factor determining the competitiveness and development of seaports. The publication may draw attention of scientists undertaking applied research, students preparing for work in transport, logistics or forwarding organizations and port operators making decisions concerning land and infrastructure management or service and manufacturing operations. słowa kluczowe: porty morskie, czynniki konkurencyjności, systemy zarządzania, innowacje key words: seaports, factors of competitiveness, management systems, innovations
5.	Christowa Cz.: Badanie funkcji transportowej zespołu portów morskich Szczecin – Świnoujście, rozdział [w]: Zarządzanie i logistyka w XXI wieku, monografia, redakcja naukowa Anna Krzysztofek, ArchaeGraph, Łódź – Kielce 2020, s. 19-32, www.archaeograph.pl, Repozytorium Cyfrowe Biblioteki Narodowej Christowa Cz.: Research into the transport function of the Szczecin-Świnoujście, [w]: Zarządzanie i logistyka w XXI wieku, monografia, Redakcja naukowa A. Krzysztofek, ArchaeGraph, Łódź – Kielce 2020, p. 19-32, www.archaeograph.pl, Repozytorium Cyfrowe Biblioteki Narodowej Streszczenie: Celem rozdziału jest przedstawienie wyników badań funkcji transportowej zespołu portów morskich Szczecin – Świnoujście w latach 2008-2019 z określeniem uwarunkowań i kierunków jej rozwoju. W rozdziale zawarto szczegółową analizę przeładunków towarów w granicach administracyjnych portów, w ujęciu ilościowym i rodzajowym, ze wskazaniem kierunków przepływu (Import, Eksport, Tranzyt) oraz krajów tranzytujących. Dokonano oceny systemu obsługi transportowej portów według kierunków przewozu oraz rodzajów środków transportu i ładunków. Określono determinanty organizacyjno – prawne, infrastrukturalne i rynkowe rozwoju portów morskich jako ogniwo logistycznego systemu dostaw o zasięgu globalnym oraz bieguna wzrostu gospodarki narodowej, regionu nadmorskiego i miast portowych. Głównym wnioskiem wynikającym z badań jest stwierdzenie, że wraz z rozwojem funkcji transportowej porty morskie ujścia Odry, na wzór portów Europy Zachodniej, przekształcają się w międzynarodowe, innowacyjne centra logistyczne skomunikowane wszystkimi rodzajami dróg z potencjalnym zapleczem i przedpołem gospodarczym. summary: The study presented in this chapter aims to analyze and assess the transport function of the Szczecin and Świnoujście seaports in the years 2008-2019, and identifies determinants and directions of development. A detailed analysis of cargo throughput within the perimeters of each port is made in terms of quantities and types, and cargo flow directions: import, export, transit plus transiting countries. The system of cargo handling services of the ports has been evaluated by transport directions, types of transport vehicles and cargoes. Major factors are discussed – organizational, legal, infrastructure, market - stimulating development of seaports, essential links of the logistics system of global range and growth pole of the national economy, coastal region and port cities. The main conclusion drawn from the study is the statement that as the transport function of the seaports located on the Odra River grows, similarly to ports in Western Europe, Szczecin and Świnoujście will evolve into international, innovative logistics centers linked through water, land and air with potential hinterland and foreign ports. słowa kluczowe: porty morskie, infrastruktura portów, funkcje portowe, ładunki, portowe centra logistyczne key words: seaports, port infrastructure, port functions, cargo, port logistics centers
6.	Christowa Cz.: Metodyczne aspekty badań w zakresie wpływu innowacji na konkurencyjność polskich portów morskich, rozdział [w]: Przyszłość mobilności i logistyki jako przedmiot badań nauk społecznych, redakcja naukowa A. Hoszman, Studia i Prace Kolegium Zarządzania i Finansów, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2020, s. 107-118 Christowa Cz.: Methodological aspects of research into the impact of innovations on the competitiveness of polish seaports, Studia i Prace Kolegium Zarządzania i Finansów, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2020, p. 105-116 Streszczenie: Celem artykułu jest przedstawienie koncepcji projektu badawczego w zakresie wpływu innowacji na konkurencyjność i rozwój polskich portów morskich posiadających status portów o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej. Jako hipotezę badawczą przyjęto, że jednym z mało rozpoznanych czynników mających największy wpływ na konkurencyjność i rozwój portów morskich jest wzrost innowacyjności w sferze techniki, technologii, zarządzania, organizacji usług portowych i przemysłów morskich oraz transfer innowacyjnych technologii między uczelniami

	i instytucjami badawczymi a przedsiębiorstwami układu portowego. Głównym celem badań naukowych jest identyfikacja, systemowa analiza i ocena czynników długofalowej i trwałej konkurencyjności oraz innowacyjnego rozwoju polskich portów morskich jako ogniw w globalnych, lądowo-morskich łańcuchach dostaw. Szczegółowe cele mają charakter poznawczy, porządkujący, metodyczny i postulatywny. summary: The article aims at presenting the concept of a research project designed to examine how innovations influence the competitiveness and development of Polish seaports regarded as ports of the primary importance for the national economy. It has been assumed as the research hypothesis that one of the less recognised factors affecting the competitiveness and development of seaports is increased innovativeness in technology, know-how, management, organisation of port services and maritime industries, as well as the transfer of innovative technologies between universities and research institutions and port service companies. The main purpose of scientific research is the identification, system analysis and evaluation of the factors that influence long-term and permanent competitiveness and innovative development of Polish seaports as links in global, land-sea supply chains. Particular objectives are of cognitive, structuring, methodological and postulating nature. słowa kluczowe: porty morskie, konkurencyjność, innowacje, badania naukowe key words: seaports, competitiveness, innovations, scientific research
	Rok 2019
7.	Christowa Cz.: System obsługi transportowej portów ujścia Odry ze szczególnym uwzględnieniem transport rzeczno- Szkoła Główna Handlowa, Studia i Prace Kolegium Zarządzania i Finansów, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2019, s. 99-114 Christowa Cz.: Transport services in ports at the mouth of the River Oder with particular emphasis on river transport, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Studia i Prace No 171, Kolegium Zarządzania i Finansów, Warszawa 2019, p. 99-114 Streszczenie: Celem publikacji jest ocena udziału gałęzi transportu w obsłudze transportowej zespołu portów Szczecin-Police-Świnoujście w latach 1980–2017. Szczególna uwaga została poświęcona transportowi rzeczno- w obsłudze portów wykazuje tendencję malejącą wbrew wytycznym KE zawartym w Białych Księgach polityki transportowej i morskiej UE. W artykule przedstawiono koncepcję optymalnych zmian struktury systemu obsługi transportowej portów, uwzględniającą odbudowę Odrzańskiej Drogi Wodnej, dokończenie kolejowych inwestycji infrastrukturalnych oraz rozwój autostrad morskich na Bałtyku. summary: The paper evaluates the share of different means of transport in transport services rendered for the complex of seaports Szczecin – Police – Świnoujście over the years 1980–2017. Special attention was paid to river transport the share of which, contrary to the guidelines of the European Commission laid down in the EU White Papers on transport and sea, exhibits a decreasing trend. The paper discusses a concept of optimal changes in the structure of transport services rendered to these ports including the reconstruction of the Oder River Waterway [PL: Odrzańska Droga Wodna], the completion of railway infrastructure investment projects, and development of Motorways of the Sea in the Baltic Sea area. słowa kluczowe: porty morskie, usługi portowe, logistyka morska, obsługa transportowa portów, skomunikowanie portów key words: seaports, port services, sea logistics, transport services in ports, connections between ports
	Rok 2018
8.	Christowa Cz.: Transport rzeczny w polityce transportowej Polski i Unii Europejskiej, Prace Naukowe Politechniki Warszawskiej, „Transport” z.121, Cz.3., Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2018, s. 59 – 73 Christowa Cz.: River transport in transport policy in Poland and European Union, Scientific works of Warsaw University of Technology, „Transport” No 121/3, Warsaw University of Technology Publishing House, Warsaw 2018, p. 59 – 73 streszczenie: Polityka transportowa jest jednym z najważniejszych czynników kształtowania systemu transportowego kraju i kontynentu europejskiego. Celem artykułu jest analiza i ocena wpływu polityki transportowej Polski i Unii Europejskiej na rozwój transportu rzeczno- w Polsce. Przedmiotem badań są najważniejsze dokumenty polityczne i strategiczne obowiązujące w UE i RP w latach 2001-2017, których treścią są koncepcje systemu transportowego, w tym długofalowe plany budowy i modernizacji infrastruktury transportowej, w części dotyczącej transportu rzeczno- Przyjęto założenie, że transport rzeczny powinien mieć priorytetowe znaczenie w systemie transportowym ze względu na swoje cechy techniczno – eksploatacyjne i środowiskowe, bezpieczeństwo, niskie koszty zewnętrzne oraz wpływ na konkurencyjność portów morskich i rozwój społeczno – gospodarczy regionów położonych w dolinie rzek. Unia Europejska od wielu lat promuje rozwój transportu śródlądowego, kolejowego i intermodalnego mając na celu zmniejszenie przewozów w ruchu drogowym, który ma negatywny wpływ na środowisko i wzrost kongestii. W polityce transportowej UE za konieczne uznano zmiany proporcji między gałęziami oraz integrowanie transportu morskiego, żeglugi śródlądowej i kolei. Komisja Europejska zaleciła rozwój transportu rzeczno- jako gałęzi ekologicznej, bezpiecznej i najmniej energochłonnej. W artykule przedstawiono analizę i ocenę warunków instytucjonalnych, prawnych i infrastrukturalnych rozwoju żeglugi śródlądowej w Polsce. summary: Transport policy is one of the most important factors affecting transport systems in individual countries and in Europe as a whole. This article analyzes and evaluates the impact of the transport policy of Poland and that of the European Union on the development of river transport in Poland. The study focuses on the most important political and strategic documents in force in the European Union and in the Republic of Poland in 2001-2017, containing transport system concepts, including plans of long-term construction and modernization of transport infrastructure that partly involve river

	transport. It has been assumed that river transport should be a priority in the Polish transport system due to its technical, operational and environmental characteristics, safety, low external costs, increased competitiveness of sea ports and the socio-economic development of regions located along rivers. The European Union has been promoting the development of inland waterway, rail and intermodal modes of transport for years, aiming at the reduction of the share of road freight carriage that adversely affects the environment and intensifies congestions. EU transport policy makers have found it necessary to amend the proportions and to integrate sea, inland waterway and rail transport. The European Commission has recommended to develop river transport for its advantages, such as low environmental impact, safety and energy efficiency. The article analyzes and evaluates the conditions, in terms of institutions, legislation and infrastructure, for the development of inland shipping in Poland. słowa kluczowe: polityka transportowa, transport rzeczny, porty rzeczne key words: transport policy, river transport, river ports.
	Rok 2015
9.	Christowa Cz.: Identyfikacja możliwości współpracy w zakresie innowacyjności i transferu technologii między uczelniami, podmiotami i instytucjami badawczymi a przedsiębiorstwami sektora gospodarki morskiej w Polsce, Folia Pomeranae Universitatis Technologiae Stetinensis, Oeconomica 317(78)1 2015, s. 17 – 36 Christowa Cz.: Identification of the co-operation between higher education institutions, research organizations and maritime companies in Poland in innovation and technology transfer, Folia Pomeranae Universitatis Technologiae Stetinensis, Oeconomica 317(78)1 2015, p. 17 – 36 streszczenie: Treścią artykułu jest identyfikacja możliwości współpracy w zakresie innowacyjności i transferu wiedzy między uczelniami, podmiotami i instytucjami badawczymi a przedsiębiorstwami sektora gospodarki morskiej w Polsce. Autor analizuje stan, bariery i efekty wdrażania innowacyjnych projektów w procesach eksploatacyjnych i usługowych w portach morskich Pomorza Zachodniego. summary: This article assesses the current state of co-operation between universities and other higher education institutions, research related bodies, and maritime companies in Poland. The author identifies barriers, referring mainly to the seaports of West Pomerania. słowa kluczowe: badania naukowe, innowacyjność, inteligentne specjalizacje, perspektywa finansowa 2014-2020, polityka naukowa i innowacyjna państwa, sektor gospodarki morskiej, transfer technologii key words: financial perspective 2014-2020, innovativeness, innovations, intelligent specializations, maritime economy, research and innovations policy of the state, scientific research, transfer of technologies
	Rok 2014
10.	Christowa Cz., Christowa-Dobrowolska M.: Wpływ dyrektywy siarkowej Parlamentu Europejskiego na konkurencyjność przedsiębiorstw żeglugi promowej na Bałtyku. Koncepcja badań naukowych, Logistyka 3/2014, s. 1025 – 1036 Christowa Cz., Christowa-Dobrowolska M.: Influence of the European Parliament's sulphur directive on competitiveness of Baltic ferry shipping companies. The concept of scientific research, Logistyka 3/2014, p. 1025 – 1036 streszczenie: Główną przesłanką publikacji jest realne zagrożenie długofalowego utrzymania pozycji konkurencyjnej przez przedsiębiorstwa promowe na rynku przewozów pasażersko-towarowych na Morzu Bałtyckim. Jest to spowodowane rosnącymi kosztami eksploatacyjnymi promów oraz niezbędnymi nakładami inwestycyjnymi i oczekiwanym wzrostem cen paliwa o zawartości 0,1% siarki, w związku z wdrażaniem, w warunkach trwającego kryzysu gospodarczego, nowej dyrektywy siarkowej Parlamentu Europejskiego. Treścią artykułu jest przedstawienie koncepcji badań mających na celu stworzenie modelu systemowej, wielokryterialnej oceny wpływu dyrektyw środowiskowych Parlamentu Europejskiego na sytuację ekonomiczną i działalność operacyjną przedsiębiorstw żeglugi promowej na Bałtyku, ze szczególnym uwzględnieniem dyrektywy siarkowej, na przykładzie linii żeglugowych Świnoujście – Skandynawia Po upadku znaczących sektorów polskiej gospodarki morskiej oraz zahamowaniu przemysłowej, miastotwórczej i regionotwórczej funkcji portów morskich należy poszukiwać nowych rozwiązań pozwalających na utrzymanie i rozwój sektora usług transportowych i portowych, które będą konkurencyjne w stosunku do portów i przedsiębiorstw promowych operujących na Morzu Bałtyckim w relacji Polska – Skandynawia, ze szczególnym uwzględnieniem linii żeglugowych Świnoujście – Skandynawia. summary: The critical premise for the publication is a real risk of losing the competitive position, in the long run, by ferry operators on the Baltic market of passenger and cargo traffic. This risk is due to growing costs of ferry operation, required investment effort and expected rise of prices of fuel with 0.1% sulphur content, related to the implementation of the new sulphur directive passed by the European Parliament, all falling on the time of economic downturn. The article presents concept of scientific research undertaken to create a model of a systems, multicriteria assessment of the impact of European Parliament's (EP) environmental directives on the economic situation and operations of ferry operators in the Baltic, particularly considering the sulphur directive, and examining the Świnoujście – Scandinavia shipping lines. After the collapse of leading sectors of Polish maritime economy and the reduction of industrial, city-forming and region-forming functions of seaports, we should seek new solutions aimed at maintaining and developing the area of transport and port services that will be competitive to ports and ferry companies operating in the Baltic Sea on Poland – Scandinavia routes, particularly shipping lines between Świnoujście and Scandinavian harbours. słowa kluczowe: dyrektywa siarkowa PE, konkurencyjność przedsiębiorstw żeglugi promowej, koncepcja badań, skutki ekonomiczne key words: EP's sulphur directive, competitiveness of ferry shipping companies, the concept of scientific research, economic effects

Rok 2013

Christowa Cz.: Uwarunkowania powrotu polskich statków pod narodową banderę, rozdział w: Wykorzystanie zasobów morza. Nauka w gospodarce morskiej, monografia pod redakcją B. Więcaszek, Wydawnictwo Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie, Szczecin 2013, s. 1 – 11

Christowa Cz.: Determinants of return polish ships to the national flag, chapter in the monograph 'Use of the sea resources. Science in maritime economy', monograph edited by B. Więcaszek, published by the West Pomeranian University of Technology in Szczecin, Szczecin 2013, p. 1 – 11

streszczenie: Celem publikacji jest przedstawienie uwarunkowań prawnych, ekonomicznych i społecznych powrotu polskich statków pod narodową banderę oraz wskazanie zagrożeń wynikających z braku pakietu morskich ustaw.

summary: The aim of this publication is to present a seafarers employment model for Polish flag ships that would be optimal for the employer as well as the employee. The model is characterized by broad flexibility, assures the optimization of shipowners' operating costs, satisfactorily high salaries for seafarers, decent social security for them and their families and the rationalized amount of public aid for the maritime transport sector, within the limits allowed by the European Commission. The optimization of the seafarer employment and social security processes is critical for justified registration of ships under the national flag. Polish flag has been absent on ships globally competing in the transport market since the early 1990s, which is an economically and socially negative phenomenon, also in terms of prestige, for sea carriers, seafarers and the state. The publication contains the results of research done under the development project N R10 0031 10 titled "Investigation and optimization of the model of seafarers' employment in international shipping by Polish maritime companies on ships flying the Polish flag", financed by the National Research and Development Centre in the years 2010 – 2012.

słowa kluczowe: narodowa bandera, modele zatrudnienia marynarzy, polityka morska Unii Europejskiej, powrót statków pod polską banderę, zagrożenia socjalne marynarzy

key words: national flag, seafarers employment models, EU's maritime policy, return polish ships to the national flag, social threats to seafarers

Christowa Cz.: Badanie, ocena i kierunki rozwoju systemu transportowego regionu zachodniopomorskiego, rozdział w: Transport w regionie Pomorza Zachodniego, praca zbiorowa pod redakcją I. N. Semenova i A. Wiktorowskiej-Jasik, Wydawnictwo Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie, Szczecin 2013, s. 119 – 129

Christowa Cz. Research, assessment and development directions of transport system of the West Pomeranian region, chapter in the monograph 'Transport in the West Pomeranian region', monograph edited by I. N. Semenov i A. Wiktorowska-Jasik, published by the West Pomeranian University of Technology in Szczecin, Szczecin 2013, p. 119 – 129

streszczenie: Celem rozdziału jest przedstawienie metodyki badań naukowych systemu transportowego regionu zachodniopomorskiego oraz wskazanie kierunków i warunków jego rozwoju w świetle priorytetów polityki transportowej i morskiej Unii Europejskiej. W artykule przedstawiono oryginalny algorytm badań regionalnego systemu transportowego oraz aktualne bariery rozwoju transportu w Polsce. Artykuł zawiera wyniki badań prowadzonych w ramach projektu rozwojowego N R11 0023 06 nt. *Badanie i modelowanie zintegrowanego gałęziowo systemu transportowego, w regionie zachodniopomorskim ze szczególnym uwzględnieniem Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego Północ – Południe CETC ROUTE 65*, finansowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w latach 2009 – 2010. Badania prowadzone były pod kierunkiem Czesławy Christowej w Akademii Morskiej w Szczecinie.

summary: The aim of this chapter is to present methodology of scientific research on the transport system in the Zachodniopomorski region, indication of development directions and conditions in the light of priorities in EU transport and maritime policy. This article presents an original algorithm of research on the regional transport system and the current barriers in development of transport in Poland. The publication contains results of investigation carried out under the development project N R11 0023 06: *Research on and modelling of mode-integrated transport system in the Zachodniopomorski region with a focus on the Central European Transport Corridor North – South CETC ROUTE 65*, financed by the National Research and Development Centre in the years 2009 – 2010. The research was co-ordinated by Czesława Christowa in Maritime University of Szczecin.

słowa kluczowe: system transportowy, algorytm badań systemu transportowego, CETC ROUTE 65, dyrektywa siarkowa Parlamentu Europejskiego, konkurencyjność przedsiębiorstw sektora TSL

key words: transport system, algorithm of research on the transport system, CETC ROUTE 65, EU Parliament's sulfur directive, competitiveness of transport, forwarding and logistic companies

Rok 2012

Christowa Cz. (współautorstwo): Modele zatrudnienia marynarzy. Powrót pod narodową banderę, monografia pod redakcją naukową Czesławy Christowej, Wydawnictwo Naukowe Akademii Morskiej w Szczecinie, Szczecin 2012, 168 s.

Christowa Cz. (co-author): Models of seafarers employment. Return to the national flag, monograph edited by Cz. Christowa, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2012, 168 p.

streszczenie: Monografia pt. *Modele zatrudnienia marynarzy. Powrót pod narodową banderę* jest opracowana przez zespół naukowców, pracowników Akademii Morskiej w Szczecinie i Uniwersytetu Gdańskiego oraz eksperta praktyka zatrudnionego w Żegludze Polskiej SA, przedsiębiorstwa Grupy Polskiej Żeglugi Morskiej w Szczecinie.

W monografii zostały opublikowane wyniki badań naukowych w ramach projektu rozwojowego N R10 0031 10 nt. *Badanie i optymalizacja modelu zatrudnienia w żegludze międzynarodowej marynarzy przez polskie przedsiębiorstwa transportu morskiego na statkach pod polską banderę*, finansowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w latach 2010 – 2012. Badania prowadzone były pod kierunkiem Czesławy Christowej, kierownika Zakładu Organizacji

	i Zarządzania w Instytucie Zarządzania Transportem na Wydziale Inżynieryjno-Ekonomicznym Transportu Akademii Morskiej w Szczecinie. W monografii zawarto także zbiór osobistych doświadczeń autorów, zgromadzonych w okresie pracy zawodowej, naukowej i doradczej w przedsiębiorstwach gospodarki morskiej. Celem monografii jest przedstawienie optymalnego dla pracodawcy i pracobiorcy modelu zatrudnienia marynarzy na statkach pod polską banderą, charakteryzującego się dużym zakresem elastyczności, zapewniającego optymalizację kosztów operacyjnych armatorów, odpowiednio wysokie wynagrodzenia marynarzy, godziwe zabezpieczenia społeczne tej grupy zawodowej i ich rodzin oraz racjonalizację intensywności pomocy publicznej dla sektora transportu morskiego, mieszczącej się w limicie dopuszczalnym przez Komisję Europejską. Monografia składa się z czterech rozdziałów, których treść odpowiada zadaniom badawczym projektu rozwojowego. W <i>rozdziale pierwszym</i> określono kryteria i kierunki optymalizacji systemu zabezpieczeń społecznych marynarzy oraz czynniki i zasady jego efektywnego wdrożenia. Optymalizacja procesu zatrudniania i zabezpieczeń społecznych marynarzy ma decydujący wpływ na zasadność ekonomiczną rejestracji statków pod narodową banderą. W <i>rozdziale drugim</i> przedstawiono zasady oraz korzyści ekonomiczne i społeczne wdrożenia modelu zatrudnienia marynarzy przez polskie przedsiębiorstwa transportu morskiego na statkach pod narodową banderą W <i>rozdziale trzecim</i> scharakteryzowano zewnętrzne i wewnętrzne uwarunkowania wdrożenia modelu zatrudnienia i zabezpieczeń społecznych marynarzy na statkach pod narodową banderą. Brak od początku lat 90. XX wieku obecności polskiej bandery na statkach konkurujących na globalnym rynku przewozów morskich jest zjawiskiem niekorzystnym ekonomicznie, społecznie i prestiżowo dla przewoźników morskich, marynarzy i polskiego państwa. We <i>Wnioskach</i> podano syntezę wyników badań założonych w projekcie. Wyniki badań zamieszczone w monografii mogą zostać wykorzystane w praktyce przez przedsiębiorstwa armatorskie i operatorskie, związki zawodowe marynarzy, Związek Armatorów Polskich, organizacje międzynarodowe, ZUS, administrację rządową właściwą do spraw gospodarki morskiej oraz Sejm i Senat RP, a ich potencjalnymi beneficjentami będą także marynarze, praktycy gospodarczy sektora transportu i gospodarki morskiej, naukowcy i studenci. Treść monografii pt. <i>Modele zatrudnienia marynarzy. Powrót pod narodową banderę</i> stanowi kontynuację prezentacji wyników badań przedstawionych w monografii pt. <i>Modele zatrudnienia. Analiza najlepszych praktyk</i>. summary: The monograph 'Models of seafarers employment. Return to the national flag' has been written by a team of researchers from the Maritime University of Szczecin and Gdańsk University and one expert practitioner working for the Żegluga Polska SA, a company belonging to the Szczecin-based parent company Grupa Polskiej Żeglugi Morskiej. The monograph contains the results of research done under the development project N R10 0031 10 titled 'Investigation and optimization of the model of seafarers' employment in international shipping by Polish maritime companies on ships flying the Polish flag', financed by the National Research and Development Centre in the years 2010 – 2012. The research was co-ordinated by Czesława Christowa, head of the Department of Organization and Management, Institute of Transport Management, Faculty of Engineering and Economics of Transport, Maritime University of Szczecin. Besides, this publication includes the authors' experience gathered over the periods of their professional, scientific and advisory work for maritime companies. The aim of this monograph is to present a seafarers employment model for Polish flag ships that would be optimal for the employer as well as the employee. The model is characterized by broad flexibility, assures the optimization of shipowners' operating costs, satisfactorily high salaries for seafarers, decent social security for them and their families and the rationalized amount of public aid for the maritime transport sector, within the limits allowed by the European Commission. The monograph consists of four chapters, each containing a different research task under the project. <i>Chapter One</i> identifies criteria and directions of seafarer security system optimization and factors and principles of effective implementation of the system. The optimization of the seafarer employment and social security processes is critical for justified registration of ships under the national flag. <i>Chapter Two</i> presents principles and economic/social benefits of implementing the model of employment and social security of seafarers employed on Polish flag ships trading internationally. <i>Chapter Three</i> characterizes external and internal determinants of implementing the employment model under consideration. Polish flag has been absent on ships globally competing in the transport market since the early 1990s, which is an economically and socially negative phenomenon, also in terms of prestige, for sea carriers, seafarers and the state. <i>Conclusions</i> includes synthetic results of the research under the project. The research results revealed in this monograph can be practically utilized by shipowners and ship operators, seafarer trade unions, the Union of Polish Shipowners, international organizations, ZUS (social insurance office), government body responsible for maritime economy and the parliament (<i>Sejm & Senat</i>). The book will also prove useful to seafarers, business people engaged in transport and maritime sector, scientists and students. The monograph <i>Models of seafarers employment. Return to the national flag</i> continues to present the research results demonstrated in another monograph: <i>Models of employment. Analysis of best practices</i> słowa kluczowe: narodowe bandery, modele zatrudnienia marynarzy, zabezpieczenia społeczne marynarzy, pomoc publiczna, polityka morska UE i RP key words: national flags, models of seafarers employment, seafarer security, public aid, maritime policy of the EU, maritime policy in Poland
14	Modele zatrudnienia marynarzy. Analiza najlepszych praktyk, monografia pod redakcją naukową Czesławy Christowej, Wydawnictwo Naukowe Akademii Morskiej w Szczecinie, Szczecin 2012, 329 s. 'Models of seafarers employment. Analysis of best practices', monograph edited by Cz. Christowa, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2012, 329 p. streszczenie: Monografia pt. <i>Modele zatrudnienia marynarzy. Analiza najlepszych praktyk</i> jest opracowana przez zespół naukowców, pracowników Akademii Morskiej w Szczecinie i Uniwersytetu Gdańskiego oraz ekspertów praktyków

z przedsiębiorstw Grupy Polskiej Żeglugi Morskiej.

W monografii zostały opublikowane wyniki badań w ramach projektu rozwojowego N R10 0031 10 nt. *Badanie i optymalizacja modelu zatrudnienia w żegludze międzynarodowej marynarzy przez polskie przedsiębiorstwa transportu morskiego na statkach pod polską banderą*, finansowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w latach 2010 – 2012. Badania prowadzone były pod kierunkiem Czesławy Christowej, kierownika Zakładu Organizacji i Zarządzania w Instytucie Zarządzania Transportem na Wydziale Inżynieryjno-Ekonomicznym Transportu Akademii Morskiej w Szczecinie.

W monografii zawarto także zbiór osobistych doświadczeń autorów, zgromadzonych w okresie pracy zawodowej, naukowej i doradczej w przedsiębiorstwach gospodarki morskiej.

Celem monografii jest opracowanie optymalnego dla pracodawcy i pracobiorcy modelu zatrudnienia marynarzy na statkach pod polską banderą, charakteryzującego się dużym zakresem elastyczności, zapewniającego optymalizację kosztów operacyjnych armatorów, odpowiednio wysokie wynagrodzenia marynarzy, godziwe zabezpieczenia społeczne tej grupy zawodowej i ich rodzin oraz racjonalizację intensywności pomocy publicznej dla sektora transportu morskiego, mieszczącej się w limicie dopuszczalnym przez Komisję Europejską.

Monografia składa się z 8 rozdziałów, których tytuły odpowiadają zadaniom badawczym projektu rozwojowego.

W rozdziale pierwszym, autorstwa Czesławy Christowej, Alicji Węgrzyn-Grześkowiak, Dariusza Litkiewicza, Jerzego Perzyńskiego, Marcina Talwika, przedstawiono analizę porównawczą i ocenę modeli zatrudnienia oraz systemów zabezpieczeń społecznych marynarzy na statkach pod narodowymi banderami w wybranych krajach UE w aspekcie możliwości wykorzystania najlepszych praktyk w polskich warunkach, w tym analizę optymalnych modeli wsparcia państwa dla zatrudniania rodzimych marynarzy na statkach pod narodowymi banderami wypracowanych przez wiele lat w Europie. Opracowanie polskich rozwiązań w tym zakresie, poprzedzone analizą najlepszych europejskich praktyk, pozwoli na maksymalne skrócenie czasu eksperymentowania w poszukiwaniu praktycznych i efektywnych regulacji prawnych. Ponadto identyfikacja i wykorzystanie wieloletnich praktyk Unii Europejskiej skutkuje pewnością notyfikacji polskich przepisów prawa w Komisji Europejskiej.

W rozdziale drugim, autorstwa Czesławy Christowej i Jerzego Perzyńskiego, przeprowadzono szczegółową, wieloaspektową analizę polskich przepisów prawa regulujących zatrudnienie marynarzy w żegludze międzynarodowej na statkach pod polską banderą oraz wskazano istniejące różnice systemowe między regulacjami prawnymi w Polsce i w innych krajach UE.

W rozdziale trzecim, autorstwa Czesławy Christowej, Alicji Węgrzyn-Grześkowiak, Dariusza Litkiewicza i Marcina Talwika, dokonano wielokryterialnej oceny aktualnie funkcjonującego modelu zatrudnienia marynarzy przez polskie przedsiębiorstwa transportu morskiego na statkach pod polską banderą. Równocześnie analizowano model zatrudnienia na statkach eksploatowanych pod polską banderą z perspektywy marynarzy pochodzenia polskiego, mającego w Polsce rezydencję fiskalną.

W rozdziale czwartym, autorstwa Czesławy Christowej, Alicji Węgrzyn-Grześkowiak, Dariusza Litkiewicza, Jerzego Perzyńskiego i Marcina Talwika, przedstawiono charakterystykę i ocenę modelu zatrudnienia marynarzy przez polskie przedsiębiorstwa transportu morskiego na statkach pod banderami krajów trzecich ze wskazaniem obszarów konkurencyjności tego modelu, złożoności systemu płac, zagrożeń ekonomicznych i społecznych oraz utraconych wpływów do budżetu państwa.

W rozdziale piątym, autorstwa Czesławy Christowej, Jerzego Perzyńskiego i Marcina Talwika scharakteryzowano i oceniono zabezpieczenia społeczne polskich marynarzy w żegludze międzynarodowej, wskazując luki prawne i zagrożenia socjalne marynarzy i ich rodzin. Polscy marynarze, zatrudnieni na statkach eksploatowanych pod banderami państw unijnych, zostali objęci regulacjami wspólnotowymi dopiero w 2004 r. po wejściu Polski do Unii Europejskiej.

W rozdziale szóstym, autorstwa Czesławy Christowej, Alicji Węgrzyn-Grześkowiak, Dariusza Litkiewicza i Jerzego Perzyńskiego, podano wyniki wielokryterialnej analizy ekonomicznej konkurencyjności zatrudnienia marynarzy na statkach pod polską banderą na europejskim rynku pracy w sektorze transportu morskiego z punktu widzenia interesów armatora i marynarza oraz wskazano ekonomiczne uzasadnienia zmian regulacyjnych w Polsce. Omówiono także kluczowe czynniki konkurencyjności polskiej bandery na międzynarodowym rynku żeglugowym, których zdefiniowanie stanowi wsparcie polskich rozwiązań legislacyjnych.

W rozdziale siódmym, autorstwa Doroty Pyć i Sylwii Majkowskiej-Szulc, przedstawiono propozycje zmian polskich przepisów prawa warunkujących wdrożenie optymalnego modelu zatrudnienia marynarzy w żegludze międzynarodowej na statkach pod polską banderą. W wyniku analiz wskazano artykuły odpowiednich ustaw, które powinny zostać zmienione w celu wdrożenia zmian legislacyjnych dostosowujących rekomendowany model zatrudnienia marynarzy w żegludze międzynarodowej przez polskie przedsiębiorstwa transportu morskiego na statkach pod polską banderą.

W rozdziale ósmym, autorstwa Czesławy Christowej i Marii Christowej-Dobrowolskiej, zaprezentowano algorytm oraz metodykę badań i optymalizacji modelu zatrudnienia marynarzy w żegludze międzynarodowej przez polskie przedsiębiorstwa transportu morskiego na statkach pod polską banderą.

Wyniki badań przedstawione w monografii mogą zostać wykorzystane w praktyce przez przedsiębiorstwa armatorskie i operatorskie, związki zawodowe marynarzy, Związek Armatorów Polskich, organizacje międzynarodowe, ZUS, administrację rządową właściwą do spraw gospodarki morskiej oraz Sejm i Senat RP, a ich potencjalnymi beneficjentami będą także marynarze, praktycy gospodarczy sektora transportu i gospodarki morskiej, naukowcy i studenci.

summary: The monograph *Models of seafarers employment. Analysis of best practices* has been written by a team of researchers representing the Maritime University of Szczecin (MUS), Gdańsk University and expert practitioners from the Polish Steamship Company.

The monograph includes the results of the research development project N R10 0031 10 *Research on and optimization of a model of seafarers employment in international shipping by Polish shipping companies on ships under the Polish flag*, financed by the National Research and Development Centre in 2010 – 2012. The research was managed by Czesława

	Christowa, head of the Department of Organization and Management, Institute of Transport Management, Faculty of Engineering and Economics of Transport (MUS). This monograph also reflects personal authors' experience, gathered over the years of their professional, scientific and advisory work in various maritime companies. The publication aims at developing a seafarers' employment model, optimal for the employer and employee, for ships flying the Polish flag. The model should be significantly flexible, provide for optimization of operating costs of shipowners and appropriate salaries of seafarers, decent social security of employees and their families and rational size of public assistance for the maritime transport sector, within limits permitted by the European Commission. The monograph consists of eight chapters, whose titles correspond to research tasks fulfilled within the development project mentioned. <i>Chapter One</i>, written by Czesława Christowa, Alicja Węgrzyn-Grześkowiak, Dariusz Litkiewicz, Jerzy Perzyński and Marcin Talwik, includes a comparative analysis and assessment of seafarers employment models and social security systems referring to personnel on ships flying national flags of some EU countries in view of using the best practices in Polish conditions. The authors analyze optimal models of state support for engaging native seafarers on ships under the national flag, worked out over many years in Europe. The introduction of Polish solutions, preceded by an analysis of best European practices, will permit to shorten the time for experiments in seeking practical and effective legal regulations. Besides, the identification and use of long practices of the EU results in effective notification of Polish regulations to the European Commission. <i>Chapter Two</i>, authored by Czesława Christowa and Jerzy Perzyński, contains a detailed, multi-faceted analysis of Polish legislation regulating the employment of seafarers in international shipping on Polish flag ships and indicates the existing system differences between equivalent Polish legal regulations and those in some EU countries. <i>Chapter Three</i>, written by Czesława Christowa, Alicja Węgrzyn-Grześkowiak, Dariusz Litkiewicz and Marcin Talwik, includes a multicriteria assessment of the presently functioning model of seafarers employment by Polish shipping companies on ships flying the Polish flag. Besides, the model is discussed from the viewpoint of seafarers of Polish origin with fiscal residence in Poland who work on Polish flag ships. <i>Chapter Four</i>, authored by Czesława Christowa, Alicja Węgrzyn-Grześkowiak, Dariusz Litkiewicz, Jerzy Perzyński and Marcin Talwik, presents characteristics and assessment of the model of seafarers employment by Polish shipping companies on ships flying third country flags. The authors indicate in this model competitive areas, complexity of salary system, economic and social threats and lost income to the state budget. The authors of <i>Chapter Five</i>, Czesława Christowa, Jerzy Perzyński and Marcin Talwik, characterize and assess the social security of Polish seafarers working internationally, and point out legal gaps and social threats to seafarers and their families. Polish seafarers, engaged on ships operated under EU member state flags, were covered by EU regulations as late as in 2004, after Poland's accession to the European Union. <i>Chapter Six</i>, written by Czesława Christowa, Alicja Węgrzyn-Grześkowiak, Dariusz Litkiewicz and Jerzy Perzyński, brings the results of multicriteria economic analysis of the competitiveness of seafarers employment on ships flying the Polish flag in the European shipping job market from the viewpoints of the shipowners and seafarers. Besides, proposed changes in relevant regulations in Poland are economically justified. Key factors, determining the competitiveness of the Polish flag in the international shipping market, are defined to give support to Polish legislative solutions. <i>Chapter Seven</i>, authored by Dorota Pyć and Sylwia Majkowska-Szulc, proposes amendments to Polish legal regulations determining the implementation of an optimal model of seafarers employment in international shipping on ships under the Polish flag. Following a number of analyses, the authors indicate articles in relevant laws that have to be amended in order to implement provisions adjusting the recommended model of seafarers employment in international shipping by Polish shipowners operating ships under the Polish flag. <i>Chapter Eight</i>, written by Czesława Christowa and Maria Christowa-Dobrowolska, describes the research algorithm, methods and the optimization of the seafarers employment model applicable in international shipping by Polish shipping companies flying the Polish flag on their ships. The research results presented in this monograph may be practically used by shipowners and ship operators, seafarers' trade unions, Union of Polish Shipowners (ZAP), international organizations, ZUS (social security office), maritime administration, the parliament (<i>Sejm</i> and <i>Senat</i>). Potential beneficiaries and users of the monograph can also be seafarers, people involved in the maritime transport and industry, scientists and students. słowa kluczowe: najlepsze praktyki, modele zatrudnienia marynarzy, zabezpieczenia społeczne marynarzy, pomoc publiczna, polityka morska UE i RP key words: best practices, models of seafarers employment, seafarer security, public aid, maritime policy of the EU, maritime policy in Poland
15	Christowa Cz.: Wstęp, rozdział w: Modele zatrudnienia marynarzy. Analiza najlepszych praktyk, monografia pod redakcją naukową Czesławy Christowej, Wydawnictwo Naukowe Akademii Morskiej w Szczecinie, Szczecin 2012, s. 13 – 15 Christowa Cz.: Introduction, chapter in the monograph 'Models of seafarers employment. Analysis of best practices', monograph edited by Cz. Christowa, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2012, p. 13 – 15 streszczenie: We wstępie został określony cel, przedmiot i zakres badań naukowych stanowiących treść monografii. Charakteryzując strukturę monografii przedstawiono treść jej rozdziałów. Szczególną uwagę poświęcono metodyce badań. Określono naukowy, dydaktyczny i praktyczny charakter monografii. Wskazano na efekty publikowanych badań i celowość ich kontynuacji. summary: The introduction defines the aim, subject and range of research presented in the monograph. The monograph

	structure is characterized by the presentation of particular chapter contents. Particular attention is paid to the research methods. The scientific, teaching and practical aspects of the monograph are described. The effects of research results published and reasons for the research continuation are pointed out. słowa kluczowe: cel, przedmiot i zakres badań, metodyka badań, efekty wdrożenia, struktura i treść rozdziałów key words: the aim, subject and range of research, research methodology, effects of applications, structure and particular chapter contents
16	Christowa Cz., Węgrzyn-Grześkowiak A., Litkiewicz D., Perzyński J., Talwik M.: Analiza modeli zatrudnienia i systemów zabezpieczeń społecznych marynarzy zatrudnionych na statkach pod narodowymi banderami w wybranych krajach Unii Europejskiej. Analiza najlepszych praktyk, rozdział w: Modele zatrudnienia marynarzy. Analiza najlepszych praktyk, monografia pod redakcją naukową Czesławy Christowej, Wydawnictwo Naukowe Akademii Morskiej w Szczecinie, Szczecin 2012, s. 17 – 130 Christowa Cz., Węgrzyn-Grześkowiak A., Litkiewicz D., Perzyński J., Talwik M.: Analysis of employment models and social security systems for seafarers on ships flying a national flag in selected EU countries. Analysis of best practices, chapter in the monograph 'Models of seafarers employment. Analysis of best practices', monograph edited by Cz. Christowa, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2012, p. 17 – 130 streszczenie: W rozdziale przedstawiono analizę porównawczą i ocenę modeli zatrudnienia oraz systemów zabezpieczeń społecznych marynarzy na statkach pod narodowymi banderami w wybranych krajach UE w aspekcie możliwości wykorzystania najlepszych praktyk w polskich warunkach, w tym analizę optymalnych modeli wsparcia państwa dla zatrudniania rodzimych marynarzy na statkach pod narodowymi banderami wypracowanych przez wiele lat w Europie. Opracowanie polskich rozwiązań w tym zakresie, poprzedzone analizą najlepszych europejskich praktyk, pozwoli na maksymalne skrócenie czasu eksperymentowania w poszukiwaniu praktycznych i efektywnych regulacji prawnych. Ponadto identyfikacja i wykorzystanie wieloletnich praktyk Unii Europejskiej skutkuje pewnością notyfikacji polskich przepisów prawa w Komisji Europejskiej. summary: Chapter includes a comparative analysis and assessment of seafarers employment models and social security systems referring to personnel on ships flying national flags of some EU countries in view of using the best practices in Polish conditions. The authors analyze optimal models of state support for engaging native seafarers on ships under the national flag, worked out over many years in Europe. The introduction of Polish solutions, preceded by an analysis of best European practices, will permit to shorten the time for experiments in seeking practical and effective legal regulations. Besides, the identification and use long practices of the EU results in effective notification of Polish regulations to the European Commission. słowa kluczowe: analiza porównawcza i ocena modeli zatrudnienia marynarzy na statkach pod narodowymi banderami w wybranych krajach UE, systemy zabezpieczeń społecznych, analiza najlepszych europejskich praktyk key words: comparative analysis and assessment of seafarers employment models on ships flying national flags of some EU countries, social security systems, analysis of best European practices
17	Christowa Cz., Perzyński J.: Analiza polskich przepisów prawa regulujących zatrudnienie polskich marynarzy w żegludze międzynarodowej, rozdział w: Modele zatrudnienia marynarzy. Analiza najlepszych praktyk, monografia pod redakcją naukową Czesławy Christowej, Wydawnictwo Naukowe Akademii Morskiej w Szczecinie, Szczecin 2012, s. 131 – 152 Christowa Cz., Perzyński J.: Analysis of Polish legal instruments regulating the employment of Polish seafarers in international shipping, chapter in the monograph 'Models of seafarers employment. Analysis of best practices', monograph edited by Cz. Christowa, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2012, p. 131 – 152 streszczenie: W rozdziale przeprowadzono szczegółową, wieloaspektową analizę polskich przepisów prawa regulujących zatrudnienie marynarzy w żegludze międzynarodowej na statkach pod polską banderą oraz wskazano istniejące różnice systemowe między regulacjami prawnymi w Polsce i w innych krajach UE. summary: Chapter contains a detailed, multi-faceted analysis of Polish legislation regulating the employment of seafarers in international shipping on Polish flag ships and indicates the existing system differences between equivalent Polish legal regulations and those in some EU countries. słowa kluczowe: analiza polskich przepisów, zatrudnienie marynarzy w żegludze międzynarodowej na statkach pod polską banderą, różnice systemowe między regulacjami prawnymi w Polsce i w innych krajach UE key words: analysis of Polish legislation, the employment of seafarers in international shipping on Polish flag ships, system differences between equivalent Polish legal regulations and those in some EU countries
18	Christowa Cz., Węgrzyn-Grześkowiak A., Litkiewicz D., Talwik M.: Analiza modelu zatrudnienia marynarzy przez polskie przedsiębiorstwa transportu morskiego na statkach pod polską banderą, rozdział w: Modele zatrudnienia marynarzy. Analiza najlepszych praktyk, monografia pod redakcją naukową Czesławy Christowej, Wydawnictwo Naukowe Akademii Morskiej w Szczecinie, Szczecin 2012, s. 153 – 184 Christowa Cz., Węgrzyn-Grześkowiak A., Litkiewicz D., Talwik M.: Analysis of the model of employment of seafarers by Polish shipping companies on ships flying the Polish flag, chapter in the monograph 'Models of seafarers employment. Analysis of best practices', monograph edited by Cz. Christowa, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2012, p. 153 – 184 streszczenie: W rozdziale dokonano wielokryterialnej oceny aktualnie funkcjonującego modelu zatrudnienia marynarzy przez polskie przedsiębiorstwa transportu morskiego na statkach pod polską banderą. Równocześnie analizowano model zatrudnienia na statkach eksploatowanych pod polską banderą z perspektywy marynarzy pochodzenia polskiego, mającego w Polsce rezydencję fiskalną. summary: Chapter includes a multicriteria assessment of the presently functioning model of seafarers employment by Polish

	shipping companies on ships flying the Polish flag. Besides, the model is discussed from the viewpoint of seafarers of Polish origin with fiscal residence in Poland who work on Polish flag ships. słowa kluczowe: wielokryterialna ocena funkcjonującego modelu zatrudnienia marynarzy przez polskie przedsiębiorstwa transportu morskiego na statkach pod polską banderą, rezydencja fiskalna w Polsce key words: multicriteria assessment of the presently functioning model of seafarers employment by Polish shipping companies on ships flying the Polish flag, fiscal residence in Poland
19	Christowa Cz., Węgrzyn-Grześkowiak A., Litkiewicz D., Perzyński J., Talwik M.: Analiza modelu zatrudnienia marynarzy przez polskie przedsiębiorstwa transportu morskiego na statkach pod banderami krajów trzecich, rozdział w: Modele zatrudnienia marynarzy. Analiza najlepszych praktyk, monografia pod redakcją naukową Czesławy Christowej, Wydawnictwo Naukowe Akademii Morskiej w Szczecinie, Szczecin 2012, s. 185 – 209 Christowa Cz., Węgrzyn-Grześkowiak A., Litkiewicz D., Perzyński J., Talwik M.: Analysis of the model of seafarers employment by Polish shipping companies on ships under third country flags, chapter in the monograph ‘Models of seafarers employment. Analysis of best practices’, monograph edited by Cz. Christowa, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2012, p. 185 – 209 streszczenie: W rozdziale przedstawiono charakterystykę i ocenę modelu zatrudnienia marynarzy przez polskie przedsiębiorstwa transportu morskiego na statkach pod banderami krajów trzecich ze wskazaniem obszarów konkurencyjności tego modelu, złożoności systemu płac, zagrożeń ekonomicznych i społecznych oraz utraconych wpływów do budżetu państwa. summary: Chapter presents characteristics and assessment of the model of seafarers employment by Polish shipping companies on ships flying third country flags. The authors indicate in this model competitive areas, complexity of salary system, economic and social threats and lost income to the state budget. słowa kluczowe: charakterystyka i ocena modelu zatrudnienia marynarzy przez polskie przedsiębiorstwa transportu morskiego na statkach pod banderami krajów trzecich, obszary konkurencyjności, złożoność systemu płac, zagrożenia ekonomiczne i społeczne, utracone wpływy do budżetu państwa key words: characteristics and assessment of the model of seafarers employment by Polish shipping companies on ships flying third country flags, competitive areas, complexity of salary system, economic and social threats, lost income to the state budget
20	Christowa Cz., Perzyński J., Talwik M.: Identyfikacja i ocena zabezpieczeń społecznych polskich marynarzy zatrudnionych w żegludze międzynarodowej, rozdział w: Modele zatrudnienia marynarzy. Analiza najlepszych praktyk, monografia pod redakcją naukową Czesławy Christowej, Wydawnictwo Naukowe Akademii Morskiej w Szczecinie, Szczecin 2012, s. 210 – 231 Christowa Cz., Perzyński J., Talwik M.: Identification and assessment of social security of Polish seafarers employed in international shipping, chapter in the monograph ‘Models of seafarers employment. Analysis of best practices’, monograph edited by Cz. Christowa, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2012, p. 210 – 231 streszczenie: W rozdziale scharakteryzowano i oceniono zabezpieczenia społeczne polskich marynarzy w żegludze międzynarodowej, wskazując luki prawne i zagrożenia socjalne marynarzy i ich rodzin. Polscy marynarze, zatrudnieni na statkach eksploatowanych pod banderami państw unijnych, zostali objęci regulacjami wspólnotowymi dopiero w 2004 r. po wejściu Polski do Unii Europejskiej. summary: The authors of chapter characterize and assess the social security of Polish seafarers working internationally, and point out legal gaps and social threats to seafarers and their families. Polish seafarers, engaged on ships operated under EU member state flags, were covered by EU regulations as late as in 2004, after Poland's accession to the European Union. słowa kluczowe: ocena zabezpieczeń społecznych polskich marynarzy w żegludze międzynarodowej, luki prawne i zagrożenia socjalne marynarzy, regulacje wspólnotowe key words: assessment the social security of Polish seafarers working internationally, legal gaps and social threats to seafarers, EU regulations
21	Christowa Cz., Węgrzyn-Grześkowiak A., Litkiewicz D., Perzyński J.: Wielokryterialna analiza ekonomiczna konkurencyjności zatrudnienia marynarzy na statkach pod polską banderą na europejskim rynku pracy w sektorze transportu morskiego, rozdział w: Modele zatrudnienia marynarzy. Analiza najlepszych praktyk, monografia pod redakcją naukową Czesławy Christowej, Wydawnictwo Naukowe Akademii Morskiej w Szczecinie, Szczecin 2012, s. 232 – 252 Christowa Cz., Węgrzyn-Grześkowiak A., Litkiewicz D., Perzyński J.: Multicriteria economic analysis of the competitiveness of seafarers employment on ships under the Polish flag in the European shipping job market, chapter in the monograph ‘Models of seafarers employment. Analysis of best practices’, monograph edited by Cz. Christowa, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2012, p. 232 - 252 streszczenie: W rozdziale podano wyniki wielokryterialnej analizy ekonomicznej konkurencyjności zatrudnienia marynarzy na statkach pod polską banderą na europejskim rynku pracy w sektorze transportu morskiego z punktu widzenia interesów armatora i marynarza oraz wskazano ekonomiczne uzasadnienia zmian regulacyjnych w Polsce. Omówiono także kluczowe czynniki konkurencyjności polskiej bandery na międzynarodowym rynku żeglugowym, których zdefiniowanie stanowi wsparcie polskich rozwiązań legislacyjnych. summary: Chapter brings the results of multicriteria economic analysis of the competitiveness of seafarers employment on ships flying the Polish flag in the European shipping job market from the viewpoints of the shipowners and seafarers. Besides, proposed changes in relevant regulations in Poland are economically justified. Key factors, determining the

	competitiveness of the Polish flag in the international shipping market, are defined to give support to Polish legislative solutions. słowa kluczowe: wielokryterialna analiza ekonomiczna konkurencyjności zatrudnienia marynarzy na statkach pod polską banderą na europejskim rynku pracy w sektorze transportu morskiego, interesy armatora i marynarza, kluczowe czynniki konkurencyjności polskiej bandery, polskie rozwiązania legislacyjne key words: multicriteria economic analysis of the competitiveness of seafarers employment on ships flying the Polish flag in the European shipping job market, viewpoints of the shipowners and seafarers, key factors, determining the competitiveness of the Polish flag, Polish legislative solutions
22	Christowa Cz., Christowa-Dobrowolska M.: Algorytm oraz metodyka badań i optymalizacji modelu zatrudnienia w żegludze międzynarodowej marynarzy przez polskie przedsiębiorstwa transportu morskiego na statkach pod polską banderą, rozdział w: Modele zatrudnienia marynarzy. Analiza najlepszych praktyk, monografia pod redakcją naukową Czesławy Christowej, Wydawnictwo Naukowe Akademii Morskiej w Szczecinie, Szczecin 2012, s. 308 – 325 Christowa Cz., Christowa-Dobrowolska M.: Algorithm and methods of research and optimization of the model of employment of Polish seafarers in international shipping by Polish shipping companies on ships flying the Polish flag, chapter in the monograph ‘Models of seafarers employment. Analysis of best practices’, monograph edited by Cz. Christowa, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2012, p. 308 - 325 streszczenie: W rozdziale zaprezentowano algorytm oraz metodykę badań i optymalizacji modelu zatrudnienia marynarzy w żegludze międzynarodowej przez polskie przedsiębiorstwa transportu morskiego na statkach pod polską banderą. summary: Chapter describes the research algorithm, methods and the optimization of the seafarers employment model applicable in international shipping by Polish shipping companies flying the Polish flag on their ships. słowa kluczowe: algorytm badań, metodyka badań, optymalizacja modelu zatrudnienia marynarzy w żegludze międzynarodowej przez polskie przedsiębiorstwa transportu morskiego na statkach pod polską banderą key words: research algorithm, research methodology, optimization of the seafarers employment model applicable in international shipping by Polish shipping companies flying the Polish flag on their ships
23	Christowa Cz.: System zarządzania procesem badań naukowych w zakresie modelowania portowych centrów logistycznych, rozdział w: Transport morski w międzynarodowych procesach logistycznych, monografia pod redakcją H. Salmonowicza, Wydawnictwo Zapol, Szczecin 2012, s. 21 – 34 Christowa Cz.: Management system of scientific research on modeling of port logistic centres, chapter in the monograph ‘Marine transport in international logistics processes’, monograph edited by H. Salmonowicz, Zapol, Szczecin 2012, p. 21 – 34 streszczenie: Celem publikacji jest przedstawienie systemu zarządzania procesem badań w zakresie modelowania portowych centrów logistycznych. Zawiera ona wyniki badań prowadzonych w ramach projektu badawczego własnego pt.: „Portowe centra logistyczne jako stymulanty rozwoju portów, miast portowych i regionów nadmorskich. Badanie, modelowanie, koncepcja lokalizacji, eksploatacji i zarządzania”, realizowanego pod kierunkiem Cz. Christowej w Akademii Morskiej w Szczecinie, finansowanego przez narodowe Centrum Nauki w latach 2011 – 2012. summary: This publication aims at presenting management system of scientific research on modeling of port logistic centres. The author presents the result of research done under the project: Port logistic centres as stimulants of the development of ports, port cities and coastal regions: research, modeling, the concept of location, operations and management. The project, co-ordinated by Czesława Christowa, is scheduled for the years 2011 – 2012 at Maritime University of Szczecin, and financed by the National Science Centre. słowa kluczowe: zarządzanie projektami, portowe centra logistyczne, metodyka i algorytm badań, metody badawcze, lokalizacja, budowa i eksploatacja centrów logistycznych, efekty ekonomiczno-społeczne funkcjonowania portowych centrów logistycznych key words: project management, port logistic centres, research methodology and algorithm, research methods, location, design and operation of port logistic centres, economic and social effects
24	Christowa Cz.: Port morski jako centrum logistyczne w międzynarodowych łańcuchach dostaw, Logistyka 4/2012, s. 53 – 56 Christowa Cz.: The seaport as a logistics centre in international supply chains, Logistyka, No 4/2012, p. 53 – 56 streszczenie: Celem publikacji jest zwrócenie uwagi na zasadność i konieczność lokalizacji, budowy i eksploatacji portowych centrów logistycznych wraz z uzasadnieniem ich wpływu na konkurencyjność portów oraz rozwój miast portowych i regionów nadmorskich. Współczesny port III generacji to prężnie działające centrum logistyczne. Publikacja zawiera wyniki badań prowadzonych w ramach projektu badawczego własnego pt.: „Portowe centra logistyczne jako stymulanty rozwoju portów, miast portowych i regionów nadmorskich. Badanie, modelowanie, koncepcja lokalizacji, eksploatacji i zarządzania”, realizowanego pod kierunkiem Cz. Christowej w Akademii Morskiej w Szczecinie, finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki w latach 2011 – 2012. summary: This publication aims at drawing attention to the legitimacy and need for the construction and operation of port logistics centres and justifies the impact of such centres on port competitiveness and development of port cities and coastal regions. The modern third generation seaport is a thriving logistic centre. The publication contains results of investigation carried out under the research project ‘Port logistic centres as stimulants of the development of ports, port cities and coastal regions: research, modeling, the concept of location, operations and management’, headed by Cz. Christowa at the Maritime University of Szczecin, financed by the National Science Centre. słowa kluczowe: lokalizacja, budowa i eksploatacja portowych centrów logistycznych, konkurencyjność portów, rozwój

	miast portowych i regionów nadmorskich, centrum logistyczne, międzynarodowe łańcuchy dostaw key words: construction and operation of port logistics centres, port competitiveness, development of port cities and coastal regions, logistics centre, international supply chains
25	Christowa Cz.: Polityka transportowa i morska Unii Europejskiej jako czynnik konkurencyjności i rozwoju polskich portów morskich, Logistyka 2/2012, s. 58 – 68 Christowa Cz.: EU's transport and maritime policy as a factor of competitiveness and Polish seaports development, Logistyka, No 2/2012, s. 58 – 68 streszczenie: Celem publikacji jest przedstawienie istoty i znaczenia gospodarczego portów morskich w systemie transportowym UE oraz wskazanie oddziaływania czynników ich konkurencyjności i rozwoju ze szczególnym uwzględnieniem polityki transportowej, morskiej i portowej UE. summary: This publication aims at presenting seaports importance for the economy in EU's transport system and indicating the impact of the seaport competitiveness factors and development, particularly taking into EU transport, maritime and port policy. słowa kluczowe: znaczenie gospodarcze portów morskich, system transportowy UE, czynniki konkurencyjności, polityka transportowa, morska i portowa UE key words: seaports importance for the economy, EU's transport system, competitiveness factors, EU transport, maritime and port policy
26	Christowa Cz.: Metodyka badań systemu transportowego w regionie zachodniopomorskim, Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej. Transport, z. 75, Gliwice 2012, s. 9 – 20 Christowa Cz.: Methodology of research on the transport system in the Zachodniopomorski region, Scientific Journal of Silesian University of Technology. Transport 75, Gliwice 2012, p. 9 – 20 streszczenie: W rozdziale przedstawiono oryginalną koncepcję metodyki i algorytmu badań naukowych mających na celu ocenę stanu i budowę zintegrowanego gałęziowo modelu systemu transportowego w regionie zachodniopomorskim, ze szczególnym uwzględnieniem Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego Północ – Południe CETC ROUTE 65. W rozdziale zostały opublikowane wyniki badań w ramach projektu rozwojowego finansowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju. summary: Chapter contains an author's original concept of the methodology and algorithm of scientific research undertaken to evaluate the condition and construction of a mode-integrated model of the transport system in the Zachodniopomorski region, particularly taking into account the Central European Transport Corridor North – South CETC ROUTE 65. This chapter reveals the results of research financed by the National Research and Development Centre. słowa kluczowe: metodyka i algorytm badań naukowych, zintegrowany gałęziowo model systemu transportowego w regionie zachodniopomorskim, Środkowoeuropejski Korytarz Transportowy Północ – Południe CETC ROUTE 65 key words: methodology and algorithm of scientific research, mode-integrated model of the transport system in the Zachodniopomorski region, the Central European Transport Corridor North – South CETC ROUTE 65
27	Christowa Cz.: Analiza i determinanty rozwoju przewozów promowych w basenie Morza Bałtyckiego ze szczególnym uwzględnieniem autostrady morskiej Świnoujście – Ystad, Prace Naukowe Politechniki Warszawskiej, „Transport” z. 82, Warszawa 2012, s. 7 - 24 Christowa Cz.: Analysis and determinants of development of ferry trade in the Baltic Sea with a focus on the sea motorway linking Świnoujście and Ystad, Scientific works of Warsaw University of Technology, Transport 82, Warsaw, p. 7 – 24 streszczenie: W publikacji przedstawiono wyniki analizy przewozów promowych w basenie Morza Bałtyckiego ze szczególnym uwzględnieniem autostrady morskiej Świnoujście – Ystad jako elementu Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego CETC ROUTE 65. Scharakteryzowano przedsiębiorstwa konkurujące na rynku przewozów promowych na Bałtyku. Zaprezentowano potencjał przewozowy, charakterystyki promów morskich eksploatowanych przez przedsiębiorstwa żeglugowe oraz infrastrukturę Bazy Promów Morskich w Świnoujściu. Na podstawie danych statystycznych dokonano oceny wielkości przewozów osób, ładunków i środków transportu, wskazując trendy rozwojowe w tym zakresie. summary: In publication author discuss the results of an analysis of ferry trade in the Baltic Sea, with a focus on the sea motorway linking Świnoujście and Ystad, considered as an element of the Central European Transport Corridor CETC ROUTE 65. Companies competing on the Baltic ferry market are described. Besides, the transport capacity and characteristics of sea-going ferries and the infrastructure of the Sea Ferry Terminal are presented. From an analysis of statistical data the relevant figures were estimated in respect of the carriage of passengers, cargo and vehicles and development trends were defined. słowa kluczowe: transport morski, przewozy promowe, Baza Promów Morskich, rynek przewozów promowych na Bałtyku, trendy rozwojowe, autostrada morska Świnoujście – Ystad key words: marine transport, ferry trade, Sea Ferry Terminal, Baltic ferry market, development trends, the sea motorway linking Świnoujście and Ystad
Rok 2011	
28	Christowa Cz.: Systemy zarządzania i eksploatacji w polskich portach morskich (ze szczególnym uwzględnieniem portów w Szczecinie i Świnoujściu), monografia, Wyd. Naukowe Akademii Morskiej, Szczecin 2011, 317 s. Christowa Cz.: Systems of management and operations in polish seaports with a focus on the ports of Szczecin and Świnoujście, monograph, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2011, 317 p. streszczenie: W monografii zostały opublikowane wyniki wieloletnich interdyscyplinarnych badań naukowych autorki

w dziedzinach „nauki ekonomiczne” i „nauki techniczne”, w dyscyplinach „nauki o zarządzaniu” i „transport”. Równocześnie zamieszczono najnowsze autorskie wyniki badań naukowych, zrealizowanych w ramach projektu badawczego własnego N N115 157537 nt. *Badania i modelowanie systemów zarządzania procesami eksploatacyjnymi i usługowymi w polskich portach morskich o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej* oraz projektu badawczego własnego N N114 004540 nt. *Portowe centra logistyczne jako stymulanty rozwoju portów, miast portowych i regionów nadmorskich. Badanie, modelowanie, koncepcja lokalizacji, eksploatacji i zarządzania*.

Na podstawie dotychczasowych badań można sformułować tezę, że główną przyczyną niskiej efektywności ekonomicznej eksploatacji infrastruktury, suprastruktury i terenów portowych, a także niskiej konkurencyjności usług portowych świadczonych w polskich portach morskich są nieskuteczne systemy zarządzania procesami eksploatacyjnymi i usługowymi oraz system zarządzania infrastrukturą i terenami portowymi, który nie stwarza odpowiednich warunków funkcjonowania przedsiębiorstwom usług portowych.

Głównym celem badań, stanowiących treść publikacji, jest opracowanie modelu optymalnego systemu zarządzania procesami eksploatacyjnymi i usługowymi w polskich portach morskich, zapewniającego skuteczność i efektywność zarządzania oraz konkurencyjność usług portowych.

Monografia może przyczynić się do promowania nowej wiedzy o systemach zarządzania procesami eksploatacyjnymi i usługowymi realizowanymi w polskich portach morskich. Wyniki opublikowanych badań mogą mieć wpływ na wybór najlepszych rozwiązań, sprawdzonych w praktyce, a także zostać wykorzystane w procesie tworzenia koncepcji nowego modelu. Badania przyczynią się również do dalszego rozwoju teorii zarządzania i eksploatacji oraz metodyki badań procesów eksploatacyjnych i usługowych w polskich portach morskich.

Publikacja składa się z sześciu rozdziałów o określonych celach cząstkowych.

Celem *rozdziału pierwszego* jest przedstawienie oryginalnego algorytmu i metodyki badań systemu zarządzania procesami eksploatacyjnymi i usługowymi w polskich portach morskich.

W *rozdziale pierwszym* podano klasyczne i współczesne definicje portów morskich, omówiono ich funkcje i znaczenie gospodarcze oraz rolę w systemie transportowym i logistycznym państwa. Wskazano metody i efekty badawcze. Algorytm badań, jako narzędzie, może zostać wykorzystany przez zespoły kontynuujące badania w sferze administracyjno-zarządczej i eksploatacyjno-usługowej portów morskich.

Celem *rozdziału drugiego* jest dokonanie oceny procesów przekształceń własnościowych i organizacyjno-prawnych w sferze eksploatacyjnej i usługowej w polskich portach morskich w ujęciu historycznym.

W *rozdziale drugim* scharakteryzowano podstawy prawne prywatyzacji przedsiębiorstw gospodarki morskiej wraz ze strategią przekształceń własnościowych w polskich portach morskich. Ocenie poddano treść ustawy o portach i przystaniach morskich oraz jej wpływ na funkcjonowanie i rozwój polskich portów morskich. W szczególności oceniono zasady gospodarowania terenami i infrastrukturą portową w świetle istniejących uwarunkowań prawnych i instytucjonalnych.

Celem *rozdziału trzeciego* jest analiza polityki morskiej i portowej Unii Europejskiej oraz określenie polityki i strategii rozwoju polskich portów morskich.

W *rozdziale trzecim* zdefiniowano pojęcie „gospodarka morską”. Omówiono istotę i proces tworzenia polityki morskiej w krajach Unii Europejskiej ze wskazaniem priorytetowych kierunków polityki morskiej RP w latach 2009 – 2020. Przedstawiono autorską analizę SWOT oraz misję, wizję, cele i zadania strategiczne rozwoju portów morskich w Szczecinie i Świnoujściu. Na podstawie analizy najlepszych praktyk w zakresie zarządzania w wybranych europejskich portach morskich określono główne działania w sferze administracyjno-zarządczej dedykowane polskim portom morskim. Zwrócono uwagę na świadomość morską społeczeństwa jako ważny czynnik kreowania rozwoju gospodarki morskiej w Polsce.

Celem *rozdziału czwartego* jest zaprezentowanie wyników systemowych badań sfery eksploatacyjnej portów oraz zachodzących w niej procesów użytkowania infrastruktury i suprastruktury portowej, ukierunkowanych na kompleksowe świadczenie usług.

W *rozdziale czwartym* scharakteryzowano polskie porty o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej, ze szczególnym uwzględnieniem portów morskich ujścia Odry. Dokonano oceny procesów usługowych w układzie rodzajowym i ilościowym. Określono udział transportu zaplecza w obsłudze portów morskich w Szczecinie, Świnoujściu i Policach w latach 1995 – 2009 z podziałem na grupy ładunków. Scharakteryzowano połączenia morskie i wodne śródlądowe zespołu portów Szczecin – Świnoujście. Przedstawiono argumenty organizacyjno-prawnej, funkcjonalnej integracji portów ujścia Odry. Na podstawie wiarygodnych danych statystycznych opracowano prognozy przeładunków w portach morskich w Szczecinie, Świnoujściu Policach i Kołobrzegu do 2015 r., w ujęciu wariantowym, z podziałem na grupy ładunków, z wyróżnieniem przeładunków ładunków tranzytowych. W celu dostosowania portów morskich do wymagań rynku usług portowych przedstawiono strategię inwestycyjną portów do 2015 r. W syntetycznym ujęciu podano wykaz inwestycji w zakresie infrastruktury transportu morskiego, kolejowego i drogowego warunkującej sprawne powiązania portów morskich w Szczecinie, Świnoujściu, Gdyni i Gdańsku z zapleczem i przedpołem gospodarczym. Wskazano na szczególną rolę zielonego Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego Północ – Południe CETC ROUTE 65. Przedstawiono także inwestycje w zakresie infrastruktury technicznej w portach morskich w Szczecinie, Świnoujściu, Gdyni i Gdańsku do 2013 r. Wyróżniono infrastrukturę techniczną Zachodniopomorskiego Centrum Logistycznego i Bazy Kontenerowej w porcie morskim w Szczecinie oraz terminalu LNG w Świnoujściu. Omówiono również zbiór podstawowych mierników oceny realizacji inwestycji portowych.

Celem *rozdziału piątego* jest przedstawienie optymalnego systemu zarządzania procesami eksploatacyjnymi i usługowymi w porcie morskim, zapewniającego skuteczność i efektywność tych procesów.

W *rozdziale piątym* scharakteryzowano cztery klasyczne modele systemów zarządzania portami morskimi (system państwowy, municypalno-samorządowy, autonomiczny, prywatny). Zaprezentowano strukturę modelu systemu zarządzania procesami eksploatacyjnymi i usługowymi w polskich portach morskich. W ujęciu schematycznym opisano ogólny model systemu eksploatacji portu morskiego oraz strukturalne schematy zarządzania strategicznego, taktycznego i operatywnego

(bieżącego) procesem przeładunkowym i eksploatacyjnym. Określono kryteria optymalizacji procesów zarządzania działalnością eksploatacyjną w porcie. Zaprezentowano model zawodowy pracownika sfery eksploatacyjno-usługowej, którego wiedza i umiejętności powinny być permanentnie doskonałe.

Celem *rozdziału szóstego* jest stworzenie zbioru mierników oceny systemu eksploatacji portu morskiego służących optymalizacji zarządzania procesami eksploatacyjnymi i usługowymi.

W *rozdziale szóstym* przedstawiono tradycyjne i preferowane mierniki oceny procesów eksploatacyjnych i usługowych oraz elementów systemu eksploatacji portu. Stworzono zbiór mierników oceny realizacji celów strategicznych i operacyjnych funkcjonowania oraz rozwoju portu morskiego. Szczególną uwagę poświęcono syntetycznemu miernikowi, jakim jest ekonomiczna efektywność eksploatacji portu morskiego.

Wyniki badań zamieszczone w monografii wzbogacą nauki o zarządzaniu i teorię eksploatacji systemów technicznych. Będą stanowić nowy element wiedzy, wspomagający rozwiązywanie bieżących i strategicznych problemów zarządzania procesami eksploatacyjno-usługowymi w portach morskich. Pozwolą także stymulować konkurencyjność i szerszą odpowiedzialność portów za ich wpływ na otoczenie.

Publikacja może mieć wpływ na zwiększenie ilości przeładunków oraz konkurencyjności polskich portów morskich.

Wnioski zaprezentowane w pracy mogą być przydatne polskim organom władz publicznych jako podmiotom polityki morskiej oraz zarządom morskich portów.

Monografia może stanowić teoretyczną i praktyczną pomoc dla kadry kierowniczej i pracowników zarządów portów, administracji morskiej, przedsiębiorstw portowych oraz dydaktyków i studentów zainteresowanych zarządzaniem i eksploatacją portów morskich.

summary: This monograph reveals the results of author's extended interdisciplinary research, within economic and technical sciences, in such disciplines as management science and transport.

At the same time the work includes latest research results obtained from the project N115 157537 titled *Research on and modeling of the system of operating and service processes management in Polish seaports of major importance for the national economy* and the author's research project N N114 004540 on *Port logistic centres as stimulants of the development of ports, port towns and seaside regions. Research, modeling, concept of location, operations and management*.

Conclusions from the research conducted to date indicate that the main reasons of low commercial efficiency achieved in operating the infrastructure, suprastructure and land located within the port perimeter, and the low competitiveness of port services rendered in Polish seaports are inefficient management systems affecting operating and service processes. Another cause is the existing system of infrastructure and port land management that fails to create suitable conditions for the functioning of port service companies.

The main aim of the research discussed in this publication is the development of an optimal model of operations and services management in Polish seaports, one that will guarantee effective and efficient management as well as port service competitiveness.

The monograph may contribute to the promotion of new knowledge on management systems in the field of operations and services executed in Polish seaports. The published research results may affect the choice of best solutions, proven in practice, and can be utilized at the conception stage of creating the new model. The research will also contribute to further development of the theory of management and operations and the methodology of research into operating and service processes in Polish seaports.

This monograph consists of six chapters, each aiming at particular issues.

Chapter One contains an original algorithm and methodology of research on the system of operating and services processes management in Polish seaports.

Following classical and latest definitions of the seaport, *Chapter One* defines seaport functions and its importance for the economy as well as its role in the national transport and logistic system. Research methods and effects have been indicated. The research algorithm may be used as a tool by teams continuing studies in such spheres as administration and management, and seaport operations and services.

In *Chapter Two* the author assesses the ownership and organizational-legal transformation processes that have taken place over the decades affecting seaport operations and services in Poland.

Chapter Two characterizes legal basis of maritime companies' privatization and describes the strategy of ownership transformation in Polish seaports. First of all, the provisions of the statute on seaports and sea harbours are evaluated as well as the impact of this legal instrument on the functioning and development of seaports in Poland. In particular, the principles of port land and infrastructure use are reviewed in the light of the existing legal and institutional determinants.

Chapter Three analyzes the EU's maritime and port policy and determines the development policy and strategy for Polish seaports.

The chapter defines the term 'maritime economy'. The essence and process of shaping the maritime policy in EU countries are described, then priority directions of Poland's maritime policy are indicated for the years 2009 – 2020. The SWOT analysis, mission, vision, strategic objectives and tasks aimed at the development of Szczecin and Świnoujście seaports are presented. Based on an analysis of best management practices applied in selected European seaports, main tasks in the administrative-management sphere dedicated to Polish seaports are determined. Attention is drawn to the maritime awareness of the society, an important factor of promoting the development of maritime economy in Poland.

Chapter Four presents the results of systems research into the ports' operating sphere and the processes of port infrastructure and suprastructure use in the seaports, aimed at the provision of full-range services.

Chapter Four characterizes Polish seaports that are of primary importance for the national economy, with a focus on the ports of northwest Poland. The assessment of service processes takes into account both types and quantitative aspects of these services. The share of hinterland transport is given in respect to services rendered to the ports in Szczecin, Świnoujście and Police in the years 1995 – 2009, with cargo groups breakdown. Sea and inland waterway connections of the Szczecin – Świnoujście port complex are characterized. Besides, arguments are set forth in favour of organizational-legal and functional integration of the ports situated along the lower Odra River. Reliable statistical data have been used to work out cargo throughput projections for the ports in Szczecin, Świnoujście, Police and Kołobrzeg till 2015. The projections take

	into consideration various cargo groups, where transit cargo volumes are given separately. With a consideration given to the necessary adjustment of the seaports to port services market requirements, the port investment strategy till 2015 is outlined. The concise list of investment projects is given. The list covers projects concerning the infrastructure of maritime, rail and road transport that seaports in Szczecin, Świnoujście, Gdynia and Gdańsk need to have efficient links with the commercial hinterland and direct environment. The special role of the green Central European Transport Corridor North-South CETC ROUTE 65 is emphasized. Additionally, technical infrastructure projects in the ports of Szczecin, Świnoujście, Gdynia and Gdańsk to be finished in 2013 are presented. Among these, particular attention is paid to the technical infrastructure of the West Pomeranian Logistic Centre and Container Terminal in Szczecin seaport and the LNG terminal in Świnoujście. In this connection, a set of basic measures for the assessment of port investment execution has been discussed. <i>Chapter Five</i> describes an optimal system of operating and service processes management in the seaport, the system that guarantees the effectiveness and efficiency of these processes. Four classical models of seaport management are characterized in <i>Chapter Five</i>. These are based on various forms of ownership: state, municipal-local government, autonomous and private. The structure of the modelled system of operating and service processes management in Polish seaports is presented. A schematic description of a general model of seaport operations system is provided, as well as structural diagrams of strategic, tactical and operative (running) management of the cargo-handling and general operation process. Optimization criteria are identified for port operations management. Besides, the job-related model of an employee working in the operating-service sector of the port is provided, with a recommendation that their knowledge and skills should be constantly upgraded. <i>Chapter Six</i> provides a set of measures for the assessment of seaport operations system, useful in seeking optimized management of operating and service processes. <i>Chapter Six</i> presents traditional and preferred assessment measures applicable to operating and service processes and to elements of the port operations system. A set of measures is also specified for the assessment of strategic and operational goals relating to seaport functioning and development. Particular attention is paid to the synthetic measure, namely the commercial efficiency of seaport operations. The research results given in this monograph will enrich management science and the theory of technical systems operation. As a new contribution to knowledge, they will be helpful in solving current and strategic problems that seaport operations and service-providing managers may face. The results will also provide a stimulus for better competitiveness and greater responsibility of ports for their impact on the environment. This publication may stimulate an increase in cargo throughput and greater competitiveness of Polish seaports. The conclusions closing each chapter may be useful to Poland's public authority bodies as subjects of maritime policy and seaport authorities. The monograph makes up theoretical and practical aid for the management board and all managerial staff of seaport authorities, maritime administration, port operators, teachers and students interested in seaport management and operations. słowa kluczowe: systemy zarządzania i eksploatacji, algorytm badań, procesy przekształceń własnościowych, polityka morska i portowa Unii Europejskiej, strategia rozwoju polskich portów morskich, procesy eksploatacyjne i usługowe, centrum logistyczne, modelowanie, mierniki oceny systemu eksploatacji key words: systems of management and operations, algorithm of research, ownership transformation processes, maritime and port policy of the European Union, strategy of polish seaports development, operating and service processes, logistic centre, modelling, measures assessing the operational system
29	Christowa Cz.: Koncepcja i program realizacji polityki morskiej państwa, rozdział w: Polskie drogi polityki morskiej – od wizji do działania, pod redakcją J. Zauchy, Instytut Morski w Gdańsku, Gdańsk 2011, ISBN 978-83-62438-11-2, s. 117 – 130 Christowa Cz.: Concept and implementation program of the national maritime policy, chapter, edited by J. Zaucha, Maritime Institute, Gdańsk 2011, ISBN 978-83-62438-11-2, p. 117 – 130 streszczenie: W rozdziale została przedstawiona analiza stanu, koncepcja i program realizacji polskiej polityki morskiej. summary: The analysis of the present state, concept and program of realization of maritime policy in Poland is presented in the chapter. słowa kluczowe: ocena stanu, polityka morska UE, polityka morska RP, program realizacji polskiej polityki morskiej key words: assessment of the present state, EU maritime policy, maritime policy in Poland, program of realization of maritime policy in Poland
30	Christowa Cz.: Algorytm badań w zakresie lokalizacji, budowy i eksploatacji portowych centrów logistycznych w Polsce, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu nr 235, Wrocław 2011, s. 215 – 224 Christowa Cz.: Algorithm of the research on location, design and operations of port logistic centres in Poland, Scientific works of the Wrocław University of Economics no 235, Wrocław 2012, p. 215 – 224 streszczenie: W publikacji przedstawiono autorską koncepcję algorytmu badań w zakresie lokalizacji, budowy i eksploatacji portowych centrów logistycznych w Polsce. Publikacja zawiera wyniki badań prowadzonych w ramach projektu badawczego własnego pt.: „Portowe centra logistyczne jako stymulanty rozwoju portów, miast portowych i regionów nadmorskich. Badanie, modelowanie, koncepcja lokalizacji, eksploatacji i zarządzania”, realizowanego pod kierunkiem Cz. Christowej w Akademii Morskiej w Szczecinie, finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki w latach 2011 – 2012. summary: The author presents the results of research done under the project: Port logistic centres as stimulants of the development of ports, port cities and coastal regions: research, modeling, the concept of location, operations and management. The project, co-ordinated by Czesława Christowa, is scheduled for the years 2011-2012 at the Maritime University of Szczecin, and financed by the National Science Centre. słowa kluczowe: portowe centra logistyczne, cele badań, metodyka i algorytm badań, lokalizacja, budowa i eksploatacja

	centrów logistycznych
	key words: port logistic centres, research methodology and algorithm, location, design and operation
31	Christowa Cz., Christowa-Dobrowolska M.: Analiza strategiczna, kierunki i uwarunkowania rozwoju żeglugi śródlądowej w Polsce, Logistyka, 6/2011, s. 4589 – 4605 Christowa Cz., Christowa-Dobrowolska M.: The strategic analysis, directions and development conditions of inland water transport in Poland, Logistyka, No 6/2011, p. 4589 – 4605 streszczenie: Celem publikacji jest dokonanie analizy strategicznej i oceny uwarunkowań rozwoju żeglugi śródlądowej w Polsce, wskazanie głównych problemów oraz określenie celów i zadań strategicznych zgodnych z polityką transportową i morską Unii Europejskiej. summary: The assessment of development considerations of inland transport in Poland, strategic SWOT analysis, indication of principal problems and determining of objectives and strategic tasks according with transport policy is the goal of this article. słowa kluczowe: żegluga śródlądowa w Polsce, analiza SWOT, cele i zadania strategiczne, polityka transportowa i morska UE key words: inland transport in Poland, strategic SWOT analysis, objectives and strategic tasks, European transport and maritime policy
32	Christowa Cz., Christowa-Dobrowolska M.: Polityka transportowa i jej wpływ na rozwój transportu wodnego śródlądowego w Polsce, Logistyka, 6/2011, s. 4198 – 4205 Christowa Cz., Christowa-Dobrowolska M.: Transport policy and its impact on development of inland water transport in Poland, Logistyka, No 6/2011, p. 4198 – 4205 streszczenie: W publikacji przedstawiono istotę, cele i program realizacji polityki transportowej Unii Europejskiej ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju transportu wodnego śródlądowego. Na tle uwarunkowań instytucjonalnych, prawnych i infrastrukturalnych wskazano działania warunkujące rozwój transportu wodnego śródlądowego w Polsce. summary: The paper contains the nature, goals and program of realization European Union transport policy with a focus on development of inland water transport. Activities conditioning the development of inland water transport in Poland are indicated against the background of institutional, legal and infrastructural conditions. słowa kluczowe: polityka transportowa, infrastruktura transportu, transport wodny śródlądowy, obsługa transportowa portów, strategia rozwoju transportu wodnego śródlądowego key words: transport policy, transport infrastructure, inland water transport, ports' transport services, development strategy of inland water transport
33	Christowa Cz., Christowa-Dobrowolska M.: Metodyczne aspekty badań w zakresie lokalizacji, budowy i eksploatacji portowych centrów logistycznych w Polsce, Logistyka, 5/2011, s. 462 – 467 Christowa Cz., Christowa-Dobrowolska M.: Methodological aspects of the research on location, design and operations of port logistic centres in Poland, Logistyka, 5/2011, p. 462 – 467 streszczenie: Celem publikacji jest przedstawienie metodyki wyboru optymalnej lokalizacji, określenia typu i ogólnych zasad budowy oraz koncepcji eksploatacji portowych centrów logistycznych w Polsce. Publikacja zawiera wyniki badań prowadzonych w ramach projektu badawczego własnego pt.: „Portowe centra logistyczne jako stymulanty rozwoju portów, miast portowych i regionów nadmorskich. Badanie, modelowanie, koncepcja lokalizacji, eksploatacji i zarządzania”, realizowanego pod kierunkiem Cz. Christowej w Akademii Morskiej w Szczecinie, finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki w latach 2011 – 2012. summary: This publication aims at presenting the methodology of selecting the optimal site and determining the type, general design principles and the concept of operation of port logistic centres in Poland. The author presents the results of research done under the project: Port logistic centres as stimulants of the development of ports, port cities and coastal regions: research, modeling, the concept of location, operations and management. The project, co-ordinated by Czesława Christowa, is scheduled for the years 2011 – 2012 at the Maritime University of Szczecin, and financed by the National Science Centre. słowa kluczowe: portowe centra logistyczne, cele badań, metodyka i algorytm badań, lokalizacja, budowa i eksploatacja centrów logistycznych key words: port logistic centres, research methodology and algorithm, location, design and operation
34	Christowa Cz.: Concept and implementation program of the national maritime policy with a focus on seaports, Logistics and Transport, 1/2011 (in English), p. 13 – 21 Christowa Cz.: Koncepcja i program realizacji polityki morskiej państwa ze szczególnym uwzględnieniem portów morskich, Logistics and Transport, 1/2011, s. 13 – 21 summary: EU's maritime policy and consistent with it Poland's maritime policy make up one of the elements of competitiveness, innovation and development of Polish maritime economy. This publication aims at presenting the very nature and importance of the state maritime policy and priority directions and program for its implementation. A set of actions to be taken to guarantee a long-term development of Polish seaports are formulated. This publication contributes to the discussion on the integrated maritime policy of the state in the European Union. streszczenie: W publikacji przedstawiono koncepcję i program realizacji polityki morskiej RP zintegrowanej z polityką gospodarczą państwa. Wskazano determinanty konkurencyjności, innowacyjności i rozwoju polskiej gospodarki morskiej. Sprecyzowano główne działania w sferze administracyjno-zarządczej portów warunkujące wdrożenie polityki morskiej. Publikacja przedstawia wyniki badań i dyskusji naukowych na temat koncepcji zintegrowanej gałęziowo polityki morskiej UE, w tym polityki morskiej RP. key words: maritime economy, EU's maritime policy, priority directions of Polish maritime policy, seaports, institutional determinants of maritime economy development

	słowa kluczowe: gospodarka morska, polityka morska UE, priorytety polityki morskiej RP, porty morskie, instytucjonalne uwarunkowania rozwoju gospodarki morskiej
35	Christowa Cz.: Przewozy promowe w basenie Morza Bałtyckiego ze szczególnym uwzględnieniem autostrady morskiej Świnoujście – Ystad, Logistyka, 4/2011, s. 148 – 161 Christowa Cz.: Ferry trade in the Baltic Sea with a focus on the sea motorway linking Świnoujście and Ystad, Logistyka, 4/2011, p. 148 – 161 streszczenie: W publikacji przedstawiono wyniki analizy przewozów promowych w basenie Morza Bałtyckiego ze szczególnym uwzględnieniem autostrady morskiej Świnoujście – Ystad jako elementu Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego CETC ROUTE 65. Scharakteryzowano przedsiębiorstwa konkurujące na rynku przewozów promowych na Bałtyku. Zaprezentowano potencjał przewozowy, charakterystyki promów morskich eksploatowanych przez przedsiębiorstwa żeglugowe oraz infrastrukturę Bazy Promów Morskich w Świnoujściu. Na podstawie danych statystycznych dokonano oceny wielkości przewozów osób, ładunków i środków transportu, wskazując trendy rozwojowe w tym zakresie. W publikacji zawarto wyniki badań prowadzonych w ramach projektu rozwojowego pt.: „Badanie i modelowanie zintegrowanego gałęziowo systemu transportowego w regionie zachodniopomorskim ze szczególnym uwzględnieniem Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego Północ – Południe”, realizowanego pod kierunkiem Cz. Christowej w Akademii Morskiej w Szczecinie, finansowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w latach 2009 – 2011. summary: In this publication the author discusses the results of an analysis of ferry trade in the Baltic Sea, closely looking at the sea motorway linking Świnoujście and Ystad, considered as an element of the Central European Transport Corridor CETC ROUTE 65. Companies competing on the Baltic ferry market are described. Besides, the transport capacity and characteristics of sea-going ferries and the infrastructure of the Sea Ferry Terminal are presented. From an analysis of statistical data the relevant figures were estimated in respect of the carriage of passengers, cargo and vehicles and development trends were defined. słowa kluczowe: transport morski, przewozy promowe, Baza Promów Morskich, rynek przewozów promowych na Bałtyku, trendy rozwojowe, autostrada morska Świnoujście – Ystad key words: marine transport, ferry trade, Sea Ferry Terminal, Baltic ferry market, development trends, the sea motorway linking Świnoujście and Ystad
36	Christowa Cz.: Metodyka i algorytm badań regionalnych systemów transportowych, Logistyka, 3/2011, s. 359 – 371 Christowa Cz.: Methodology and algorithm of research on the regional transport systems, Logistyka, 3/2011, p. 359 – 371 streszczenie: W artykule przedstawiono koncepcję metodyki i algorytmu badań naukowych mających na celu ocenę stanu i budowę zintegrowanego gałęziowo modelu systemu transportowego w regionie. summary: Article contains an author's concept of the methodology and algorithm of scientific research undertaken to evaluate the condition and construction of a mode-integrated model of the transport system in the region. słowa kluczowe: algorytm badań, koncepcja metodyki, zintegrowany regionalny system transportowy key words: algorithm of scientific research, concept of the methodology, a mode-integrated model of the transport system in the region
Rok 2010	
37	System transportowy regionu zachodniopomorskiego. Ocena stanu, Monografia pod redakcją naukową prof. nadzw. dr hab. Czesławy Christowej, Wyd. Naukowe Akademii Morskiej, Szczecin 2010, 910 s. Transport System of the Zachodniopomorski Region. Assessment of the Present State, monograph edited by Cz. Christowa, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2010, 910 p. streszczenie: Monografia pt. <i>System transportowy regionu zachodniopomorskiego. Ocena stanu</i> jest opracowana przez zespół pracowników Akademii Morskiej w Szczecinie zatrudnionych na Wydziale Inżynieryjno-Ekonomicznym Transportu oraz pracowników Polskiej Akademii Nauk, Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie i Uniwersytetu Szczecińskiego. W monografii zostały opublikowane wyniki badań w ramach projektu rozwojowego N R11 0023 06 nt. <i>Badanie i modelowanie zintegrowanego gałęziowo systemu transportowego, w regionie zachodniopomorskim ze szczególnym uwzględnieniem Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego Północ – Południe CETC ROUTE 65</i>, finansowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w latach 2009 – 2010. Badania prowadzone były pod kierunkiem Czesławy Christowej, kierownika Zakładu Organizacji i Zarządzania w Instytucie Zarządzania Transportem na Wydziale Inżynieryjno-Ekonomicznym Transportu Akademii Morskiej w Szczecinie. Monografia zawiera także zbiór osobistych doświadczeń autorów, zgromadzonych w okresie pracy zawodowej, naukowej i doradczej w organizacjach gospodarczych sektora Transport Spedycja Logistyka (TSL) oraz przedsiębiorstwach gospodarki morskiej. Celem monografii jest charakterystyka i ocena stanu systemu transportowego regionu zachodniopomorskiego oraz analiza uwarunkowań i efektów ekonomiczno- społecznych utworzenia zielonego Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego Północ – Południe CETC ROUTE 65. Monografia składa się z 31 rozdziałów ujętych w 10 częściach, których tytuły odpowiadają zadaniom badawczym projektu rozwojowego. Celem <i>części pierwszej</i> monografii jest identyfikacja i charakterystyka powiązań regionu zachodniopomorskiego w układzie gałęzi transportu z wyróżnieniem portów morskich jako węzłów transportowych oraz elementów systemu transportowego kraju i regionu. W <i>drugiej części</i> monografii opracowano wielokryterialną, wieloaspektową analizę systemu transportowego, funkcjonującego w regionie zachodniopomorskim w aspekcie sprecyzowanych kryteriów oceny, potrzeb i norm. W <i>części trzeciej</i> monografii dokonano oceny komunikacji miejskiej w regionie zachodniopomorskim z uwzględnieniem parametrów techniczno-eksploatacyjnych infrastruktury transportowej i bezpieczeństwa.

Celem *części czwartej* monografii jest charakterystyka głównych funkcji gospodarczych i przedsiębiorstw przemysłowych regionu zachodniopomorskiego oraz ocena ich wpływu na kształtowanie zapotrzebowania na usługi sektora TSL.

Celem *części piątej* monografii jest charakterystyka zdolności przewozowych oraz czynników konkurencyjności i rozwoju przedsiębiorstw sektora TSL posiadających siedzibę w województwie zachodniopomorskim.

W *części szóstej* monografii dokonano analizy stanu ekologicznego i społeczno-ekonomicznych uwarunkowań ekologicznych budowy infrastruktury transportowej i portowej w regionie zachodniopomorskim, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru NATURA 2000.

Podstawowym celem *części siódmej* monografii jest zebranie danych źródłowych oraz dokonanie wszechstronnej i szczegółowej analizy statystycznej ilości i struktury ładunków przewożonych w regionie zachodniopomorskim w latach 2000 – 2008 w układzie kierunków przewozu (import, eksport, tranzyt, przewozy regionalne, żegluga morska bliskiego zasięgu) i gałęzi transportu. Realizacja tak sformułowanego celu okazała się bardzo trudna, ze względu na to, że oficjalnie nie publikuje się danych w zakresie przewozów ładunków wykonywanych transportem samochodowym i kolejowym w regionie, zarówno według grup ładunków, jak i podstawowych kierunków/relacji w komunikacji międzynarodowej i krajowej. W wojewódzkich rocznikach statystycznych są publikowane bardzo ogólne dane jedynie o przewozach ładunków transportem samochodowym w regionie, natomiast brakuje informacji o przewozach kolejowych. W rocznikach ogólnopolskich są publikowane od 2004 r. wojewódzkie bilanse przewozów ładunków transportem samochodowym, jednak prezentowane dane mają charakter szacunków dokonanych na podstawie badań reprezentacyjnych, czyli obejmujących tylko część rynku samochodowych przewozów ładunków. W zakresie transportu kolejowego, dodatkową trudnością (obok braku publikowanych oficjalnie danych) jest fakt, że przewoźnicy kolejowi nie udzielają jakichkolwiek informacji o przewozach ze względu na ich poufny charakter. Najlepsza sytuacja, jeśli chodzi o dostęp do danych, jest w transporcie morskim i wodnym śródlądowym oraz w portach morskich. Stosowne dane w zakresie przewozów i przeładunków są oficjalnie publikowane w rocznikach statystycznych. Ze względu jednak na brak spójnych i ujednoliconych danych o przewozach ładunków transportem drogowym, kolejowym i wodnym śródlądowym, a także z powodu konieczności szacowania brakujących danych nie można było dokonać dokładnej analizy porównawczej oraz oceny wielkości i struktury przewozów ładunków transportem lądowym w regionie.

W *części ósmej* dokonano wszechstronnej analizy statystycznej oraz opracowano prognozy ilości i struktury rodzajowej przeładunków w portach ujścia Odry.

W *rozdziale dwudziestym dziewiątym*, autorstwa Czesławy Christowej i Marii Christowej-Dobrowolskiej przedstawiono znaczenie, stan, perspektywy i uwarunkowania rozwoju portów morskich w Szczecinie i Świnoujściu jako elementów systemu transportowego Polski i regionu zachodniopomorskiego. Przeprowadzono analizę statystyczną działalności przeładunkowej portów oraz opracowano prognozy przeładunków i strategię inwestycyjną dwóch portów o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej.

W *części dziewiątej* określono mierniki oceny podatności transportowej ładunków.

Celem *części dziesiątej* jest prezentacja metodyki badań i modelowania systemu transportowego w regionie zachodniopomorskim, ze szczególnym uwzględnieniem Korytarza Środkowoeuropejskiego Północ – Południe CETC ROUTE 65.

summary: The monograph titled *Transport System of the Zachodniopomorski Region. Assessment of the Present State* has been written by a team of scientists working at the Faculty of Engineering and Economics of Transport, Maritime University of Szczecin, and authors representing the Polish Academy of Sciences, Warsaw School of Economics, West Pomeranian University of Technology and Szczecin University.

This monograph reveals the results of the first stage of research led by Czesława Christowa, Head of the Organization and Management Department, the Institute of Transport Management, Maritime University of Szczecin, under a development project N R11 0023 06 on *Research on and modelling of mode-integrated transport system in the Zachodniopomorski region with a focus on the Central European Transport Corridor North – South CETC ROUTE 65*, financed by the National Research and Development Centre in the years 2009 - 2010 (Stage 1).

Apart from the results of currently conducted research, the monograph contains a spectrum of authors' personal experience gained from their professional, scientific and advisory work in business organizations belonging to the combined sector of Transport, Forwarding and Logistics (TFL) and maritime companies.

The monograph aims at description and assessment of the present situation of the transport system in the region of West Pomerania (herein referred to as *Zachodniopomorski* region) and an analysis of the reasons and determinants for creating a green *Central European Transport Corridor North – South CETC ROUTE 65*.

The work consists of 31 chapters grouped in nine parts, with titles corresponding to the titles of research tasks of the said development project.

Part 1 of the monograph is devoted to the identification and assessment of national and international links of the Zachodniopomorski region, with separately described modes of transport and emphasis put on seaports, important transport junctions and elements of the national and regional transport system.

Part 2 of this monograph aims at a multi-criterial and multi-aspect analysis of the transport system in the region of West Pomerania, which is based on precise assessment criteria, needs and standards.

Part 3 of this monograph evaluates city transport in the Zachodniopomorski region, taking into consideration technical-operational parameters of transport infrastructure and safety issues.

Part 4 characterizes main economic functions of industrial enterprises in the region of West Pomerania and their effect on the demands for transport, forwarding and logistic services.

Part 5 provides the description of transport capacity, competitive and development factors relating to TFL companies based in the region of West Pomerania.

The aim of Part 6 is to analyze the ecological condition and social-economic determinants for ecology, connected with the construction of transport and port infrastructure in the Zachodniopomorski region, with a focus on NATURA 2000 areas.

The principal objectives of Part 7 are the collection of source data and a comprehensive statistical analysis of the quantities and breakdown of cargo carried in the Zachodniopomorski region by transport directions (imports, exports, transit, regional

	freight, short-range shipping) and by modes of transport, covering the years 2000 – 2008. These objectives turned out to be very difficult to reach due to the fact that official publications do not show data on road and rail transport in the region, neither by cargo groups nor basic directions of national and international trade. Voivodeship statistical annuals contain general data on road transport turnover in the region, but no figures on rail transport are available. Although national annual publications issued since 2004 provide voivodeship-based figures for road cargo transport, these data are only estimates made on the basis of representative survey, i.e. covering only part of road freight transport. In reference to rail transport, another difficulty lies in the fact that rail carriers do not release any information on their performance due to the confidential character of these data. The best access to data is offered in the maritime and inland waterway transport carried out in seaports. Relevant data on carriage and cargo handling are officially published in statistical annuals. Due to a lack of consistent and uniform data on freight carried by road, rail and inland waterways, and because lacking data have to be roughly estimated, an accurate comparative analysis of the size and structure of land cargo transport in the region cannot be made or assessed. The objective of Part 8 is a comprehensive statistical analysis and forecasts concerning the quantities and structure by type of cargo handled in the Oder mouth ports. Part 9 of the monograph is devoted to measures of cargo transport handleability. Finally, Part 10 presents the methodology of research and modelling of the transport system in the Zachodniopomorski region, particularly highlighting the Central European Transport Corridor North – South CETC ROUTE 65. słowa kluczowe: system transportowy, region zachodniopomorski, krajowe i międzynarodowe powiązanie regionu zachodniopomorskiego, wielokryterialna ocena systemu transportowego w regionie zachodniopomorskim, potencjał gospodarczy regionu zachodniopomorskiego, zapotrzebowanie na przewozy, zdolności przewozowe i konkurencyjność przedsiębiorstw sektora TSL, stan ekologiczny regionu, Natura 2000, ilość i struktura ładunków przewożonych w regionie zachodniopomorskim, analiza przeładunków w portach morskich w Szczecinie i Świnoujściu, mierniki oceny podatności transportowej ładunków, metodyka badań systemu transportowego, CETC ROUTE 65 key words: transport system, Zachodniopomorski region, national and international links of the Zachodniopomorski region, multicriteria assessment of the transport system operating in the Zachodniopomorski region, economic capacity of the Zachodniopomorski region, transport demand, transport capacity and competitiveness of transport, forwarding and logistic companies, ecological condition of the region, Natura 2000, volumes and breakdown of freight carried in the Zachodniopomorski region, analysis of cargo throughput in Szczecin and Świnoujście seaports, measures of cargo handleability, methodology of research on the transport system, CETC ROUTE 65
38	Christowa Cz.: Wstęp, Rozdział w: System transportowy regionu zachodniopomorskiego. Ocena stanu, Monografia pod redakcją naukową prof. nadzw. dr hab. Czesławy Christowej, Wyd. Naukowe Akademii Morskiej, Szczecin 2010, s. 25 – 33 Christowa Cz.: Introduction, chapter in the monograph ‘Transport System of the Zachodniopomorski Region. Assessment of the Present State’, monograph edited by Cz. Christowa, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2010, p. 25 – 33 streszczenie: We wstępie został określony cel, przedmiot i zakres badań naukowych stanowiących treść monografii. Charakteryzując strukturę monografii przedstawiono treść jej rozdziałów. Szczególną uwagę poświęcono metodom badawczym i algorytmowi badań. Określono naukowy, dydaktyczny i praktyczny charakter monografii. Wskazano na efekty publikowanych badań i celowość ich kontynuacji. summary: The introduction defines the aim, subject and range of research presented in the monograph. The monograph structure is characterized by the presentation of particular chapter contents. Particular attention is paid to the research methods and algorithm. The scientific, teaching and practical aspects of the monograph are described. The effects of research results published and reasons for the research continuation are pointed out. słowa kluczowe: metody badawcze, algorytm badań, efekty zastosowań, system transportowy, charakterystyka i ocena stanu, region zachodniopomorski, analiza uwarunkowań i efektów ekonomiczno-społecznych, zielony Środkowoeuropejski Korytarz Transportowy Północ – Południe CETC ROUTE 65 key words: research methods, research algorithm, effects of applications, transport system, description and assessment of the present situation, Zachodniopomorski Region, analysis of the reasons and determinants, green Central European Transport Corridor North – South CETC ROUTE 65
39	Christowa Cz., Christowa-Dobrowolska M.: Charakterystyka i znaczenie portów morskich w Szczecinie i Świnoujściu jako elementu systemu transportowego Polski i regionu zachodniopomorskiego, Rozdział w: System transportowy regionu zachodniopomorskiego. Ocena stanu, Monografia pod redakcją naukową prof. nadzw. dr hab. Czesławy Christowej, Wyd. Naukowe Akademii Morskiej, Szczecin 2010, s. 35 – 118 Christowa Cz., Christowa-Dobrowolska M.: Characteristics and importance of Szczecin and Świnoujście seaports as transport system elements of Poland and the Zachodniopomorski region, chapter in the monograph ‘Transport System of the Zachodniopomorski Region. Assessment of the Present State’, monograph edited by Cz. Christowa, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2010, p. 35 – 118 streszczenie: W rozdziale przedstawiono znaczenie i charakterystykę techniczno-eksploatacyjną portów morskich w Szczecinie i Świnoujściu oraz analizę ilości i struktury rodzajowej przeładunków w latach 2000 – 2008 wraz ze wskaźnikami dynamiki i ich szczegółową interpretacją. summary: Chapter presents the importance and technical-operational characteristics of the seaports in Szczecin and Świnoujście. Besides, quantities and types of cargo handled in the years 2000 – 2008 are analyzed, using indicators of the dynamic growth and detailed interpretation. słowa kluczowe: porty morskie w Szczecinie i Świnoujściu, charakterystyka techniczno-eksploatacyjna, przeładunki

	w latach 2000 – 2008, analiza ilości i struktury rodzajowej przeładunków, wskaźniki dynamiki key words: seaports in Szczecin and Świnoujście, technical-operational characteristics, cargo handled in the years 2000 – 2008, quantities and types of cargo handled, indicators of the dynamic growth
40	Christowa Cz.: Wielokryterialna analiza SWOT systemu transportowego funkcjonującego w regionie zachodniopomorskim ze szczególnym uwzględnieniem Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego Północ – Południe CETC ROUTE 65, Rozdział w: System transportowy regionu zachodniopomorskiego. Ocena stanu, Monografia pod redakcją naukową prof. nadzw. dr hab. Czesławy Christowej, Wyd. Naukowe Akademii Morskiej, Szczecin 2010, s. 523 – 542 Christowa Cz.: Multicriteria SWOT analysis of the transport system operating in the Zachodniopomorski region with a focus on the Central European Transport Corridor North – South CETC ROUTE 65, chapter in the monograph ‘Transport System of the Zachodniopomorski Region. Assessment of the Present State’, monograph edited by Cz. Christowa, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2010, p. 523 – 542 streszczenie: Treść rozdziału stanowi wielokryterialna, kompleksowa analiza strategiczna SWOT systemu transportowego funkcjonującego w regionie zachodniopomorskim, ze szczególnym uwzględnieniem oceny zielonego Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego Północ – Południe CETC ROUTE 65. summary: Multi-criterial strategic SWOT analysis of the transport system in the Zachodniopomorski region, with a focus put on the assessment of the green Central European Transport Corridor North – South CETC ROUTE 65 is brought to the reader in this chapter. słowa kluczowe: system transportowy, region zachodniopomorski, wielokryterialna analiza strategiczna SWOT, ocena zielonego Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego Północ – Południe CETC ROUTE 65 key words: transport system, Zachodniopomorski Region, multi-criterial strategic SWOT analysis, assessment of the green Central European Transport Corridor North – South CETC ROUTE 65
41	Christowa Cz.: Model i znaczenie Klastra Morskiego w regionie zachodniopomorskim, Rozdział w: System transportowy regionu zachodniopomorskiego. Ocena stanu, Monografia pod redakcją naukową prof. nadzw. dr hab. Czesławy Christowej, Wyd. Naukowe Akademii Morskiej, Szczecin 2010, s. 614 – 623 Christowa Cz.: Model and importance of a Marine Cluster in the Zachodniopomorski region, chapter in the monograph ‘Transport System of the Zachodniopomorski Region. Assessment of the Present State’, monograph edited by Cz. Christowa, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2010, p. 614 – 623 streszczenie: Treścią tego rozdziału jest autorska koncepcja i oryginalna metodyka tworzenia Klastra Morskiego w regionie zachodniopomorskim. Udowodniono tezę, iż wiedza na temat modelowania, organizacji i efektywnego funkcjonowania klastrów morskich jest niewystarczająca i rzadko wykorzystywana w praktyce. summary: The author’s concept and original methodology of establishing a Marine Cluster in the Zachodniopomorski region is contained in this chapter. It is proved that the knowledge on modelling, organization and effective functioning of marine clusters is insufficient and seldom put into practice. słowa kluczowe: Klastr Morski, region zachodniopomorski, koncepcja i oryginalna metodyka tworzenia Klastra Morskiego, modelowanie, organizacja i efektywne funkcjonowanie klastrów morskich key words: Marine Cluster, Zachodniopomorski Region, concept and original methodology of establishing a Marine Cluster, modelling, organization and effective functioning of marine clusters
42	Christowa Cz. (współautorstwo): Analiza przewozów promowych w basenie Morza Bałtyckiego ze szczególnym uwzględnieniem autostrady morskiej Świnoujście – Ystad jako elementu Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego Północ – Południe CETC ROUTE 65, Rozdział w: System transportowy regionu zachodniopomorskiego. Ocena stanu, Monografia pod redakcją naukową prof. nadzw. dr hab. Czesławy Christowej, Wyd. Naukowe Akademii Morskiej, Szczecin 2010, s. 768 – 821 Christowa Cz. (co-author): Analysis of ferry trade in the Baltic Sea with a focus on the Świnoujście – Ystad sea motorway as an element of the Central European Transport Corridor North – South CETC ROUTE 65, chapter in the monograph ‘Transport System of the Zachodniopomorski Region. Assessment of the Present State’, monograph edited by Cz. Christowa, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2010, p. 768 – 821 streszczenie: W rozdziale przedstawiono wyniki analizy przewozów promowych w Basenie Morza Bałtyckiego ze szczególnym uwzględnieniem autostrady morskiej Świnoujście – Ystad jako elementu Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego CETC ROUTE 65. W rozdziale scharakteryzowano przedsiębiorstwa konkurujące na rynku przewozów promowych na Bałtyku. Zaprezentowano potencjał przewozowy, charakterystyki techniczno-eksploatacyjne promów morskich eksploatowanych przez przedsiębiorstwa żeglugowe oraz infrastrukturę Bazy Promów Morskich w Świnoujściu. Na podstawie danych statystycznych dokonano oceny wielkości przewozów osób, ładunków i środków transportu przez poszczególnych przewoźników, wskazując trendy rozwojowe w tym zakresie. summary: In this chapter authors discuss the results of an analysis of ferry trade in the Baltic Sea, closely looking at the sea motorway linking Świnoujście and Ystad, considered as an element of the Central European Transport Corridor CETC ROUTE 65. Companies competing on the Baltic ferry market are described. Besides, the transport capacity and technical-operational characteristics of sea-going ferries and the infrastructure of the Sea Ferry Terminal are presented. From an analysis of statistical data the relevant figures were estimated in respect of the carriage of passengers, cargo and vehicles by each carrier and development trends were defined. słowa kluczowe: Basen Morza Bałtyckiego, analiza przewozów promowych, autostrada morska Świnoujście – Ystad, Środkowoeuropejski Korytarz Transportowy CETC ROUTE 65, potencjał przewozowy, charakterystyki techniczno-eksploatacyjne promów morskich, infrastruktura Bazy Promów Morskich, ocena wielkości przewozów osób, ładunków i środków transportu, trendy rozwojowe

	key words: Baltic Sea, analysis of ferry trade, sea motorway Świnoujście – Ystad, Central European Transport Corridor CETC ROUTE 65, transport capacity, technical-operational characteristics of sea-going ferries, infrastructure of the Sea Ferry Terminal, analysis of the carriage of passengers, cargo and vehicles, development trends
43	Christowa Cz. (współautorstwo): Analiza i prognoza rynku przewozów promowych na Bałtyku, ze szczególnym uwzględnieniem zachodniopomorskich przewoźników promowych, Rozdział w: System transportowy regionu zachodniopomorskiego. Ocena stanu, Monografia pod redakcją naukową prof. nadzw. dr hab. Czesławy Christowej, Wyd. Naukowe Akademii Morskiej, Szczecin 2010, s. 822 – 844 Christowa Cz. (co-author): Analysis and projection of ferry trade market in the Baltic Sea with a focus on ferry carriers in the region of West Pomerania, chapter in the monograph ‘Transport System of the Zachodniopomorski Region. Assessment of the Present State’, monograph edited by Cz. Christowa, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2010, p. 822 – 844 streszczenie: Treścią tego rozdziału jest analiza i prognoza rynku przewozów promowych na Bałtyku, ze szczególnym uwzględnieniem zachodniopomorskich przewoźników promowych. summary: An analysis and projection of ferry traffic in the Baltic, with a special attention paid to West Pomeranian ferry operators are included in this chapter. słowa kluczowe: Morze Bałtyckie, przewozy promowe, zachodniopomorscy przewoźnicy promowi, analiza i prognoza rynku przewozów promowych, key words: Baltic Sea, ferry traffic, West Pomeranian ferry operators, analysis and projection of ferry traffic
44	Christowa Cz., Christowa-Dobrowolska M.: Analiza i prognoza wielkości i struktury przeładunków w portach morskich Szczecin i Świnoujście w latach 2000 – 2015, Rozdział w: System transportowy regionu zachodniopomorskiego. Ocena stanu, Monografia pod redakcją naukową prof. nadzw. dr hab. Czesławy Christowej, Wyd. Naukowe Akademii Morskiej, Szczecin 2010, s. 845 – 863 Christowa Cz., Christowa-Dobrowolska M.: Analysis and projection of cargo throughput volumes and breakdown in Szczecin and Świnoujście seaports in 2000 – 2015, chapter in the monograph ‘Transport System of the Zachodniopomorski Region. Assessment of the Present State’, monograph edited by Cz. Christowa, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2010, p. 845 – 863 streszczenie: W rozdziale przedstawiono znaczenie, stan, perspektywy i uwarunkowania rozwoju portów morskich w Szczecinie i Świnoujściu jako elementów systemu transportowego Polski i regionu zachodniopomorskiego. Przeprowadzono analizę statystyczną działalności przeładunkowej portów oraz opracowano prognozy przeładunków i strategię inwestycyjną dwóch portów o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej. summary: Chapter deals with the role, condition, prospects and determinants of development of seaports in Szczecin and Świnoujście, regarded as elements of the transport system in Poland and the Zachodniopomorski region. Apart from a statistical analysis of cargo handling operations of the ports, this chapter presents forecasts of cargo throughputs and investment strategies of the two ports, both of major importance for the national economy. słowa kluczowe: porty morskie w Szczecinie i Świnoujściu, system transportowy, znaczenie, stan, perspektywy i uwarunkowania rozwoju portów morskich, analiza statystyczna działalności przeładunkowej portów, prognozy przeładunków, strategia inwestycyjna key words: seaports in Szczecin and Świnoujście, transport system, role, condition, prospects and determinants of development of seaports, statistical analysis of cargo handling operations of the ports, forecasts of cargo throughputs, investment strategy
45	Christowa Cz.: Algorytm i metodyka badań systemu transportowego w regionie zachodniopomorskim ze szczególnym uwzględnieniem Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego Północ – Południe CETC ROUTE 65, Rozdział w: System transportowy regionu zachodniopomorskiego. Ocena stanu, Monografia pod redakcją naukową prof. nadzw. dr hab. Czesławy Christowej, Wyd. Naukowe Akademii Morskiej, Szczecin 2010, s. 886 – 901 Christowa Cz.: Algorithm and methodology of research on the transport system in the Zachodniopomorski region with a focus on the Central European Transport Corridor North – South CETC ROUTE 65, chapter in the monograph ‘Transport System of the Zachodniopomorski Region. Assessment of the Present State’, monograph edited by Cz. Christowa, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2010, p. 886 – 901 streszczenie: W rozdziale przedstawiono autorską, oryginalną koncepcję metodyki i algorytmu badań naukowych mających na celu ocenę stanu i budowę zintegrowanego gałęziowo modelu systemu transportowego w regionie zachodniopomorskim, ze szczególnym uwzględnieniem Korytarza Środkowoeuropejskiego Północ – Południe CETC ROUTE 65. summary: Chapter contains an author’s original concept of the methodology and algorithm of scientific research undertaken to evaluate the condition and construction of a mode-integrated model of the transport system in the Zachodniopomorski region, particularly taking into account the Central European Transport Corridor North – South CETC ROUTE 65. słowa kluczowe: system transportowy, algorytm i metodyka badań systemu transportowego, zintegrowany gałęziowo model systemu transportowego, ocena stanu i budowa modelu systemu transportowego, Korytarz Środkowoeuropejski Północ – Południe CETC ROUTE 65 key words: transport system, algorithm and methodology of research on the transport system, mode-integrated model of the transport system, evaluate the condition and construction of the transport system, Central European Transport Corridor North – South CETC ROUTE 65
46	Christowa Cz. (współautorstwo): Polskie porty morskie zachodniego Bałtyku w systemie transportowym Unii Europejskiej. Stan i perspektywy rozwoju, LOGISTYKA nr 6/2010, s. 1 – 19

	Christowa Cz. (co-author): Polish seaports on the western Baltic Sea coast in the EU's transport system. The present state and development prospects. <i>LOGISTYKA</i> No 6/2010, p. 1 – 19 streszczenie: W publikacji przedstawiono porty morskie w Szczecinie i Świnoujściu jako elementy systemu transportowego Polski i UE. Oceniono ich stan, perspektywy i determinanty rozwoju. Scharakteryzowano obiekty infrastruktury portów oraz potrzeby w zakresie budowy, modernizacji i rozwoju. summary: The Polish seaports of Szczecin and Świnoujście are presented as elements of Poland's and European Union's transport system. Their condition, development prospects and determining factors are estimated. Besides, port infrastructure facilities are characterized in the context of required new investment, modernization and development. słowa kluczowe: porty morskie w Szczecinie i Świnoujściu, polityka transportowa UE, polityka morska UE, diagnoza i prognoza stanu, determinanty rozwoju portów, budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury, obsługa transportowa portów key words: seaports of Szczecin and Świnoujście, EU transport policy, EU maritime policy, condition diagnosis and prognosis, port development determining factors, infrastructure construction, extension and modernization, port transport services
47	Christowa Cz. (współautorstwo): Porty morskie Szczecin i Świnoujście. Znaczenie i powiązania z elementami Systemu Logistycznego Polski, <i>Zeszyty Naukowe Politechniki Warszawskiej</i> nr 76, 2010, s. 5 – 18 Christowa Cz. (co-author): Seaports of Szczecin and Świnoujście. The importance and links with components of the Polish Logistic System, <i>Scientific Journal of Warsaw University of Technology</i> No 76, 2010, p. 5 – 18 streszczenie: Celem publikacji jest przedstawienie znaczenia, stanu, perspektyw i uwarunkowań rozwoju portów morskich w Szczecinie i Świnoujściu, jako elementów systemu transportowego i logistycznego Polski, posiadających status portów o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej. W publikacji dokonano szczegółowej analizy statystycznej działalności usługowej portów oraz przedstawiono prognozy przeładunków i strategię inwestycyjną zespołu portowego. summary: This work aims to present the importance, condition, development prospects and determining factors of Szczecin and Świnoujście seaports, two elements of Poland's transport and logistic systems, regarded as ports of major importance for the national economy. A detailed statistical analysis of ports' services is shown along with the projected cargo turnover and investment strategy of the port complex. słowa kluczowe: porty morskie, system transportowy, system logistyczny, strumienie ładunkowe, obsługa transportowa portów, diagnoza i prognoza przeładunków, inwestycje portowe key words: seaports, transport system, logistic system, cargo flows, ports' transport services, cargo turnover diagnosis and prognosis, port investments
48	Christowa Cz.: Przemiany w gospodarce morskiej, <i>BiP Nadmorski Przegląd Gospodarczy</i>, nr 4(100)/2010, s. 11 – 12 Christowa Cz.: Changes in the maritime economy, <i>BiP Coastal Business Review</i> No 4 (100)/2010, p. 11 – 12 streszczenie: Treścią publikacji są problemy i oceny przemian gospodarczych, społecznych i edukacyjnych w gospodarce morskiej ze wskazaniem udziału w ich kreowaniu pracowników naukowych Akademii Morskiej w Szczecinie. summary: Apart from the problems and assessment of economic, social and educational changes in the maritime economy, the article indicates the role of Szczecin Maritime University research staff in creating such changes. słowa kluczowe: gospodarka morska, przekształcenia własnościowe, polityka morska, determinanty rozwoju gospodarki morskiej, badania naukowe, kadry morskie key words: maritime economy, ownership transformations, maritime policy, factors determining the development of maritime economy, scientific research, maritime staff
49	Analiza najlepszych praktyk w zakresie zarządzania w portach morskich Unii Europejskiej, Monografia pod redakcją naukową prof. nadzw. dr hab. Czesławy Christowej, Wyd. Naukowe Akademii Morskiej, Szczecin 2010, 168 s. An analysis of best management practices in European Union seaports, monograph edited by Cz. Christowa, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2010, 168 p. streszczenie: Monografia pt. <i>Analiza najlepszych praktyk w zakresie zarządzania w portach morskich UE</i> jest opracowana przez zespół pracowników Akademii Morskiej w Szczecinie zatrudnionych w Zakładzie Organizacji i Zarządzania na Wydziale Inżynieryjno-Ekonomicznym Transportu. Opublikowane w niej zostały wyniki badań prowadzonych pod kierunkiem Czesławy Christowej w ramach projektu własnego nt. <i>Badania i modelowanie systemów zarządzania procesami eksploatacyjnymi i usługowymi w polskich portach morskich o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej</i>, finansowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w latach 2009 – 2010. Celem monografii jest analiza porównawcza i ocena najlepszych praktyk (best practices) w sferze administracyjno-zarządczej i eksploatacyjno-usługowej oraz inwestycyjnej w wybranych portach morskich UE. W kontekście przedmiotu badań, przyjęto jako wzorcowe porty morskie w Rotterdamie (Niemcy), Tallinie (Estonia), Hamburgu (Niemcy), Rostocku (Niemcy), Bristolu (Wielka Brytania) i Lubece (Niemcy). Monografia składa się z siedmiu rozdziałów. summary: The monograph titled <i>An Analysis of Best Management Practices in European Union Seaports</i> has been written by a Maritime University of Szczecin research team, working at the Department of Organization and Management, Faculty of Engineering and Economics of Transport. The monograph presents the results of research headed by Czesława Christowa, part of her research project titled: <i>The research on and modelling of operational and service processes management systems in Polish seaports of primary importance for the national economy</i>, financed by the Ministry of Science and Higher Education. This monograph aims at a comparative analysis and assessment of best practices applied in such spheres as

	administration/management, operations/services and investments in selected seaports of the European Union. In the research context, the following seaports were analyzed as model ones: Rotterdam (the Netherlands), Tallin (Estonia), Hamburg (Germany), Rostock (Germany), Bristol (Great Britain) and Lubeck (Germany). The monograph consists of seven chapters. słowa kluczowe: benchmarking, najlepsze praktyki w zakresie zarządzania, porty morskie Unii Europejskiej, port morski w Rotterdamie, port morski w Tallinie, port morski w Hamburgu, port morski w Rostocku, port morski w Bristolu, port morski w Lubece, działania dedykowane polskim portom morskim, sfera administracyjno-zarządcza, eksploatacyjno-usługowa i inwestycyjna key words: benchmarking, best management practices, European Union seaports, the seaport of Rotterdam, the seaport of Tallin, the seaport of Hamburg, the seaport of Rostock, the seaport of Bristol, the seaport of Lubeck, directions of actions dedicated to Polish seaports, the spheres of administration and management, operations and services and investments
50	Christowa Cz.: Wstęp, Rozdział w: Analiza najlepszych praktyk w zakresie zarządzania w portach morskich Unii Europejskiej, Monografia pod redakcją naukową prof. nadzw. dr hab. Czesławy Christowej, Wyd. Naukowe Akademii Morskiej, Szczecin 2010, s. 7 – 14 Christowa Cz.: Introduction, chapter in the monograph ‘An analysis of best management practices in European Union seaports’, monograph edited by Cz. Christowa, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2010, p. 7 – 14 streszczenie: We wstępie został określony cel, przedmiot i zakres badań naukowych stanowiących treść monografii. Charakteryzując strukturę monografii przedstawiono treść jej rozdziałów. Szczególną uwagę poświęcono metodom badawczym i algorytmowi badań. Określono naukowy, dydaktyczny i praktyczny charakter monografii. Wskazano na efekty publikowanych badań i celowość ich kontynuacji summary The introduction defines the aim, subject and range of research presented in the monograph. The monograph structure is characterized by the presentation of particular chapter contents. Particular attention is paid to the research methods and algorithm. The scientific, teaching and practical aspects of the monograph are described. The effects of research results published and reasons for the research continuation are pointed out. słowa kluczowe: porty morskie, sfera administracyjno-zarządcza portów, sfera eksploatacyjno-usługowa portów, zarządzanie portami, metody badawcze, algorytm badań, efekty zastosowań key words: seaports, administrative-management sphere of ports, operational-service sphere of ports, port management, research methods, research algorithm, effects of applications
51	Christowa Cz.: Działania dedykowane polskim portom morskim wynikające z syntezy najlepszych praktyk stosowanych w wybranych portach europejskich. Sfera administracyjno-zarządcza, eksploatacyjno-usługowa i inwestycyjna, Rozdział w: Analiza najlepszych praktyk w zakresie zarządzania w portach morskich Unii Europejskiej, Monografia pod redakcją naukową prof. nadzw. dr hab. Czesławy Christowej, Wyd. Naukowe Akademii Morskiej, Szczecin 2010, s. 156 – 160 Christowa Cz.: Directions of actions dedicated to Polish seaports resulting from the synthesis of best management practices implemented in selected European ports. The spheres of administration and management, operations and services and investments, chapter in the monograph ‘An analysis of best management practices in European Union seaports’, monograph edited by Cz. Christowa, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2010, p. 156 – 160 streszczenie: W rozdziale sformułowano działania dedykowane polskim portom morskim o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej, wynikające z syntezy najlepszych praktyk stosowanych w wybranych portach europejskich w sferze administracyjno-zarządczej, eksploatacyjno-usługowej i inwestycyjnej. summary: In chapter Czesława Christowa formulates directions of actions dedicated to Polish seaports regarded as important for the national economy. These conclusions result from a synthesis of best practices applied in selected European ports within such spheres of port activities as administration/management, operations/services and investment. słowa kluczowe: benchmarking, synteza najlepszych praktyki stosowanych w portach morskich UE, działania dedykowane polskim portom morskim key words: benchmarking, synthesis of best practices applied in selected European ports, directions of actions dedicated to Polish seaports
Rok 2009	
52.	Christowa Cz., Koniunktura gospodarcza a polskie porty morskie, rozdział w monografii „Koniunktura w gospodarce światowej a rynki żeglugowe i portowe”, praca zbiorowa pod redakcją H. Salmonowicza, Wydawnictwo Kreos, Szczecin 2009, s. 249 – 267 Christowa Cz., Economic boom versus Polish sea ports, chapter in the monograph ‘Global economy boom and shipping and port markets’, collective work edited by H. Salmonowicz, Kreos, Szczecin 2009, p. 249 – 267 streszczenie: W publikacji została dokonana ocena oddziaływania światowego kryzysu gospodarczego na polskie porty morskie o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej. Wskazano tendencje rozwojowe oraz zbiór głównych działań minimalizujących negatywne skutki malejącego wolumenu polskiego handlu zagranicznego obsługiwanego przez polskie porty morskie. summary: The author examines the influence of the global economic crisis on the Polish seaports of vital importance to the national economy. Development trends are indicated as well as major activities minimizing the negative effects of shrinking volume of exports and imports handled by Polish seaports. słowa kluczowe: dekonunktura gospodarcza, polskie porty morskie, sfera zarządczo-administracyjna portów, sfera eksploatacyjno-usługowa portów, diagnoza i prognoza przeładunków, promowe przewozy pasażerskie, tendencje

	wielkości i struktury przeładunków, program działań kryzysowych key words: economic slump, Polish seaports, sphere of port management and administration, sphere of port services and operations, cargo handling diagnosis and projection, ferry passenger trade, trends in cargo throughput quantities and structure, program of anti-crisis actions
53.	Christowa Cz., Christowa-Dobrowolska M., Analiza uwarunkowań i kierunki rozwoju żeglugi śródlądowej w Polsce, Logistyka nr 4, 2009, s. 1 – 11 Christowa Cz., Christowa-Dobrowolska M., Analysis of conditions and inland shipping development directions in Poland, Logistyka, No 4, 2009, p. 1 – 11 streszczenie: Publikacja zawiera ocenę uwarunkowań rozwoju żeglugi śródlądowej w Polsce, wskazuje główne problemy infrastrukturalne, prawne i instytucjonalne oraz definiuje cele i zadania strategiczne zgodne z polityką transportową i morską Unii Europejskiej. summary: The author assesses the factors of inland shipping development in Poland and indicates major infrastructural, legal and institutional problems. Besides, strategic aims and tasks are defined to go in line with EU's transport and maritime policies. słowa kluczowe: transport wodny śródlądowy, łańcuchy logistyczne, porty rzeczne, determinanty rozwoju żeglugi śródlądowej, strategia rozwoju transportu wodnego śródlądowego w Polsce, fundusze UE key words: inland (waterway) transport, logistic chains, river ports, conditions determining inland shipping development, strategy of inland transport development in Poland, EU funds
Rok 2008	
54.	Christowa Cz., Model strategii konkurencyjnego rozwoju małych portów i przystani morskich w Polsce na przykładzie portu morskiego w Ustce. Rozdział w: Bałtycki rynek żeglugowy. Praca zbiorowa pod redakcją H. Salmonowicza, Wyd. Kreos, Szczecin 2008, s. 213 – 235 Christowa Cz., Model of competitive development strategy of small seaports and harbours in Poland: case of the port of Ustka. Chapter in: Baltic shipping market. Collective work edited by H. Salmonowicz, Kreos, Szczecin 2008, p. 213 – 235 Streszczenie W publikacji przedstawiono model strategii rozwoju małych portów i przystani morskich w Polsce, w którym wykorzystano modelowe rozwiązanie stworzone i wdrożone w porcie morskim w Ustce. summary: This publication describes the model of the strategy for developing small seaports and harbours in Poland. The successful solution created and implemented in the port of Ustka is used in the model. słowa kluczowe: małe porty i przystanie morskie, port morski w Ustce, charakterystyka nawigacyjna, infrastrukturalna, własnościowa i funkcjonalna portu morskiego, powiązania transportowe, otoczenie gospodarcze portu, priorytety wspólnotowe rozwoju portów, konkurencyjność usług portowych, modelowanie systemów zarządzania, konkurencja i konkurencyjność portu key words: small seaports and harbours, seaport of Ustka, navigational, infrastructural, ownership and functional characteristics of a seaport, transport links, economic environment of the port, European Community's priorities in port development, competitiveness of port services, modelling of management systems, competition and competitiveness of a port
55.	Christowa Cz., Zachodniopomorski Klaster Morski. Zwiększyć konkurencyjność gospodarki morskiej. Magazyn portowy nr 2/2008, s. 8 – 9 Christowa Cz., West Pomeranian Marine Cluster. Increase the competitiveness of the maritime economy. Magazyn portowy 2/2008, p. 8 – 9 Streszczenie: W publikacji sformułowano definicję klastra morskiego oraz przedstawiono koncepcję, przesłanki, cele, efekty, warunki i metodykę organizacji Zachodniopomorskiego Klastra Morskiego w Szczecinie. summary: The author defines the marine cluster and presents the conception, premises, aims, effects, conditions and methodology of organizing the West Pomeranian Marine Cluster in Szczecin. słowa kluczowe: klaster, klaster morski, efekt synergii, wartość dodana, konkurencja i konkurencyjność, instrumenty finansowe, fiskalne i prawne key words: cluster, marine cluster, synergy effect, value added, competition and competitiveness, financial, fiscal and legal instruments,
Rok 2007	
56.	Model inżynierii finansowania budowy statków w polskich stoczniach i ich zakupu przez polskich armatorów. Monografia, Redaktor naukowy: Christowa Cz., Wyd. Akademii Morskiej w Szczecinie, Szczecin 2007, 366 s. Model of the engineering of financing of ship building in Polish shipyards and purchase by Polish shipowners. Scientific editor: Christowa Cz., published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2007, 366 p. streszczenie: Monografia powstała jako uogólnienie podstaw teoretycznych oraz wyników badań prowadzonych w ramach projektu badawczego rozwojowego Nr R11 008 02 finansowanego przez MNiSW. W publikacji przedstawiono opracowany optymalny model inżynierii finansowania budowy statków przez polskie stocznie na zamówienie polskich armatorów wraz z określeniem warunków i efektów jego wdrożenia. Zastosowanie w praktyce przemysłowej opracowanego modelu może umożliwić uzyskanie opłacalności budowy statków w polskich stoczniach i zapewnić długofalową konkurencyjność przedsiębiorstw armatorskich i stoczni. W rozdziale pierwszym przedstawiono analizę i ocenę czynników mających wpływ na konkurencyjność polskich stoczni produkcyjnych oraz wskazanie ich pozycji na rynku globalnym. W rozdziale drugim zaprezentowano wyniki badań instrumentów wsparcia i pomocy publicznej udzielonej stoczniom produkcyjnym w krajach UE w aspekcie

możliwości zrównania warunków konkurencyjności polskich stoczni na światowym rynku produkcji statków. W rozdziale trzecim dokonano oceny instrumentów pomocy publicznej w odniesieniu do armatorów, a także przedstawiono skutki wdrożenia w UE instrumentów pomocy o charakterze inwestycyjnym i jej wpływu na konkurencyjność przedsiębiorstw armatorskich. W rozdziale czwartym przedstawiono analizę otoczenia prawnego i fiskalnego polskich stoczni produkcyjnych oraz ocenę struktury i intensywności obecnie stosowanych źródeł finansowania budowy statków w stoczniach. W rozdziale piątym przedstawiono istniejące ograniczenia w dostępie do finansowania ze wskazaniem możliwości finansowania ze strony armatora, banków i stoczni. W rozdziale szóstym przedstawiono konstrukcję stosowanych modeli finansowania budowy statków w UE i innych wybranych krajach oraz charakterystykę pomocy publicznej udzielanej stoczniom zagranicznym. W rozdziale siódmym zaprezentowano trzy warianty modeli (pesymistyczny, optymistyczny i realny) wraz z uzasadnieniem rekomendowanego modelu inżynierii finansowania kontraktów budowy statków w stoczniach polskich dla polskich armatorów z uwzględnieniem poziomu intensywności poszczególnych źródeł finansowania oraz zakresu dopuszczalnej pomocy publicznej, zgodnej z zasadami stosowanymi w UE. W rozdziale ósmym zawarto projekt zmian w prawodawstwie polskim, warunkujących wdrożenie rekomendowanego optymalnego modelu inżynierii finansowania kontraktów budowy statków w polskich stoczniach produkcyjnych i ich zakupu przez polskich armatorów. W rozdziale dziewiątym przedstawiono korzyści ekonomiczne, społeczne i makroekonomiczne wynikające z wdrożenia rekomendowanego modelu finansowania budowy statków w polskich stoczniach i ich zakupu przez polskich armatorów. Obiektywnie określone korzyści mogą stać się rzetelną podstawą podjęcia decyzji przez polskie stocznie produkcyjne i przedsiębiorstwa armatorskie oraz Rząd RP o wdrożeniu rekomendowanego optymalnego modelu inżynierii finansowania.

summary: This monograph was written as a generalization of theoretical basis and results of the research done within the R&D project No R11 008 02 financed by the Ministry of Science and Higher Education. The work presents the optimal model of the engineering of the financing of building ships by Polish shipyards ordered by Polish shipowners, including the conditions and effects of the said financing implementation. The developed model used in industrial practice may lead to profitable shipbuilding in Polish yards and ensure a long-term competitiveness of shipowners and shipyards. Chapter one analyzes and assesses the factors affecting the competitiveness of Polish shipyards and identifies their position in the global market. Chapter two presents the results of research into instruments of public support and aid given to shipyards in EU countries with a view to possible equaling the conditions of competitiveness of Polish shipyards on the global shipbuilding market. Chapter three evaluates the instruments of public aid offered to shipowners and presents the effects of utilizing public aid spent on investments in the EU as well as the impact of the aid on shipowners' competitiveness. Chapter four analyzes the legal and fiscal environment of Polish shipyards and evaluates the structure and intensity of currently used sources of financing shipbuilding. Chapter five presents the existing constraints hampering access to financing and indicates possible methods of financing by shipowners, banks and shipyards. Chapter six presents the construction of models used in financing building of ships in the EU and some other countries and the characteristics of public aid given to shipyards abroad. Chapter seven describes three model variants (pessimistic, optimistic and realistic) and includes arguments for the recommended model of engineering of the financing contracts of ship building in Polish yards for Polish owners. The model takes account of various levels of financing intensity from different sources and the scope of allowable public aid, in compliance with EU principles. Chapter eight includes a package of amendments to Polish legislation, a prerequisite for the implementation of the optimal model of the engineering of financing contracts for ships built in Polish yards and purchased by Polish owners. Chapter nine presents economic, social and macroeconomic benefits resulting from the implementation of the recommended model for financing shipbuilding in Polish shipyards for Polish owners. The objectively identified benefits provide solid grounds for decisions on the said model implementation taken by Polish shipyards, shipowners and the government.

słowa kluczowe: stocznie, konkurencja, popyt i podaż statków, transport morski, konteneryzacja, ładunki, prognozy przewozów, stocznie produkcyjne, instrumenty wsparcia i pomocy publicznej, instytucje, organizacje i programy uruchamiające instrumenty wsparcia i pomocy publicznej w UE dla stoczni, armator, instrumenty wsparcia i pomocy publicznej dla armatorów w krajach UE, rynek żeglugowy, regulacje KE w sprawie dopuszczalności pomocy publicznej, wygodne bandery, uregulowania prawne i fiskalne obowiązujące stocznie i armatorów, zdolność konkurencyjna na światowym rynku żeglugowym, warunki zatrudnienia i pracy załóg na statkach, ustawa o podatku tonażowym, pakiet ustaw morskich, kontrakty, płynność finansowa, kredyty bankowe i kupieckie, dopłaty, zdolność kredytowa, polskie stocznie produkcyjne, instrumenty wspomagające i ubezpieczające system finansowania budowy statków, gwarancje, poręczenia i gwarancje Skarbu Państwa, kursy walutowe, ryzyko walutowe, pomoc publiczna stosowana w stoczniach UE, praktyki dumpingowe, europejskie modele finansowania stoczni, System Europejskiego Funduszu Gwarancyjnego, dozwolone instrumenty wsparcia stoczni, armatorów, dostawców, kooperantów, założenia modelowe, model optymistyczny, pesymistyczny i realny finansowania budowy i zakupu statków, rozliczenia finansowe, warunki wdrożenia rekomendowanego modelu, pakiet ustaw morskich, nowelizacja ustaw, warunki prawne wdrożenia optymalnego modelu, korzyści ekonomiczne, społeczne i makroekonomiczne wdrożenia optymalnego modelu

key words: shipyards, competition, ship demand and supply, maritime transport, containerization, cargo, projected transport demand, shipyards, instruments of public support and aid; institutions, organizations and programs utilizing instruments of public support and aid in the EU for shipyards, shipowner, instruments of public support and aid for shipowners in EU countries, shipping market, EC regulations on allowable public aid, flags of convenience, legal and fiscal regulations binding for shipyards and shipowners, competitiveness in the global shipping market, terms and conditions of employment and work on ships, law on tonnage tax, package of maritime laws, contracts, financial liquidity, bank and merchant credits, subsidies, creditworthiness, Polish shipyards, instruments supporting and underwriting the system of shipbuilding financing, guarantees, State Treasury warranties and guarantees, exchange rates, currency risk, public aid used in EU shipyards, dumping practices, European models of shipyard financing, System of European Guarantee Fund, allowable instruments of supporting shipyards, shipowners, suppliers, co-operating companies, model assumptions; optimistic, pessimistic and realistic model of ship building and purchase financing;

	financial settlements, conditions for the implementation of recommended model, package of maritime laws, revision of laws, legal conditions of implementing the optimal model, economic, social and macroeconomic benefits from the implementation of the optimal model.
57.	Christowa Cz. (współautor), Określenie czynników konkurencyjności stoczni produkcyjnych oraz analiza strategiczna pozycji konkurencyjnej polskich stoczni produkcyjnych na rynku globalnym. Rozdział I w: Model inżynierii finansowania budowy statków w polskich stocznich i ich zakupu przez polskich armatorów. Monografia pod redakcją naukową Cz. Christowej, Wyd. Akademii Morskiej w Szczecinie, Szczecin 2007, s. 12 – 104 Christowa Cz. (co-author), Determination of competitiveness factors of shipyards and a strategic analysis of competitive position of Polish shipyards in the global market. Chapter I in: Model of the engineering of financing ship building in Polish shipyards and ship purchase by Polish owners. Collective work edited by Cz. Christowa, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2007, p. 12 – 104 streszczenie: Monografia powstała jako uogólnienie podstaw teoretycznych oraz wyników badań prowadzonych w ramach projektu badawczego rozwojowego Nr R11 008 02 finansowanego przez MNiSW. W publikacji przedstawiono opracowany optymalny model inżynierii finansowania budowy statków przez polskie stocznie na zamówienie polskich armatorów wraz z określeniem warunków i efektów jego wdrożenia. Zastosowanie w praktyce przemysłowej opracowanego modelu może umożliwić uzyskanie opłacalności budowy statków w polskich stocznich i zapewnić długofalową konkurencyjność przedsiębiorstw armatorskich i stoczni. W rozdziale pierwszym przedstawiono analizę i ocenę czynników mających wpływ na konkurencyjność polskich stoczni produkcyjnych oraz wskazanie ich pozycji na rynku globalnym. summary: This monograph was written as a generalization of theoretical basis and results of the research done within the R&D project No R11 008 02 financed by the Ministry of Science and Higher Education. The work presents the optimal model of the engineering of the financing of building ships by Polish shipyards ordered by Polish shipowners, including the conditions and effects of the said financing implementation. The developed model used in industrial practice may lead to profitable shipbuilding in Polish yards and ensure a long-term competitiveness of shipowners and shipyards. Chapter one analyzes and assesses the factors affecting the competitiveness of Polish shipyards and identifies their position in the global market. słowa kluczowe: stocznie, konkurencja, popyt i podaż statków, transport morski, konteneryzacja, ładunki, prognozy przewozów key words: shipyards, competition, ship demand and supply, maritime transport, containerization, cargo, projected transport demand
58.	Christowa Cz. (współautor), Badanie instrumentów wsparcia i pomocy publicznej dla stoczni produkcyjnych w krajach Unii Europejskiej. Rozdział II w: Model inżynierii finansowania budowy statków w polskich stocznich i ich zakupu przez polskich armatorów. Monografia pod redakcją naukową Cz. Christowej, Wyd. Akademii Morskiej w Szczecinie, Szczecin 2007, s. 105 – 151 Christowa Cz. (co-author), Investigation of public support and aid instruments for shipyards in EU countries. Chapter II in: Model of the engineering of financing ship building in Polish shipyards and ship purchase by Polish owners. Collective work edited by Cz. Christowa, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2007, p. 105 – 151 streszczenie: Monografia powstała jako uogólnienie podstaw teoretycznych oraz wyników badań prowadzonych w ramach projektu badawczego rozwojowego Nr R11 008 02 finansowanego przez MNiSW. W publikacji przedstawiono opracowany optymalny model inżynierii finansowania budowy statków przez polskie stocznie na zamówienie polskich armatorów wraz z określeniem warunków i efektów jego wdrożenia. Zastosowanie w praktyce przemysłowej opracowanego modelu może umożliwić uzyskanie opłacalności budowy statków w polskich stocznich i zapewnić długofalową konkurencyjność przedsiębiorstw armatorskich i stoczni. W rozdziale drugim zaprezentowano wyniki badań instrumentów wsparcia i pomocy publicznej udzielonej stoczniom produkcyjnym w krajach UE w aspekcie możliwości zrównania warunków konkurencyjności polskich stoczni na światowym rynku produkcji statków. summary: This monograph was written as a generalization of theoretical basis and results of the research done within the R&D project No R11 008 02 financed by the Ministry of Science and Higher Education. The work presents the optimal model of the engineering of the financing of building ships by Polish shipyards ordered by Polish shipowners, including the conditions and effects of the said financing implementation. The developed model used in industrial practice may lead to profitable shipbuilding in Polish yards and ensure a long-term competitiveness of shipowners and shipyards. Chapter two presents the results of research into instruments of public support and aid given to shipyards in EU countries with a view to possible equaling the conditions of competitiveness of Polish shipyards on the global shipbuilding market. słowa kluczowe: stocznie produkcyjne, instrumenty wsparcia i pomocy publicznej, instytucje, organizacje i programy uruchamiające instrumenty wsparcia i pomocy publicznej w UE dla stoczni key words: ship building yards, instruments of public support and aid; institutions, organizations and programs using instruments of public support and aid for shipyards in the EU.
59.	Christowa Cz. (współautor), Badanie instrumentów wsparcia i pomocy publicznej dla armatorów w krajach Unii Europejskiej. Rozdział III w: Model inżynierii finansowania budowy statków w polskich stocznich i ich zakupu przez polskich armatorów. Monografia pod redakcją naukową Cz. Christowej, Wyd. Akademii Morskiej w Szczecinie, Szczecin 2007, s. 152 – 185

	Christowa Cz. (co-author), Investigation of public support and aid instruments for shipowners in EU countries. Chapter III in: Model of the engineering of financing ship building in Polish shipyards and ship purchase by Polish owners. Collective work edited by Cz. Christowa, published by Maritime University of Szczecin, Szczecin 2007, p. 152 – 185 streszczenie: Monografia powstała jako uogólnienie podstaw teoretycznych oraz wyników badań prowadzonych w ramach projektu badawczego rozwojowego Nr R11 008 02 finansowanego przez MNiSW. W publikacji przedstawiono opracowany optymalny model inżynierii finansowania budowy statków przez polskie stocznie na zamówienie polskich armatorów wraz z określeniem warunków i efektów jego wdrożenia. Zastosowanie w praktyce przemysłowej opracowanego modelu może umożliwić uzyskanie opłacalności budowy statków w polskich stocznich i zapewnić długofalową konkurencyjność przedsiębiorstw armatorskich i stoczni. W rozdziale trzecim dokonano oceny instrumentów pomocy publicznej w odniesieniu do armatorów, a także przedstawiono skutki wdrożenia w UE instrumentów pomocy o charakterze inwestycyjnym i jej wpływu na konkurencyjność przedsiębiorstw armatorskich. summary: This monograph was written as a generalization of theoretical basis and results of the research done within the R&D project No R11 008 02 financed by the Ministry of Science and Higher Education. The work presents the optimal model of the engineering of the financing of building ships by Polish shipyards ordered by Polish shipowners, including the conditions and effects of the said financing implementation. The developed model used in industrial practice may lead to profitable shipbuilding in Polish yards and ensure a long-term competitiveness of shipowners and shipyards. Chapter three evaluates the instruments of public aid offered to shipowners and presents the effects of utilizing public aid spent on investments in the EU as well as the impact of the aid on shipowners' competitiveness. słowa kluczowe: armator, instrumenty wsparcia i pomocy publicznej dla armatorów w krajach UE, rynek żeglugowy, regulacje KE w sprawie dopuszczalności pomocy publicznej, wygodne bandery key words: shipowner, instruments of public support and aid for EU shipowners, shipping market, CE regulations on allowable public aid, flags of convenience.
60.	Christowa Cz. (współautor), Analiza polskich uregulowań prawnych i fiskalnych obowiązujących polskie stocznie produkcyjne oraz polskich armatorów. Rozdział IV w: Model inżynierii finansowania budowy statków w polskich stocznich i ich zakupu przez polskich armatorów. Monografia pod redakcją naukową Cz. Christowej, Wyd. Akademii Morskiej w Szczecinie, Szczecin 2007, s. 186 – 232 Christowa Cz. (co-author), Analysis of Poland's legal and fiscal requirements obligatory for Polish shipyards and shipowners. Chapter IV in: Model of the engineering of financing ship building in Polish shipyards and ship purchase by Polish owners. Collective work edited by Cz. Christowa, published by Maritime University of Szczecin, Szczecin 2007, p. 186 – 232 streszczenie: Monografia powstała jako uogólnienie podstaw teoretycznych oraz wyników badań prowadzonych w ramach projektu badawczego rozwojowego Nr R11 008 02 finansowanego przez MNiSW. W publikacji przedstawiono opracowany optymalny model inżynierii finansowania budowy statków przez polskie stocznie na zamówienie polskich armatorów wraz z określeniem warunków i efektów jego wdrożenia. Zastosowanie w praktyce przemysłowej opracowanego modelu może umożliwić uzyskanie opłacalności budowy statków w polskich stocznich i zapewnić długofalową konkurencyjność przedsiębiorstw armatorskich i stoczni. W rozdziale czwartym przedstawiono analizę otoczenia prawnego i fiskalnego polskich stoczni produkcyjnych oraz ocenę struktury i intensywności obecnie stosowanych źródeł finansowania budowy statków w stocznich. summary: This monograph was written as a generalization of theoretical basis and results of the research done within the R&D project No R11 008 02 financed by the Ministry of Science and Higher Education. The work presents the optimal model of the engineering of the financing of building ships by Polish shipyards ordered by Polish shipowners, including the conditions and effects of the said financing implementation. The developed model used in industrial practice may lead to profitable shipbuilding in Polish yards and ensure a long-term competitiveness of shipowners and shipyards. Chapter four analyzes the legal and fiscal environment of Polish shipyards and evaluates the structure and intensity of currently used sources of financing shipbuilding. słowa kluczowe: uregulowania prawne i fiskalne obowiązujące stocznie i armatorów, zdolność konkurencyjna na światowym rynku żeglugowym, warunki zatrudnienia i pracy załóg na statkach, ustawa o podatku tonażowym, pakiet ustaw morskich key words: legal and fiscal regulations binding for shipyards and shipowners, competitiveness in the global shipping market, terms and conditions of employment and work on ships, law on tonnage tax, package of maritime laws
61.	Christowa Cz. (współautor), Analiza aktualnie stosowanych modeli finansowania budowy statków w polskich stocznich. Rozdział V w: Model inżynierii finansowania budowy statków w polskich stocznich i ich zakupu przez polskich armatorów. Monografia pod redakcją naukową Cz. Christowej, Wyd. Akademii Morskiej w Szczecinie, Szczecin 2007, s. 233 – 282 Christowa Cz. (co-author), Analysis of currently used models of financing ship building in Polish shipyards. Chapter V in: Model of the engineering of financing ship building in Polish shipyards and ship purchase by Polish owners. Collective work edited by Cz. Christowa, published by Maritime University of Szczecin, Szczecin 2007, p. 233 – 282 streszczenie: Monografia powstała jako uogólnienie podstaw teoretycznych oraz wyników badań prowadzonych w ramach projektu badawczego rozwojowego Nr R11 008 02 finansowanego przez MNiSW. W publikacji przedstawiono opracowany optymalny model inżynierii finansowania budowy statków przez polskie stocznie na zamówienie polskich armatorów wraz z określeniem warunków i efektów jego wdrożenia. Zastosowanie w praktyce przemysłowej opracowanego modelu może umożliwić uzyskanie opłacalności budowy statków w polskich stocznich i zapewnić

	długofalową konkurencyjność przedsiębiorstw armatorskich i stoczni. W rozdziale piątym przedstawiono istniejące ograniczenia w dostępie do finansowania ze wskazaniem możliwości finansowania ze strony armatora, banków i stoczni. summary: This monograph was written as a generalization of theoretical basis and results of the research done within the R&D project No R11 008 02 financed by the Ministry of Science and Higher Education. The work presents the optimal model of the engineering of the financing of building ships by Polish shipyards ordered by Polish shipowners, including the conditions and effects of the said financing implementation. The developed model used in industrial practice may lead to profitable shipbuilding in Polish yards and ensure a long-term competitiveness of shipowners and shipyards. Chapter five presents the existing constraints hampering access to financing and indicates possible methods of financing by shipowners, banks and shipyards. słowa kluczowe: kontrakty, płynność finansowa, kredyty bankowe i kupieckie, dopłaty, zdolność kredytowa, polskie stocznie produkcyjne, instrumenty wspomagające i ubezpieczające system finansowania budowy statków, gwarancje, poręczenia i gwarancje Skarbu Państwa, kursy walutowe, ryzyko walutowe key words: contracts, financial liquidity, bank and merchant credits, subsidies, creditworthiness, Polish shipyards, instruments supporting and underwriting the system of shipbuilding financing, guarantees, State Treasury warranties and guarantees, exchange rates, currency risk.
62.	Christowa Cz. (współautor), Analiza aktualnie stosowanych modeli finansowania budowy statków w stocznjach zagranicznych. Rozdział VI w: Model inżynierii finansowania budowy statków w polskich stocznjach i ich zakupu przez polskich armatorów. Monografia pod redakcją naukową Cz. Christowej, Wyd. Akademii Morskiej w Szczecinie, Szczecin 2007, s. 283 – 316 Christowa Cz. (co-author), Analysis of currently used models of financing ship building in foreign shipyards. Chapter VI in: Model of the engineering of financing ship building in Polish shipyards and ship purchase by Polish owners. Collective work edited by Cz. Christowa, published by Maritime University of Szczecin, Szczecin 2007, s. 283 – 316 streszczenie: Monografia powstała jako uogólnienie podstaw teoretycznych oraz wyników badań prowadzonych w ramach projektu badawczego rozwojowego Nr R11 008 02 finansowanego przez MNiSW. W publikacji przedstawiono opracowany optymalny model inżynierii finansowania budowy statków przez polskie stocznie na zamówienie polskich armatorów wraz z określeniem warunków i efektów jego wdrożenia. Zastosowanie w praktyce przemysłowej opracowanego modelu może umożliwić uzyskanie opłacalności budowy statków w polskich stocznjach i zapewnić długofalową konkurencyjność przedsiębiorstw armatorskich i stoczni. W rozdziale szóstym przedstawiono konstrukcję stosowanych modeli finansowania budowy statków w UE i innych wybranych krajach oraz charakterystykę pomocy publicznej udzielanej stocznjom zagranicznym. summary: This monograph was written as a generalization of theoretical basis and results of the research done within the R&D project No R11 008 02 financed by the Ministry of Science and Higher Education. The work presents the optimal model of the engineering of the financing of building ships by Polish shipyards ordered by Polish shipowners, including the conditions and effects of the said financing implementation. The developed model used in industrial practice may lead to profitable shipbuilding in Polish yards and ensure a long-term competitiveness of shipowners and shipyards. Chapter six presents the construction of models used in financing building of ships in the EU and some other countries and the characteristics of public aid given to shipyards abroad. słowa kluczowe: pomoc publiczna stosowana w stocznjach UE, praktyki dumpingowe, europejskie modele finansowania stoczni, System Europejskiego Funduszu Gwarancyjnego key words: public aid used in EU shipyards, dumping practices, European models of shipyard financing, System of European Guarantee Fund
63.	Christowa Cz. (współautor), Opracowanie rekomendowanego modelu inżynierii finansowania kontraktów budowy i zakupu statków w polskich stocznjach produkcyjnych przez polskich armatorów. Rozdział VII w: Model inżynierii finansowania budowy statków w polskich stocznjach i ich zakupu przez polskich armatorów. Monografia pod redakcją naukową Cz. Christowej, Wyd. Akademii Morskiej w Szczecinie, Szczecin 2007, s. 317 – 342 Christowa Cz. (co-author), Development of a recommended model of the engineering of financing ship building and purchase contracts for Polish shipyards and shipowners. Chapter VII in: Model of the engineering of financing ship building in Polish shipyards and ship purchase by Polish owners. Collective work edited by Cz. Christowa, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2007, p. 317 – 342 streszczenie: Monografia powstała jako uogólnienie podstaw teoretycznych oraz wyników badań prowadzonych w ramach projektu badawczego rozwojowego Nr R11 008 02 finansowanego przez MNiSW. W publikacji przedstawiono opracowany optymalny model inżynierii finansowania budowy statków przez polskie stocznie na zamówienie polskich armatorów wraz z określeniem warunków i efektów jego wdrożenia. Zastosowanie w praktyce przemysłowej opracowanego modelu może umożliwić uzyskanie opłacalności budowy statków w polskich stocznjach i zapewnić długofalową konkurencyjność przedsiębiorstw armatorskich i stoczni. W rozdziale siódmym zaprezentowano trzy warianty modeli (pesymistyczny, optymistyczny i realny) wraz z uzasadnieniem rekomendowanego modelu inżynierii finansowania kontraktów budowy statków w stocznjach polskich dla polskich armatorów z uwzględnieniem poziomu intensywności poszczególnych źródeł finansowania oraz zakresu dopuszczalnej pomocy publicznej, zgodnej z zasadami stosowanymi w UE. summary: This monograph was written as a generalization of theoretical basis and results of the research done within the R&D project No R11 008 02 financed by the Ministry of Science and Higher Education. The work presents the optimal model of the engineering of the financing of building ships by Polish shipyards ordered by Polish shipowners, including

	the conditions and effects of the said financing implementation. The developed model used in industrial practice may lead to profitable shipbuilding in Polish yards and ensure a long-term competitiveness of shipowners and shipyards. Chapter seven describes three model variants (pessimistic, optimistic and realistic) and includes arguments for the recommended model of engineering of the financing contracts of ship building in Polish yards for Polish owners. The model takes account of various levels of financing intensity from different sources and the scope of allowable public aid, in compliance with EU principles. słowa kluczowe: dozwolone instrumenty wsparcia stoczni, armatorów, dostawców, kooperantów, założenia modelowe, model optymistyczny, pesymistyczny i realny finansowania budowy i zakupu statków, rozliczenia finansowe, warunki wdrożenia rekomendowanego modelu key words: allowable instruments of supporting shipyards, shipowners, suppliers, co-operating companies, model assumptions; optimistic, pessimistic and realistic model of ship building and purchase financing; financial settlements, conditions for the implementation of recommended model
64.	Christowa Cz. (współautor), Opracowanie projektu zmian w prawodawstwie polskim warunkujących wdrożenie rekomendowanego modelu inżynierii finansowania kontraktów budowy statków w polskich stoczniach produkcyjnych i ich zakupu przez polskich armatorów. Rozdział VIII w: Model inżynierii finansowania budowy statków w polskich stoczniach i ich zakupu przez polskich armatorów. Monografia pod redakcją naukową Cz. Christowej, Wyd. Akademii Morskiej w Szczecinie, Szczecin 2007, s. 343 – 358 Christowa Cz. (co-author), Development of draft changes in Polish legislation for the implementation of the recommended model of the engineering of financing ship building and purchase contracts for Polish shipyards and shipowners. Chapter VIII in: Model of the engineering of financing ship building in Polish shipyards and ship purchase by Polish owners. Collective work edited by Cz. Christowa, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2007, p. 343 – 358 streszczenie: Monografia powstała jako uogólnienie podstaw teoretycznych oraz wyników badań prowadzonych w ramach projektu badawczego rozwojowego Nr R11 008 02 finansowanego przez MNiSW. W publikacji przedstawiono opracowany optymalny model inżynierii finansowania budowy statków przez polskie stocznie na zamówienie polskich armatorów wraz z określeniem warunków i efektów jego wdrożenia. Zastosowanie w praktyce przemysłowej opracowanego modelu może umożliwić uzyskanie opłacalności budowy statków w polskich stoczniach i zapewnić długofalową konkurencyjność przedsiębiorstw armatorskich i stoczni. W rozdziale ósmym zawarto projekt zmian w prawodawstwie polskim, warunkujących wdrożenie rekomendowanego optymalnego modelu inżynierii finansowania kontraktów budowy statków w polskich stoczniach produkcyjnych i ich zakupu przez polskich armatorów. summary: This monograph was written as a generalization of theoretical basis and results of the research done within the R&D project No R11 008 02 financed by the Ministry of Science and Higher Education. The work presents the optimal model of the engineering of the financing of building ships by Polish shipyards ordered by Polish shipowners, including the conditions and effects of the said financing implementation. The developed model used in industrial practice may lead to profitable shipbuilding in Polish yards and ensure a long-term competitiveness of shipowners and shipyards. Chapter eight includes a package of amendments to Polish legislation, a prerequisite for the implementation of the optimal model of the engineering of financing contracts for ships built in Polish yards and purchased by Polish owners. słowa kluczowe: pakiet ustaw morskich, nowelizacja ustaw, warunki prawne wdrożenia optymalnego modelu key words: package of maritime laws, revision of laws, legal conditions of implementing the optimal model
65.	Christowa Cz. (współautor), Określenie korzyści finansowych, ekonomicznych i społecznych wynikających z wdrożenia rekomendowanego modelu inżynierii finansowania kontraktów budowy statków w polskich stoczniach produkcyjnych i ich zakupu przez polskich armatorów. Rozdział IX w: Model inżynierii finansowania budowy statków w polskich stoczniach i ich zakupu przez polskich armatorów. Monografia pod redakcją naukową Cz. Christowej, Wyd. Akademii Morskiej w Szczecinie, Szczecin 2007, s. 359 – 366 Christowa Cz. (co-author), Determination of financial, economic and social benefits resulting from the implementation of the recommended model of the engineering of financing ship building and purchase contracts for Polish shipyards and shipowners. Chapter in: Model of the engineering of financing ship building in Polish shipyards and ship purchase by Polish owners. Collective work edited by Cz. Christowa, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2007, p. 359 – 366 Streszczenie Monografia powstała jako uogólnienie podstaw teoretycznych oraz wyników badań prowadzonych w ramach projektu badawczego rozwojowego Nr R11 008 02 finansowanego przez MNiSW. W publikacji przedstawiono opracowany optymalny model inżynierii finansowania budowy statków przez polskie stocznie na zamówienie polskich armatorów wraz z określeniem warunków i efektów jego wdrożenia. Zastosowanie w praktyce przemysłowej opracowanego modelu może umożliwić uzyskanie opłacalności budowy statków w polskich stoczniach i zapewnić długofalową konkurencyjność przedsiębiorstw armatorskich i stoczni. W rozdziale dziewiątym przedstawiono korzyści ekonomiczne, społeczne i makroekonomiczne wynikające z wdrożenia rekomendowanego modelu finansowania budowy statków w polskich stoczniach i ich zakupu przez polskich armatorów. Obiektywnie określone korzyści mogą stać się rzetelną podstawą podjęcia decyzji przez polskie stocznie produkcyjne i przedsiębiorstwa armatorskie oraz Rząd RP o wdrożeniu rekomendowanego optymalnego modelu inżynierii finansowania. summary: This monograph was written as a generalization of theoretical basis and results of the research done within the R&D project No R11 008 02 financed by the Ministry of Science and Higher Education. The work presents the optimal model of the engineering of the financing of building ships by Polish shipyards ordered by Polish shipowners, including the conditions and effects of the said financing implementation. The developed model used in industrial practice may

	lead to profitable shipbuilding in Polish yards and ensure a long-term competitiveness of shipowners and shipyards. Chapter nine presents economic, social and macroeconomic benefits resulting from the implementation of the recommended model for financing shipbuilding in Polish shipyards for Polish owners. The objectively identified benefits provide solid grounds for decisions on the said model implementation taken by Polish shipyards, shipowners and the government. słowa kluczowe: korzyści ekonomiczne, społeczne i makroekonomiczne wdrożenia optymalnego modelu key words: economic, social and macroeconomic benefits from the implementation of the optimal model
66.	Christowa Cz., Polityka morska UE jako czynnik rozwoju polskich portów morskich. Rozdział w: Logistyka, systemy transportowe, bezpieczeństwo w transporcie. Prace naukowe „Transport” nr 1/25, Wyd. Politechniki Radomskiej, Radom 2007, s. 1 – 16 Christowa Cz., EU’s maritime policy as a factor of Polish seaports development. Chapter in: Logistics, transport systems, transport safety. Scientific works ‘Transport’ 1/25, published by Radom University of Technology, Radom 2007, p. 1 – 16 streszczenie: Wśród wielu czynników rozwoju polskich portów morskich w publikacji wskazano na politykę morską UE przypisując jej ważną rolę w tworzeniu polskiej polityki morskiej. summary: Of a number of factors affecting the development of Polish seaports, this study indicates the EU maritime policy attributing it an important role in developing Polish maritime policy. słowa kluczowe: polityka transportowa, polityka morska, porty morskie Środkowoeuropejski Korytarz Transportowy Północ-Południe, portowe centra logistyczne, klastry morskie, Strategia Lizbońska, badania naukowe key words: transport policy, maritime policy, seaports, Central European Transport Corridor North-South, port logistic centres, marine clusters, Lisbon Strategy, scientific research
67.	Christowa Cz., Koncepcja strategii rozwoju portu morskiego w Ustce. Rozdział w: Przemysły morskie w polityce regionalnej UE. Praca zbiorowa pod redakcją A.S. Grzelakowskiego i K. Krośnickiej, Wyd. Akademii Morskiej w Gdyni, Gdynia 2007, s. 77 – 98 Christowa Cz., Conception of the development strategy of the sea port of Ustka. Chapter in: Przemysły morskie w polityce regionalnej UE. Collective work edited by A.S. Grzelakowski and K. Krośnicka, published by Gdynia maritime University, Gdynia 2007, p. 77 – 98 streszczenie: Treścią publikacji są wyniki badań strategicznych, które doprowadziły do powstania Zarządu Portu Morskiego w Ustce oraz pierwszej strategii jego rozwoju. W rozdziale przedstawiono ogólną charakterystykę portu, analizę strategiczną sporządzoną przy zastosowaniu analizy SWOT, misję, wizję, cele i zadania strategiczne, system mierników i monitoringu realizacji strategii oraz model zarządzania portem morskim w Ustce. summary: The work presents results of strategic research that led to the establishment of Seaport Authority in Ustka and its first development strategy. The chapter gives a general characteristic of the port, strategic analysis using SWOT analysis, mission, vision, strategic aims and tasks, system of measures and monitoring of the strategy execution and a model of Ustka seaport management. słowa kluczowe: strategia rozwoju portu, analiza strategiczna, funkcje portu morskiego, port jachtowy, port rybacki, limity połowowe, systemy zarządzania portem morskim, miejski system zarządzania portem, mierniki realizacji strategii, system monitoringu, badania naukowe key words: port development strategy, strategic analysis, seaport functions, marina, fishing port, fishing quota, seaport management systems, municipal system of port management, strategy execution measures, monitoring system, scientific research
68.	Christowa Cz., Uwarunkowania funkcjonowania i rozwoju polskich portów morskich. Rozdział w: Funkcjonowanie i rozwój polskich portów morskich w świetle zapisów "Zielonej Księgi" polityki morskiej Unii Europejskiej. Praca zbiorowa pod redakcją K. Chwesiuka, Wyd. KREOS, Szczecin 2007, s. 21 – 39 Christowa Cz., Conditions for functioning and development of Polish sea ports. Chapter in: Functioning and development of Polish seaports in the light of ‘Green Paper’ of EU’s maritime policy. Collective work edited by K. Chwesiuk, KREOS, Szczecin 2007, p. 21 – 39 streszczenie: W publikacji przedstawiono ocenę funkcjonowania polskich portów morskich ze wskazaniem oddziaływania zintegrowanej polityki morskiej UE na ich rozwój. Analizie poddano tezę: „Bez portów morskich UE nie liczyłaby się jako światowa potęga ekonomiczna. Bez portów nie istniałby europejski rynek wewnętrzny”. Oceniono szanse i zagrożenia dla polskich portów wynikające z liberalizacji rynku usług portowych. Pierwszy raz przedstawiono koncepcję i warunki powstania Zachodniopomorskiego Klastra Morskiego, jako instrumentu organizacyjno-prawnego realizacji zintegrowanej polityki morskiej UE. Wykazano rolę badań naukowych w drodze do realizacji celów polityki morskiej UE. Część metodyczna publikacji zawiera specyfikację działań warunkujących rozwój polskich portów morskich. summary: The author assesses the functioning of Polish seaports and indicates the impact of the integrated maritime policy of the EU on their development. The examined thesis reads: ‘the EU would not count as a world economic power without seaports. The European internal market would not exist without seaports.’ The assessment also refers to opportunities for and threats to Polish seaports that arise due to the liberalization of port service market. Besides, for the first time the conception and conditions are described for the creation of West Pomeranian Marine Cluster, an organizational and legal instrument for the execution of integrated maritime policy of the EU. The role of scientific research in executing the objectives of EU’s maritime policy is discussed. The methodology included in the work focuses on activities conditioning the development of Polish seaports. słowa kluczowe: porty morskie, czynniki konkurencyjności usług portowych, polityka morska UE, Zachodniopomorski

	Klaster Morski, liberalizacja rynku usług portowych, badania naukowe w dziedzinie gospodarki morskiej, działania warunkujące rozwój portów morskich key words: seaports, factors of port service competitiveness, EU's maritime policy, West Pomeranian Marine Cluster, liberalization of port service market, scientific research into the maritime economy, activities conditioning the development of seaports
69.	Christowa Cz., Europejska polityka morska jako czynnik rozwoju polskiej gospodarki morskiej. Rozdział w: Wspólna europejska a polska polityka morska. Praca zbiorowa pod redakcją J. Kujawy, H. Klimek, T. Gutowskiego, Wyd. Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2007, s. 63 – 77 Christowa Cz., European maritime policy as a factor Poland's maritime economy development. Chapter in: Common European and Polish maritime policy. Collective work edited by J. Kujawa, H. Klimek, T. Gutowski, published by Gdańsk University, Gdańsk 2007, p. 63 – 77 streszczenie: W publikacji dokonano oceny europejskiej polityki morskiej i jej wpływu na zintegrowany rozwój gospodarki morskiej w Polsce. Wykazano negatywne skutki braku w Polsce polityki morskiej mimo ogromnego wkładu naukowców i praktyków morskich w jej tworzenie. summary: The author assesses the European maritime policy and its effect on the integrated development of maritime economy in Poland. Negative consequences of the lack of such policy in Poland are shown, despite enormous efforts made by scientists and managers of the maritime industry to establish it. słowa kluczowe: polityka morska UE, polityka morska RP, integracja gałęziowa polityki morskiej UE, efekty integracji, instrumenty wdrażania polityki morskiej UE w Polsce key words: EU's maritime policy, maritime policy in Poland, transport-mode integration of EU maritime policy, effects of integration, instruments of the implementation of EU maritime policy in Poland
70.	Christowa Cz., Czynniki funkcjonowania i rozwoju przedsiębiorstw żeglugowych na przykładzie Grupy Polskiej Żeglugi Morskiej, Zeszyt Naukowy Akademii Morskiej w Szczecinie, Nr 12 (84), Szczecin 2007, s. 23 – 45 Christowa Cz., Factors of functioning and development of shipping companies: case of the Polish Steamship Company Group, Scientific Bulletin 12 (84), Maritime University of Szczecin, Szczecin 2007, p. 23 – 45 streszczenie: W publikacji zawarto ocenę zewnętrznych i wewnętrznych czynników funkcjonowania i rozwoju polskich przedsiębiorstw żeglugowych, ze szczególnym uwzględnieniem Grupy Polskiej Żeglugi Morskiej. Aktualne uwarunkowania rozwoju PŻM przedstawiono na tle 55-letniej historii działania przedsiębiorstwa. Analiza prawna, organizacyjna i funkcjonalna w okresie od 1951 do 2005 r. potwierdziła tezę, że państwową formą własności majątku nie jest przeszkodą w osiąganiu efektów ekonomicznych i w kreowaniu rozwoju przedsiębiorstwa. Szczególną uwagę zwrócono na czynnik ludzki i jego ważną rolę w rozwoju przedsiębiorstw Grupy PŻM. Zastosowane metody analizy strategicznej i marketingowej pozwoliły na sformułowanie trendów rozwoju, głównych celów i zadań strategicznych, których realizacja zapewni zwiększenie konkurencyjności PŻM na globalnym rynku przewozów morskich. summary: External and internal factors of the functioning of shipping companies are discussed, with a focus on the Polish Steamship Company (PSC) Group. The current conditions of the company's development are described against its 55 years history. The analysis of legal, organizational and functional aspects covering the years 1951-2005 confirms the thesis that state-owned property is not a barrier in making profits and expanding a company. Particular attention is paid to the human factor and its important role in expanding the companies of PSC Group. The methods of strategic and marketing analysis allowed to formulate development trends, main strategic aims and tasks, the execution of which will make PSC more competitive in the global shipping market. słowa kluczowe: przedsiębiorstwo żeglugowe, analiza strategiczna, ustawy morskie, system zarządzania, polityka morska UE key words: shipping company, strategic analysis, maritime laws, management system, EU maritime policy
71.	Christowa Cz. (współautor), Polityka morska UE i jej wpływ na rozwój polskiej gospodarki morskiej ze szczególnym uwzględnieniem portów morskich, Materiały z Konferencji Naukowej „Tranzyt europejski wyzwaniem dla Polski”, Wyższa Szkoła Cła i Logistyki, Warszawa 2007, s. 68 – 77 Christowa Cz. (co-author), EU's maritime policy and its influence on the development of Polish maritime economy with a focus on sea ports, Proceedings of the Scientific Conference on 'European transit as a challenge to Poland', School of Customs and Logistics, Warsaw 2007, p. 68 – 77 streszczenie: W publikacji przedstawiono założenia i cele strategiczne polityki transportowej i morskiej UE, wskazano na znaczenie wpływu polityki UE na rozwój polskiej gospodarki morskiej, w szczególności portów morskich. Określono niezbędne działania administracji morskiej na wszystkich szczeblach w celu stworzenia zintegrowanej, efektywnej i skutecznej polityki morskiej RP. summary: This publication presents guidelines and aims of the EU transport and maritime policies, and indicates the importance of the effect of EU policy on the development Polish maritime policy, seaports in particular. Besides, necessary actions to be taken by all levels of maritime administration in order to establish an integrated, effective and efficient maritime policy in Poland. słowa kluczowe: Polityka transportowa UE, polityka morska UE, gospodarka morska, porty morskie, porty rzeczne, infrastruktura dostępu do portów, infrastruktura portowa, źródła finansowania budowy, rozbudowy i modernizacji infrastruktury, administracja morska, polityka morska RP key words: EU transport policy, EU maritime policy, maritime economy, seaports, river ports, port access infrastructure, port infrastructure, sources of financing the construction, extension and modernization of infrastructure, maritime administration, Polish maritime policy
Rok 2006	

72.	Christowa Cz. (współautor), Budowa portowych centrów logistycznych. Rozdział w: Logistyka, systemy transportowe, bezpieczeństwo w transporcie. Praca zbiorowa pod red. Z. Łukasika, Wyd. Politechniki Radomskiej, Szczyrk 2006, s. 287 – 300 Christowa Cz. (co-author), Construction of port-based logistic centres. Chapter in: Logistyka, systemy transportowe, bezpieczeństwo w transporcie. Collective work edited by Z. Łukasik, published by Radom University of Technology, Szczyrk 2006, p. 287 – 300 streszczenie: Treść publikacji stanowią zagadnienia metodyczne budowy, zarządzania i eksploatacji portowych centrów logistycznych wraz ze wskazaniem ekonomicznych i społecznych skutków ich funkcjonowania. W publikacji zostały określone warunki rozwoju portowych centrów logistycznych, jako istotnych elementów systemu transportowego kraju. Publikacja stanowi syntezę doświadczeń w zakresie budowy Zachodniopomorskiego Centrum Logistycznego-Port Szczecin oraz wyników analiz funkcjonowania portowych centrów logistycznych w Europie. Przedstawione informacje mogą zostać wykorzystane przez teoretyków i praktyków zainteresowanych rozwojem logistyki w Polsce. summary: This chapter deals with methodological issues of the construction, management and operations of port logistic centres and indicates economic and social effects of their functioning. The author defines the development conditions of logistic port centres as essential elements of the national transport system. The experience gained during the construction of the West Pomeranian Logistic Centre – Port of Szczecin is synthetically described. Besides, the results of research on the functioning of similar centres in Europe are presented, making up valuable information for theoreticians and practitioners interested in the development of logistics in Poland. słowa kluczowe: portowe centra logistyczne, uwarunkowania lokalizacyjne, budowa technicznej infrastruktury portowych centrów logistycznych, nakłady inwestycyjne, koszty eksploatacyjne źródła finansowania infrastruktury i suprastruktury, rynek usług logistycznych, efektywność eksploatacji portowych centrów logistycznych, metodyka budowy portowych centrów logistycznych key words: port logistic centres, location conditions, construction of technical infrastructure of port logistic centres, investment effort, operating costs of the sources of financing infrastructure and suprastructure, logistic services market, operational effectiveness of port logistic centres, methodology of port logistic centre construction
73.	Christowa Cz. (współautor), Uwarunkowania i efekty wdrożenia unijnej koncepcji „From road to sea” w polskim systemie transportowym. Rozdział w: Program UE – „Autostrady Morskie” szansą dla rozwoju potoków ładunkowych pomiędzy Morzem Bałtyckim a Północnym. Praca zbiorowa pod red. K. Chwesiuka, Wyd. Akademia Morska w Szczecinie, Szczecin 2006, s. 39 – 47 Christowa Cz. (co-author), Conditions and effects of implementing EU’s concept ‘From road to sea’ in Poland’s transport system. Chapter in: EU Program – sea highways as an opportunity for developing cargo flows between the Baltic and North Seas. Collective work edited by K. Chwesiuk, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2006, p. 39 – 47 streszczenie: W publikacji przedstawiono uwarunkowania i koncepcję realizacji polityki transportowej UE w polskim systemie transportowym, w szczególności osiągnięcie celu strategicznego dotyczącego „przesunięcia” ładunków i pasażerów z dróg lądowych na autostrady morskie wskazując efekty ekonomiczne, społeczne i środowiskowe prezentowanych zmian. summary: This publication discusses the determinants and conception of executing EU’s transport policy in the transport system of Poland, particularly achieving the strategic aim to ‘shift’ cargoes and passengers from roads to sea highways. The economic, social and environmental benefits of the presented changes are indicated. słowa kluczowe: system transportowy, polityka transportowa UE, autostrady morskie, system dróg wodnych śródlądowych, transportowe łańcuchy lądowo-morskie, żegluga bliskiego zasięgu, Środkowoeuropejski Korytarz Transportowy Północ-Południe (CETC) key words: transport system, EU transport policy, sea highways, system of inland waterways, land-sea transport chains, short-range shipping, Central European Transport Corridor (CETC) North-South
74.	Christowa Cz., Warunki rozwoju polskich portów morskich. Materiały konferencyjne z okazji 70-lecia Polskiego Rejestru Statków „Perspektywy rozwoju polskiej gospodarki morskiej”, Gdańsk 2006, s. 55 – 72 Christowa Cz., Conditions for the development of Polish sea ports. Proceedings from a conference commemorating 70th anniversary of the Polish Register of Shipping ‘Development prospects of Polish maritime economy’, Gdańsk 2006, p. 55 – 72 streszczenie: W publikacji przedstawiono determinanty rozwoju polskich portów morskich, wskazano strategiczne kierunki działań zgodnych z założeniami polityki morskiej UE oraz korzyści ekonomiczne i społeczne rozwoju portów, jako biegunów wzrostu regionów nadmorskich, państw morskich i UE. Wskazano na znaczenie polityki morskiej państwa oraz oddziaływań instytucjonalnych na stan i rozwój portów morskich w Polsce. summary: The article discusses the determinants of Polish seaports development and indicates strategic directions of actions compatible with the guidelines of EU maritime policy as well as economic and social benefits of developing the ports as poles of growth of coastal regions, maritime nations and the EU. The importance of state maritime policy and institutional impact on the condition and development of seaports in Poland is emphasized. słowa kluczowe: gospodarka morska, porty morskie, konkurencyjność portów morskich, uwarunkowania instytucjonalne, prawne, organizacyjne, infrastrukturalne i kadrowe rozwoju portów morskich, polityka morska państwa, strategia rozwoju polskich portów morskich

	key words: maritime policy, seaports, competitiveness of seaports; institutional, legal, organizational, infrastructural and personnel factors of seaport development, state maritime policy, Polish seaports development strategy
	Rok 2005
	Christowa Cz.: Podstawy budowy i funkcjonowania portowych centrów logistycznych. Zachodniopomorskie Centrum Logistyczne – Port Szczecin, monografia, Wyd. Akademia Morska w Szczecinie, Szczecin 2005, 158 s. Christowa Cz., Construction and Functioning Basics of Port Logistic Centres. West Pomeranian Logistic Centre – Port of Szczecin, monograph, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2005, 158 p. streszczenie: W monografii zostały przedstawione zagadnienia lokalizacji, modelowania i finansowania oraz budowy i funkcjonowania centrów logistycznych w portach morskich. Monografia, w sposób kompleksowy, przedstawia pola badawcze i system działań, które należy wykonać w celu utworzenia centrum logistycznego. Walory metodyczne książki mają charakter uniwersalny i mogą być wykorzystane w każdym porcie, zwiększając jego konkurencyjność. Teorię i praktykę budowy portowego centrum logistycznego przedstawiono na przykładzie realizowanej od 2005 r. koncepcji pierwszego w Polsce Zachodniopomorskiego Centrum Logistycznego – Port Szczecin, którego autorka monografii jest głównym twórcą i projektantem. Treść monografii została zawarta w dziesięciu rozdziałach. W rozdziale pierwszym określono parametry techniczno-eksploatacyjne portów jako miejsc lokalizacji centrów logistycznych. W rozdziale drugim dokonano oceny istniejących i prognozowanych połączeń transportowych z centrum logistycznym w układzie gałęzi transportu w relacjach krajowych i zagranicznych. Przedstawiono także powiązania wewnątrzportowe wskazując na możliwości wykorzystania istniejącej i projektowanej infrastruktury transportowej. W rozdziale trzecim zawarto charakterystykę funkcji gospodarczych regionu w aspekcie ich wpływu na powstanie i funkcjonowanie centrum logistycznego. Treścią rozdziału czwartego jest rynek usług logistycznych. W rozdziale piątym określono istotę, rodzaj i zakres usług logistycznych, które będą świadczone w centrum logistycznym w powiązaniu z usługami świadczonymi w granicach portu. Treścią rozdziału szóstego jest plan przestrzennego zagospodarowania terenu obejmujący podstawowe obiekty infrastrukturalne i kubaturowe oraz urządzenia techniczne warunkujące rozwój portowych funkcji logistycznych. W rozdziale siódmym przedstawiono model formy organizacyjno-prawnej oraz systemu zarządzania centrum logistycznym w porcie. Rozdział ósmy zawiera specyfikację prac i nakładów inwestycyjnych niezbędnych przy budowie centrum logistycznego ze wskazaniem ich finansowania. Przy wielokryterialnej analizie i ocenie efektywności ekonomicznej projektu centrum logistycznego zostały wykorzystane mierniki stosowane w metodyce UNIDO i Banku Światowego. W rozdziale dziewiątym ukazano koszty i korzyści społeczne. Warunki zewnętrzne i wewnętrzne budowy i rozwoju centrum logistycznego stanowią treść rozdziału dziesiątego. Monografia powstała jako uogólnienie podstaw teoretycznych budowy centrów logistycznych oraz zdobytej przez autorkę praktyki modelowania Zachodniopomorskiego Centrum Logistycznego – Port Szczecin, pierwszego w Polsce portowego centrum logistycznego, na którego budowę Polska uzyskała środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (ERDF). Pozycja ta może stać się przewodnikiem metodycznym kształtowania centrów logistycznych, brakujących ogniw polskiego systemu transportowego. summary: The monograph presents the problems of locating, modelling and financing, as also the construction and functioning of logistic centres in sea ports. The monograph presents, in a complex way, the research areas and a system of actions to be taken in order to create a logistic centre. The methodological merits of the book are of a universal character and can be applied in any port, enhancing its competitiveness. The theory and practice of building a logistic port centre have been presented by the example of the complex of the West Pomeranian Logistic Centre at the Port of Szczecin, which has been carried out since 2005, the first of its kind in Poland; the author of this monograph is its chief creator and designer. The content of the monograph has been contained in ten chapters. The first chapter determines the technical and operational parameters of the ports as locations for logistic centres. The second chapter assesses the existing and predicted transport connections with the logistic centre in the system of transport branches in domestic and foreign relations. The port's internal connections have also been presented, and the possibilities of taking advantage of the existing and designed transport infrastructure. The third chapter gives a characteristic of the region's economic functions in their aspect of influencing of creating and functioning of the logistic centre. The fourth chapter deals with the market of logistic services. The fifth chapter defines the nature, kind and scope of logistic services, which will be rendered in the logistic centre along with services provided within the boundaries of the port. The sixth chapter provides a plan of the port's spatial development, covering basic infrastructural and cubature objects, as well as the technological devices that will determine the development of the port's logistic functions. The seventh chapter presents a model of the organisational and legal system and a management system of the port's logistic centre. The eighth chapter specifies the work and investment expenditure, indispensable for building the logistic centre, with indication of their financing. For a multi-criterion analysis and assessment of the economic effectiveness of the logistic centre design, use was made of standards applied by UNIDO and World Bank methodology. In the ninth chapter the social expenses and advantages have been shown. Internal and external conditions of building and developing the logistic centre constitute the subject matter of chapter ten. The monograph was created as a result of generalised theoretic base of building the logistic centre, and the practical experience gained by the author in modelling the West Pomeranian Szczecin Port Logistic Centre, the first port logistic centre in Poland, for which means were granted to Poland by the European Regional Development Fund (ERDF). This position may become a methodological guide for shaping logistic centres, which are the missing links in the Polish transport system. słowa kluczowe: Zachodniopomorskie Centrum Logistyczne – Port Szczecin, lokalizacja, modelowanie i finansowanie oraz budowa i funkcjonowanie centrów logistycznych w portach morskich key words: West Pomeranian Logistic Centre – Port of Szczecin, locating, modelling and financing, as also the
75.	

	construction and functioning of logistic centres in sea ports
76.	Bezpieczeństwo i ochrona statków i portów morskich, praca zbiorowa pod redakcją naukową K. Chwesiuka, Cz. Christowej, A. Ostrokólskiego, J. Sadowskiego, Wyd. Akademia Morska w Szczecinie, Szczecin 2005 Cz. Christowa: Redakcja naukowa monografii pt.: Bezpieczeństwo i ochrona statków i portów morskich – Część III. Prawo a eksploatacja statków i ochrona portów, s. 119 – 194 Safety and security of ships and seaports, collective work scientifically edited by K. Chwesiuk, Cz. Christowa, A Ostrokólski, J. Sadowski, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2005 Cz. Christowa: Scientific edition of the monograph: The safety and security of sea-going ships – Part III. The law versus ship operation and port security, p. 119 – 194
77.	Christowa Cz. (współautor): Modelowanie strategii rozwoju portów morskich na przykładzie portów w Szczecinie i Świnoujściu, Rozdział w: Wpływ portów morskich na funkcjonowanie i rozwój otoczenia, praca zbiorowa pod red. naukową Krzysztofa Chwesiuka, Wyd. Akademia Morska w Szczecinie, Szczecin 2005, s. 165 – 180 Christowa Cz. (co-author): Modelling of seaport development strategy based on the seaports in Szczecin and Świnoujście, chapter in: The effect of seaports on the functioning and development of their environment, collective work scientifically edited by Krzysztof Chwesiuk, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2005, p. 165 – 180 streszczenie: Celem publikacji jest analiza i ocena czynników zewnętrznych oraz wewnętrznych warunkujących działalność portów morskich w Szczecinie i Świnoujściu. Zastosowano metodę SWOT, metody statystyczne i analizę systemową. Analiza statystyczna miała na celu identyfikację stanu oraz określenie ogólnych tendencji zmian w wielkości i strukturze przeładunków. Sformułowano misję oraz cele i zadania strategiczne rozwoju portów morskich w Szczecinie i Świnoujściu. Na podstawie przeprowadzonych badań wskazano kierunki działań w zakresie polityki morskiej państwa warunkujących rozwój polskich portów morskich. summary: External and internal factors determining the operations of seaports in Szczecin and Świnoujście are analyzed and assessed. The methods used include SWOT and statistical methods and systems analysis. The statistical analysis aimed at the identification of the state and determination of general change trends in cargo handling cargo volumes and structure. The mission, strategic objectives and tasks for the two ports have been formulated. Based on the research done, directions of actions to be taken within the state maritime policy in order to ensure Poland's seaports development have been indicated. słowa kluczowe: porty morskie, analiza strategiczna portów w Szczecinie i Świnoujściu, analiza SWOT, misja, cele i zadania strategiczne, rozwój portów morskich w Szczecinie i Świnoujściu, polityka morska państwa key words: seaports, strategic analysis of Szczecin and Świnoujście ports, SWOT analysis, mission, strategic objectives and tasks, development of Szczecin and Świnoujście seaports, state maritime policy.
78.	Christowa Cz.: Otoczenie transportowe warunkujące funkcjonowanie i rozwój zespołu portów Szczecin – Świnoujście, Rozdział w: Wpływ portów morskich na funkcjonowanie i rozwój otoczenia, praca zbiorowa pod red. naukową Krzysztofa Chwesiuka, Wyd. Akademia Morska w Szczecinie, Szczecin 2005, s. 147 – 164 Christowa Cz., Transport environment determining the functioning and development of Szczecin and Świnoujście seaport complex, chapter in: The effect of seaports on the functioning and development of their environment, collective work scientifically edited by Krzysztof Chwesiuk, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2005, p. 147 – 164 streszczenie: Celem publikacji jest wskazanie kierunków działań w zakresie transportowej i morskiej polityki państwa warunkujących rozwój polskich portów morskich, w szczególności morskich portów w Szczecinie, Świnoujściu i Policach. Przedstawiono priorytety inwestycyjne mające wpływ na funkcjonowanie i strategiczny rozwój portów morskich w Szczecinie, Świnoujściu i Policach. Dokonano analizy wielkości przeładunków w portach morskich w Szczecinie i Świnoujściu oraz udziału gałęzi transportu w obsłudze transportowej portów w latach 1999 – 2003. summary: This work aims at indicating the directions of actions under the transport and maritime policies of the state that affect the development of Polish seaports, those in Szczecin, Świnoujście and Police in particular. Priority investment projects are presented, i.e. those affecting the operations and strategic development of the three mentioned seaports. The cargo throughputs in Szczecin and Świnoujście seaports were analyzed along with the feeder services to/from the ports by mode of transport in the years 1999-2003. słowa kluczowe: porty morskie w Szczecinie, Świnoujściu i Policach, obsługa transportowa portów morskich, transportowe uwarunkowania infrastrukturalne rozwoju portów morskich, Środkowoeuropejski Korytarz Transportowy Północ – Południe (CETC), kierunki działań w zakresie transportowej i morskiej polityki państwa key words: seaports in Szczecin, Świnoujście and Police, feeder services to seaports, transport infrastructure determinants of seaport development, Central European Transport Corridor (CETC) North-South, action directions of state maritime and transport policies.
79.	Christowa Cz.: Analiza strategiczna SWOT przedsiębiorstw żeglugowych na przykładzie grupy Polskiej Żeglugi Morskiej, w: Czynniki wzrostu i bariery rozwoju transportu morskiego w Polsce 2005, materiały konferencyjne pod red. naukową prof. Cz. Christowej, Polska Żegluga Morska, Akademia Morska w Szczecinie, Świnoujście – Ystad – Świnoujście, 2005, s. 15 – 36 Christowa Cz.: SWOT strategic analysis of shipping companies: case of the Polish Steamship Company Group, in: Maritime transport growth factors and development barriers in Poland 2005, conference proceedings scientifically edited by Cz. Christowa, Polish Steamship Company, Maritime University of Szczecin, Świnoujście – Ystad – Świnoujście, 2005, p. 15 – 36

	streszczenie: Celem publikacji jest ocena zewnętrznych i wewnętrznych czynników funkcjonowania i rozwoju polskich przedsiębiorstw żeglugowych ze szczególnym uwzględnieniem Polskiej Żeglugi Morskiej. Aktualne uwarunkowania rozwoju PŻM przedstawione zostały na tle 55-letniej historii działania przedsiębiorstwa. Przeprowadzona analiza prawna, organizacyjna i funkcjonalna w okresie od 1951 do 2005 r. potwierdziła tezę, iż państwowa forma własności majątku nie jest przeszkodą w osiąganiu efektów ekonomicznych i kreowaniu rozwoju przedsiębiorstwa. Szczególną uwagę zwrócono na czynnik ludzki i jego ważną rolę w rozwoju przedsiębiorstw Grupy PŻM. Na podstawie wyników kontroli inspekcji przeprowadzonych w 2004 r. stwierdzono, że statki PŻM wyróżnia wysoki poziom techniczny i bezpieczeństwo przewozów. W publikacji wykazano znaczenie gospodarcze PŻM dla Szczecina, regionu zachodniopomorskiego i gospodarki narodowej oraz rolę w promowaniu Polski w świecie. Niezależnie od pozytywnych ocen działalności gospodarczej PŻM, jako przedsiębiorstwa państwowego, celowe jest kontynuowanie rozpoczętych procesów restrukturyzacyjnych. Zastosowane metody analizy strategicznej i marketingowej, pozwoliły na sformułowanie trendów rozwoju, misji, głównych celów i zadań strategicznych, których realizacja zapewni zwiększenie konkurencyjności PŻM na globalnym rynku przewozów morskich. Określono także pakiet, długo oczekiwanych, ustaw morskich pozwalających na zrównanie warunków ekonomiczno-prawnych funkcjonowania polskich przedsiębiorstw żeglugowych z istniejącymi w morskich państwach UE. Przedstawiona ocena uwarunkowań rozwoju PŻM i sformułowane wnioski mogą zostać wykorzystane w praktyce przez parlamentarzystów, ministerstwa odpowiedzialne za rozwój transportu morskiego, władze samorządowe oraz kierownictwo przedsiębiorstw grupy PŻM. summary: Aim of this paper is appraisal of external and internal factors determining functioning and growth of Polish shipping companies with particular emphasis on the Polish Steamship Company (PŻM). Present PŻM operating environment has been presented in relation to past 55 years of the company's history. The legal, organizational and functional analysis for the years 1951 through 2005 has confirmed the argument that state ownership of company's assets is not an obstacle in reaching positive economic results and in company growth. A particular attention has been paid to human factor and its important role in development of companies forming PŻM Group. The inspections carried out in 2004 confirmed that PŻM ships feature high technical standard and operational safety. The publication stresses economic importance of PŻM for Szczecin, for West Pomeranian region and for national economy as well as its role in promoting Poland in the world. Irrespective of positive appraisal of economic activity of PŻM as a state enterprise, continuation of already commenced restructuring process is advisable. Applied methods of strategic and marketing analysis has led to formulation of development trends, main aims and strategic tasks whose implementation will increase PŻM competitiveness in the global market of seaborne transport. Furthermore, a list of long-awaited marine acts has been formulated, the acts which would adapt economic/legal conditions in which Polish shipping companies operate to those prevailing in EU maritime members countries. The presented estimation of conditions for PŻM development and formulated conclusions may be used practically by members of Parliament, ministries responsible for growth of maritime transport, local governments and by management of companies belonging to PŻM Group. słowa kluczowe: analiza strategiczna przedsiębiorstwa grupy PŻM, uwarunkowania rozwoju przedsiębiorstw armatorskich, rynek usług transportowych, konkurencja na międzynarodowym rynku przewozów morskich, bandera narodowa, pakiet ustaw morskich key words: strategic analysis of company belonging to PŻM Group, conditions for shipping companies development, market of transportation services, competitiveness in the international market of seaborne transport, list of marine acts
80.	Christowa Cz.: Bariery i strategia rozwoju polskich portów morskich, w: Bariery i Strategia Rozwoju Polskiej Gospodarki Morskiej 2005, materiały konferencyjne pod red. naukową prof. Cz. Christowej, Senat RP, Warszawa 2005, s. 35 – 40 Christowa Cz., Barriers and strategy of Polish seaport development, in: Barriers and Strategy of Polish Maritime Economy Development 2005, conference proceedings scientifically edited by Cz. Christowa, The Senate of the Republic of Poland, Warsaw 2005, p. 35 – 40 streszczenie: W publikacji przedstawiono determinanty i strategię rozwoju polskich portów morskich. Wykazano rolę polityki morskiej państwa. Określono działania warunkujące rozwój polskich portów, w szczególności portów w Szczecinie, Świnoujściu i Policach. Szczególną uwagę zwrócono na uwarunkowania prawne rozwoju portów. summary: The publication presents determinants and strategy of Polish seaports development. The role of state maritime policy is indicated. Necessary actions in order to develop Polish seaports, particularly those in Szczecin, Świnoujście and Police, are defined. Particular attention is drawn to legal determinants of port development. słowa kluczowe: gospodarka morska, porty morskie, transport morski, stocznie remontowe i produkcyjne, polityka morska, program realizacji polityki morskiej, uwarunkowania rozwoju gospodarki morskiej key words: maritime economy, seaports, maritime transport, shipbuilding and repair yards, maritime policy, maritime policy implementation program, determinants of maritime economy development
Rok 2004	
81.	Zarządzanie kryzysowe, monografia pod red. zespołu: Chwesiuk K., Christowa Cz., Ostrokólski A., Sadowski J., Wyd. Akademia Morska w Szczecinie, Szczecin 2004 Cz. Christowa: Redakcja naukowa monografii pt.: Zarządzanie kryzysowe – Część IV. Technika i człowiek w działaniach ratowniczych podczas sytuacji kryzysowych, s. 155 – 205 Crisis management, monograph edited by: Chwesiuk K., Christowa Cz., Ostrokólski A., Sadowski J., published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2004 Cz. Christowa: Scientific edition of the monograph 'Crisis management - Part IV. Technology and the human in crisis

	rescue operations, p. 155 – 205
82.	Logistyka i Zarządzanie w Systemach Transportowych. Modelowanie, finansowanie i funkcjonowanie centrów logistycznych, monografia pod red. Czesławy Christowej, Wyd. Akademia Morska w Szczecinie, Szczecin 2004, 388 s. Logistics and Management in Transport Systems. Modeling, financing and functioning of logistic centers, monograph edited by Cz. Christowa, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2004, 388 p.
83.	Christowa Cz.: (współautor), Uwarunkowania rozwoju żeglugi śródlądowej w Polsce, Rozdział w: Logistyka i Zarządzanie w Systemach Transportowych. Modelowanie, finansowanie i funkcjonowanie centrów logistycznych, praca zbiorowa pod red. Cz. Christowej, Wyd. Akademia Morska w Szczecinie, Szczecin 2004, s. 213 – 230 Christowa Cz. (co-author): Determinants of inland waterway shipping development in Poland (in Polish), Chapter in: Logistics and Management in Transport Systems. Modeling, financing and functioning of logistic centres, collective work edited by Cz. Christowa, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2004, p. 213 – 230 streszczenie: W publikacji przedstawiono uwarunkowania instytucjonalne i prawne funkcjonowania żeglugi śródlądowej w Polsce. Dokonano oceny stanu transportu śródlądowego z zastosowaniem metody SWOT. Przedstawiono dane statystyczne przewozów pasażerskich i towarowych żeglugą śródlądową w latach 1980 – 2003. W wyniku szczegółowej analizy określono kierunki zmian struktury polskiej floty śródlądowej. summary: Institutional and legal determinants of inland waterway shipping in Poland are discussed. The condition of inland transport is assessed using the SWOT method. Statistical data on passenger and cargo turnover by inland transport in the years 1980-2003 are presented. As a result of detailed analysis, directions of changes in the structure of Polish inland fleet are outlined. słowa kluczowe: żegluga śródlądowa, Program dla Odry 2006, analiza SWOT żeglugi śródlądowej, uwarunkowania prawne rozwoju żeglugi śródlądowej, struktura polskiej floty śródlądowej key words: inland waterway shipping, Program for the Odra 2006, SWOT analysis of inland shipping, legal determinants of inland fleet development, Polish inland fleet structure
84.	Christowa Cz.: Budowa Zachodniopomorskiego Centrum Logistycznego – Port Szczecin, Rozdział w: Logistyka i Zarządzanie w Systemach Transportowych. Modelowanie, finansowanie i funkcjonowanie centrów logistycznych, praca zbiorowa pod red. Cz. Christowej, Wyd. Akademia Morska w Szczecinie, Szczecin 2004, s. 7 – 22 Christowa Cz., Construction of the West Pomeranian Logistic Centre - the Port of Szczecin, Chapter in: Logistics and Management in Transport Systems. Modeling, financing and functioning of logistic centres, collective work edited by Cz. Christowa, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2004, p. 7 – 22 streszczenie: W publikacji przedstawiono genezę i cele budowy Zachodniopomorskiego Centrum Logistycznego – Port Szczecin (ZCL-PS). Przeprowadzono analizę struktury kosztów i korzyści ekonomiczno-społecznych, a także transportowych uwarunkowań infrastrukturalnych rozwoju ZCL-PS. summary: The origin and objectives of the construction of the West Pomeranian Logistic Centre in the Port of Szczecin (ZCL-PS) are presented. The cost structure and socio-economic benefits are examined. Besides, transport infrastructure determinants for the development of ZCL-PS are discussed. słowa kluczowe: Zachodniopomorskie Centrum Logistyczne – Port Szczecin (ZCL-PS), cele budowy ZCL-PS, koszty i korzyści ekonomiczno-społeczne budowy ZCL-PS, transportowe uwarunkowania infrastrukturalne rozwoju ZCL-PS key words: West Pomeranian Logistic Centre - Port of Szczecin (ZCL-PS), social-economic costs and benefits of ZCL-PS construction, transport infrastructure determinants of ZCL-PS development.
85.	Christowa Cz.: Uwarunkowania organizacyjno-prawne strategii rozwoju polskich portów morskich oraz funkcji logistyczno-dystrybucyjnej, Rozdział w: Logistyka i Zarządzanie w Systemach Transportowych. Modelowanie, finansowanie i funkcjonowanie centrów logistycznych, praca zbiorowa pod red. Cz. Christowej, Wyd. Akademia Morska w Szczecinie, Szczecin 2004, s. 183 – 196 Christowa Cz., Organizational and legal determinants of Polish seaport development strategy and of their logistic-distribution function, Chapter in: Logistics and Management in Transport Systems. Modeling, financing and functioning of logistic centres, collective work edited by Cz. Christowa, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2004, p. 183 – 196 streszczenie: Celem publikacji jest przedstawienie instytucjonalnych i organizacyjno-prawnych uwarunkowań rozwoju polskich portów morskich, w tym funkcji logistyczno-dystrybucyjnej. Ocenie poddano stan uwarunkowań organizacyjno-prawnych. Krytycznej analizie poddano zmiany instytucjonalne, w tym likwidację Ministerstwa Transportu i Gospodarki Morskiej. Wskazano problemy w zakresie gospodarki nieruchomościami w polskich portach morskich oraz brak właściwego nadzoru właścicielskiego nad terenami i infrastrukturą portową. summary: The chapter presents institutional and organizational-legal determinants of Polish seaports development, including the logistic-distribution function of seaports. The present state of organizational and legal determinants has been assessed. The critical review focuses on institutional transformations, including the liquidation of the Ministry of Transport and Maritime Economy. The author points out problems concerning the property management in Polish ports and the absence of appropriate owner's supervision of the port land and infrastructure.

	słowa kluczowe: historia powstania centrów logistycznych, uwarunkowania organizacyjno-prawne rozwoju funkcji portowych, funkcja logistyczno-dystrybucyjna, nieruchomości w portach morskich, kierunki zmian uwarunkowań prawnych, nadzór właścicielski nad terenami i infrastrukturą portową key words: background of logistic centres establishment, organizational-legal determinants of port functions development, logistic-distribution function, real estates in Polish ports, directions of legislative changes, owner's supervision of port land and infrastructure.
86.	Christowa Cz.: Rola Parlamentu Polskiego w dostosowywaniu polityki transportu morskiego do standardów polityki żeglugowej Unii Europejskiej i rygorów prawa międzynarodowego, Rozdział w: Szanse i zagrożenia dla interesów polskich przewoźników liniowych i promowych wynikające z funkcjonowania na wspólnym rynku transportowym Unii Europejskiej, praca zbiorowa pod red. naukową Henryka Salmonowicza, Wyd. Uniwersytet Szczeciński, Szczecin 2004, s. 11 – 22 Christowa Cz., Role of the Polish parliament in adjusting the maritime transport policy to maritime policy standards of the EU and international law, Chapter in: Opportunities for and threats to the interests of Polish liner and ferry carriers resulting from the functioning on the common transport market of the EU, collective work scientifically edited by Henryk Salmonowicz, published by Szczecin University, Szczecin 2004, p. 11 – 22 streszczenie: Celem rozdziału jest przedstawienie wybranych ustaw uchwalonych przez polski Parlament w latach 2002 – 2004, tworzących podstawy prawne rozwoju transportu morskiego. Ustawy te są zgodne z prawem Unii Europejskiej. Do ustaw tych zaliczono: <i>ustawę o portowych urządzeniach do odbioru odpadów oraz pozostałości ładunkowych ze statków, ustawę o Funduszu Żegluga Śródlądowej i Funduszu Rezerwowym, ustawę o portach i przystaniach morskich, ustawę o wykonywaniu prac podwodnych, ustawę o obszarach morskich RP i administracji morskiej, ustawę o izbach morskich, ustawę o bezpieczeństwie morskim, ustawę o wyposażeniu morskim, ustawę o nadaniu Wyższej Szkole Morskiej w Szczecinie nazwy Akademia Morska w Szczecinie, ustawę Kodeks morski oraz ustawę o pracy na morskich statkach handlowych, ustawę o ustanowieniu programu wieloletniego „Program ochrony brzegów morskich”, ustawę o pracy na morskich statkach oraz bezpieczeństwie morskim.</i> summary: This Chapter presents selected statutes adopted by the Polish parliament in the years 2002-2004, constituting a legal basis for the development of maritime transport. These laws, harmonized with EU legislation, include: Act on port facilities for waste and slops reception from ships, Act on the Inland Shipping Fund and Reserve Fund, Act on seaports and sea harbours, Act on performance of submarine works, Act on maritime territories of the RP and maritime administration, Act on maritime courts, Act on maritime safety, Act on maritime equipment, Act on awarding the <i>Wyższa Szkoła w Szczecinie</i> the name <i>Akademia Morska w Szczecinie</i>, Act on the Maritime Code, Act on work on sea-going merchant ships, Act on establishing the long-term program 'Program of sea shore protection', Act on the work on sea-going ships and Act on maritime safety. słowa kluczowe: podstawy prawne rozwoju transportu morskiego, pakiet ustaw morskich, rola polskiego Parlamentu w rozwoju transportu morskiego key words: legal basis of maritime transport development, package of maritime statutes, role of the Polish parliament in maritime transport development.
87.	Christowa Cz.: (współautor), Środkowoeuropejski Korytarz Transportowy Doliny Odry jako czynnik rozwoju Zachodniopomorskiego Centrum Logistycznego-Port Szczecin, Rozdział w: Zmiany w lądowo-morskich łańcuchach transportowych w rejonie basenu Morza Bałtyckiego – szanse i zagrożenia dla polskich interesów morskich, praca zbiorowa pod red. naukową Krzysztofa Chwesiuka, Wyd. Akademia Morska w Szczecinie, Szczecin 2004, s. 237 – 249 Christowa Cz., (co-author) Central European transport corridor of the Odra Valley as a factor of development of the West Pomeranian Logistic Centre - Port Szczecin, Chapter in: Changes in land-sea transport chains in the Baltic Sea region - opportunities for and threats to Polish maritime interests, collective work scientifically edited by Krzysztof Chwesiuk, published by the Maritime University of Szczecin, Szczecin 2004, p. 237 – 249 streszczenie: W publikacji przedstawiono przesłanki, warunki i efekty budowy oraz funkcjonowania portowych centrów logistycznych. Szczególną uwagę zwrócono na Środkowoeuropejski Korytarz Transportowy Doliny Odry jako czynnik rozwoju Zachodniopomorskiego Centrum Logistycznego-Port Szczecin. summary: The Chapter presents premises, conditions and effects of the construction and functioning of logistic centres. Particular attention is paid to the Central European Transport Corridor of the Odra Valley as a factor determining the development of the West Pomeranian Logistic Centre - Port Szczecin. słowa kluczowe: korytarze transportowe, Środkowoeuropejski Korytarz Transportowy Doliny Odry, Zachodniopomorskie Centrum Logistyczne-Port Szczecin, uwarunkowania rozwoju centrów logistycznych, lokalizacja centrów logistycznych, korzyści ekonomiczne i społeczne budowy i funkcjonowania Zachodniopomorskiego Centrum Logistycznego-Port Szczecin key words: transport corridors, Central European Transport Corridor of the Odra Valley, West Pomeranian Logistic Centre - Port Szczecin, logistic centre development determinants, location of logistic centres, economic and social benefits of the construction and functioning of the West Pomeranian Logistic Centre - Port Szczecin.
Rok 2003	
88.	Christowa Cz.: Badania naukowe i ich wpływ na konkurencyjność portów morskich, Rozdział w: Konkurencyjność polskich portów morskich w świetle integracji z UE, Prace monograficzne WSM w Szczecinie, Szczecin 2003, s. 47 – 50 Christowa Cz., Scientific research and its effect on the competitiveness of seaports, Chapter in: Competitiveness of Polish seaports in the light of integration with the EU, Monographic works of the Maritime University of Szczecin,

	Szczecin 2003, p. 47 – 50 streszczenie: W publikacji przedstawiono kierunki rozwoju nauki i techniki w Polsce w warunkach wykorzystania szans stworzonych przez UE. Wskazano wybrane obszary i priorytety badań zwiększających konkurencyjność portów morskich. summary: This work indicates the directions in which science and technology in Poland develop in relation to the opportunities created by the EU. Selected areas and priorities of research enhancing the competitiveness of seaports are pointed out. słowa kluczowe: konkurencyjność portów morskich, obszary i priorytety badań, efekty badawcze, B+R, projekty badawcze, finansowanie badań key words: seaport competitiveness, research areas and priorities, research effects, research and development, research projects, research financing.
89.	Christowa Cz.: Model portowego centrum logistycznego na przykładzie Zachodniopomorskiego Centrum Logistycznego – Port Szczecin, w: „Transport w logistyce. Łańcuch logistyczny”, Materiały konferencyjne, Wyd. Akademii Morskiej w Gdyni, Jurata 2003, s. 25 – 32 Christowa Cz., Model of a port logistic centre based on the West Pomeranian Logistic Centre-Port Szczecin, in: 'Transport in Logistics. Logistic Chain', conference proceedings, published by the Maritime University of Gdynia, Jurata 2003, p. 25 – 32 streszczenie: W publikacji zostały określone kryteria lokalizacji centrów logistycznych, wybrane aspekty zagospodarowania przestrzennego terenu portowego, funkcje i kryteria optymalizacji oraz uwarunkowania transportowe funkcjonowania i rozwoju Zachodniopomorskiego Centrum Logistycznego – Port Szczecin. summary: The work presents criteria for the choice of logistic centre location, some aspects of port land spatial management, functions and optimization criteria and transport determinants of the operations and development of the West Pomeranian Logistic Centre - Port Szczecin słowa kluczowe: portowe centra logistyczne, model funkcjonalny portowego centrum logistycznego, kryteria optymalizacji funkcji logistycznych, zagospodarowanie przestrzenne terenów portowych, system informacyjny key words: port logistic centres, functional model of a port logistic centre, optimization criteria for logistic functions, port land spatial management, information system.
90.	Christowa Cz.: Ocena stanu i możliwości obsługi barek w portach w Szczecinie i Świnoujściu, Zeszyty Naukowe WSM nr 69, Szczecin 2003, s. 59 – 77 Christowa Cz.: Assessment of the present state and capabilities of barge handling in the ports of Szczecin and Świnoujście, Scientific Bulletin 69, Maritime University of Szczecin, Szczecin 2003, p. 59 – 77 streszczenie: W artykule podano wyniki analiz aktualnych możliwości technicznych i organizacyjnych obsługi barek w portach w Szczecinie i Świnoujściu ze wskazaniem kierunku przystosowania systemu obsługi do wymogów dynamicznie rozwijającej się żegluga śródlądowej. summary: The paper contains results of analysis of current technical and organizational capabilities of handling barges in the ports of Szczecin and Świnoujście, at the same time indicating the direction of adapting the handling system to the requirements of the dynamically developing inland water navigation. słowa kluczowe: możliwości techniczne i organizacyjne obsługi barek w portach w Szczecinie i Świnoujściu, żegluga śródlądowa, system obsługi barek key words: technical and organizational capabilities of handling barges in the ports of Szczecin and Świnoujście, inland water navigation, handling barges system
Rok 2002	
91.	Christowa Cz.: Bariery rozwoju gospodarki morskiej, monografia pod red. Czesławy Christowej, Wyd. Zachodniopomorska Szkoła Biznesu, Szczecin 2002, 182 s. Christowa Cz., Development barriers of the maritime economy, monograph edited by Cz. Christowa, published by the West Pomeranian Business College, Szczecin 2002, 182 p.
92.	Christowa Cz.: Czynniki rozwoju gospodarki morskiej. Polityka morska państwa, w „Bariery rozwoju gospodarki morskiej”, monografia pod red. Cz. Christowej, Wyd. Zachodniopomorska Szkoła Biznesu, Szczecin 2002, s. 15 – 32 Christowa Cz., Maritime economy development factors. Maritime policy of the state, in: Development barriers of the maritime economy, monograph edited by Cz. Christowa, published by the West Pomeranian Business College, Szczecin 2002, p. 15 – 32 streszczenie: W publikacji przedstawiono zagrożenia instytucjonalne, organizacyjne, prawne i fiskalne funkcjonowania gospodarki morskiej. Oceniono wpływ polityki morskiej państwa na funkcjonowanie stoczni. summary: Institutional, organizational, legal and fiscal threats of the maritime economy functioning are described. The influence of state maritime policy on the shipyard operations is assessed. słowa kluczowe: definicja gospodarki morskiej, istota, cel i zakres polityki morskiej państwa, ocena zagrożeń funkcjonowania przedsiębiorstw gospodarki morskiej, kierunki zmian instytucjonalnych i prawnych key words: definition of maritime economy, essence, aim and scope of state maritime policy, assessment of threats to the functioning of maritime companies, directions of institutional and legal changes
Rok 2001	
93.	Christowa Cz.: Koncepcja i uwarunkowania realizacji Zachodniopomorskiego Centrum Logistycznego – Port

	Szczecin, Zeszyty Naukowe nr 62, WSM Szczecin 2001, s. 29 – 44 Christowa Cz.: The concept and implementation conditions of the West Pomeranian Logistic Centre – the Port of Szczecin, Scientific Bulletin 62, Maritime University of Szczecin, Szczecin 2001, p. 29 – 44 streszczenie: W publikacji określono cel, uwarunkowania możliwości realizacji projektu oraz działania Zachodniopomorskiego Centrum Logistycznego – Port Szczecin (ZCL-PS). Na tle powiązań transportowych i funkcji gospodarczych regionu zachodniopomorskiego oraz prognozy popytu na usługi logistyczne została przedstawiona wielokryterialna ocena lokalizacji ZCL-PS. Scharakteryzowano funkcje logistyczne oraz plan przestrzennego zagospodarowania terenów przeznaczonych na budowę ZCL-PS. Ponadto dokonano oceny efektywności ekonomicznej przedsięwzięcia inwestycyjnego oraz możliwości jego realizacji. W artykule zawarto wyniki badań prowadzonych w ramach pracy naukowo-badawczej: „Studium możliwości budowy Zachodniopomorskiego Centrum Logistycznego – Port Szczecin”. summary: The publication defines the aim, conditions and possibilities of executing the project and the activities of the West Pomeranian Logistic Centre – the Port of Szczecin (ZCL-PS). An evaluation of the ZCL-PS location has been presented according to a variety of criteria against the background of transport connections and economic functions of the West Pomeranian Region and the demand forecast for logistic services. Logistic functions and the plan of the spatial development of the area destined for the ZCL-PS construction have been characterised. Moreover, an effectiveness evaluation of the investment has been conducted, as well as the possibilities of its implementation. The article includes results of research carried out within the framework of scientific work “A study of the Feasibility of Constructing the West Pomeranian Logistic centre – the Port of Szczecin”. słowa kluczowe: Zachodniopomorskie Centrum Logistyczne – Port Szczecin (ZCL-PS), wielokryterialna ocena lokalizacji ZCL-PS, plan przestrzennego zagospodarowania terenów przeznaczonych na budowę ZCL-PS key words: the West Pomeranian Logistic Centre – the Port of Szczecin (ZCL-PS), multi criteria evaluation of the ZCL-PS location, plan of the spatial development of the area intended for the ZCL-PS construction
94.	Christowa Cz. (współautor): Strategia restrukturyzacji przedsiębiorstwa usług portowych na przykładzie „Drobnica Port – Szczecin” Sp. z o.o., Zeszyty Naukowe nr 63 WSM w Szczecinie, Szczecin 2001, s. 39 – 58 Christowa Cz.: Restructuring strategy of a port service enterprise on the example of “Drobnica Port – Szczecin” Ltd, Scientific Bulletin 63, Maritime University of Szczecin, Szczecin 2001, p. 39 – 58 streszczenie: Treścią publikacji jest identyfikacja stanu systemu eksploatacji i zarządzania oraz wskazanie podstawowych kierunków działań prowadzących do naprawy i zwiększania konkurencyjności przedsiębiorstwa usług portowych „Drobnica Port – Szczecin” Sp. z o.o. summary: The subject of the publication is the condition identification of the management and operation system and indicating directions of basic activities aimed at improving the competitiveness of the port service enterprise “Drobnica Port – Szczecin” Ltd. słowa kluczowe: „Drobnica Port – Szczecin” Sp. z o.o., stan systemu eksploatacji i zarządzania, podstawowe kierunki działań prowadzących do naprawy i zwiększania konkurencyjności przedsiębiorstwa key words: “Drobnica Port – Szczecin” Ltd, condition of the management and operation system, directions of basic activities aimed at improving the competitiveness of the port service enterprise
95.	Christowa Cz.: Development strategy of Polish ports logistic functions under in condition of economy globalisation (on the example of Szczecin-Świnoujście ports), proceedings of 9th International Conference “Knowledge-Dialogue-Solutions”, Sankt Petersburg 2001, p. 615 – 622 Christowa Cz., Strategia rozwoju funkcji logistycznych polskich portów w warunkach globalizacji gospodarczej (na przykładzie portów w Szczecinie i Świnoujściu), materiały IX Konferencji 'Wiedza-Dialog-Rozwiązania', Sankt Petersburg 2001, s. 615 – 622 streszczenie: W publikacji przedstawiono cel, przesłanki lokalizacji, funkcje i efekty Zachodniopomorskiego Centrum Logistycznego – Port Szczecin (ZCL-PS). Publikacja zawiera wyniki badań prowadzonych w ramach pracy naukowej „Studium wykonalności budowy Zachodniopomorskiego Centrum Logistycznego – Port Szczecin”. summary: The publication presents the goal, localisation premises, functions and effects of the West Pomeranian Logistic Centre – Port Szczecin (ZCL-PS). It also provides the results of the investigations conducted under the research project 'Feasibility study concerning the construction of West Pomeranian Logistic Center – Port Szczecin'. słowa kluczowe: Zachodniopomorskie Centrum Logistyczne – Port Szczecin (ZCL-PS), cel, przesłanki lokalizacji, funkcje i efekty key words: the West Pomeranian Logistic Centre – Port Szczecin (ZCL-PS), goal, localisation premises, functions and effects.
96.	Christowa Cz.: Warunki i skutki ekonomiczno-społeczne budowy Zachodniopomorskiego Centrum Logistycznego-Port Szczecin, Materiały konferencyjne „Gospodarka morska-jaka przyszłość?”, Szczyt Gospodarki Morskiej, Szczecin 2001, s. 5 – 13 Christowa Cz., Economic and social conditions and effects of West Pomeranian Logistic Centre – Port Szczecin construction, proceedings of the conference 'Maritime economy - what future?'. Maritime Economy Summit, Szczecin 2001, p. s. 5 – 13 streszczenie: Celem publikacji jest przedstawienie zewnętrznych i wewnętrznych warunków oraz wymiernych i niewymiernych korzyści budowy i eksploatacji Zachodniopomorskiego Centrum Logistycznego-Port Szczecin. Publikacja zawiera wyniki badań prowadzonych w ramach pracy naukowej „Studium wykonalności budowy Zachodniopomorskiego Centrum Logistycznego – Port Szczecin”

	summary: The author examines external and internal conditions as well as measurable and immeasurable benefits from the construction and operations of the West Pomeranian Logistic Centre – Port Szczecin. Besides, it provides the results of the investigations conducted under the research project 'Feasibility study concerning the construction of West Pomeranian Logistic Centre – Port Szczecin' słowa kluczowe: portowe centrum logistyczne, infrastruktura portowa, infrastruktura dostępu do portów, plan zagospodarowania przestrzennego CL, efektywność ekonomiczna CL, efekty społeczne funkcjonowania CL key words: port logistic centre, port infrastructure, port access infrastructure, spatial management plan of a logistic centre, economic efficiency, social effects of logistic centre functioning
97.	Christowa Cz.: Strategia rozwoju funkcji logistycznej polskich portów morskich w warunkach globalizacji gospodarki, Materiały konferencyjne, Porty Morskie 2001 „Wpływ otoczenia na funkcjonowanie polskich portów morskich”, Szczecin 2001, s. 111 – 128 Christowa Cz., Development strategy of Polish ports logistic functions under economic globalization conditions, proceedings from the conference: Seaports 2001 'Impact of the environment on the operations of Polish seaports', Szczecin 2001, p. 111 – 128 streszczenie: Celem publikacji jest prezentacja strategii rozwoju funkcji logistycznej polskich portów morskich w warunkach globalizacji gospodarki na przykładzie Zachodniopomorskiego Centrum Logistycznego – Port Szczecin (ZCL-PS). W publikacji przedstawiono przesłanki i kryteria lokalizacji ZCL-PS, jego funkcje oraz nakłady inwestycyjne na budowę i funkcjonowanie. Stwierdzono, iż w polskich portach istnieje pilna potrzeba i warunki budowy centrów logistycznych. Portowe centra logistyczne będą stanowić element europejskiego systemu logistycznego zwiększając konkurencyjność polskich portów. Publikacja zawiera wyniki badań prowadzonych w ramach pracy naukowej „Studium wykonalności budowy Zachodniopomorskiego Centrum Logistycznego – Port Szczecin” summary: The work presents the logistic function development strategy of Polish seaports relative to the globalisation of the economy, discussed for the case of West Pomeranian Logistic Center – Port Szczecin (WLC-PS). Both premises and criteria for the specific location of WLC-PS are given along with the centre's functions and investment efforts for construction and putting in operation. It has been observed that in Polish seaports there is urgent need and suitable conditions to build logistic centres. Port logistic centres will become elements of the European logistic system, which will increase the competitiveness. The publication contains the results of the investigations conducted under the research project 'Feasibility study concerning the construction of West Pomeranian Logistic Centre – Port Szczecin'. słowa kluczowe: funkcja logistyczna portów, polskie porty morskie, Zachodniopomorskie Centrum Logistyczne – Port Szczecin (ZCL-PS), przesłanki lokalizacji ZCL-PS, nakłady inwestycyjne, powiązania transportowe portów, korytarze transportowe, wielokryterialna ocena wariantów lokalizacyjnych, centrum logistyczne, usługi logistyczne, trendy obrotów polskiego handlu zagranicznego drogą morską, czynniki lokalizacji centrów logistycznych key words: logistic function of ports, Polish seaports, West Pomeranian Logistic Center – Port Szczecin, location premises, investment efforts, port transport relations, transport corridors, multi-criteria assessment of location variants, logistic centre, logistic services, trends of Polish foreign trade by sea, factors of logistic centre location
98.	Christowa Cz.: Przekształcenia własnościowe przedsiębiorstw gospodarki morskiej jako ważny czynnik integracji z Unią Europejską, Materiały konferencyjne XVI Sejmiku Morskiego „Żegluga i porty morskie w perspektywie integracji Polski z Unią Europejską”, Szczecin 2001, s. 99 – 102 Christowa Cz., Ownership transformations of maritime companies as an important factor of the integration with the European Union, proceedings from the 16th Maritime Assembly 'Shipping and seaports in view of Poland's integration with the EU', Szczecin 2001, p. 99 – 102 streszczenie: Celem publikacji jest przedstawienie sytuacji ekonomicznej i prawnej przedsiębiorstw gospodarki morskiej w okresie przygotowania do integracji z UE. W treści zwrócono uwagę na właściwy moment podejmowania decyzji prywatyzacyjnych. Stwierdzono, że główną przyczyną nieosiągnięcia w pełni założonych celów ekonomicznych i społecznych prywatyzacji jest brak długofalowej strategii prywatyzacji skutecznego systemu zarządzania procesami prywatyzacyjnymi, brak odpowiedniego doboru kryterium optymalizacji decyzji prywatyzacyjnej na wszystkich szczeblach decyzyjnych oraz brak instytucjonalnej i osobistej odpowiedzialności za wybór ścieżki prywatyzacyjnej, przebieg i skutki prywatyzacji. Opóźnienia w podejmowaniu decyzji i realizacji procedur prywatyzacyjnych przez organ założycielski i Ministerstwo Skarbu w konsekwencji powodują obniżenie wartości rynkowej przedsiębiorstwa, dezaktualizację dokumentacji prywatyzacyjnej, zwiększenie kosztów i minimalizowane efektów z prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych. summary: The publication presents the economic and legal situation of maritime companies in the period of nation's preparation to EU integration. Attention is drawn to the importance of taking privatization-related decisions in the suitable moment. The author claims that the main cause of failures to achieve economic and social objectives of privatization is the lack of long-term privatization strategy, effective system of privatization management at all decision levels, and lack of assigned responsibility for the choice of privatization path, execution and effects. Delayed decisions and implementation of privatization procedures by the supervisory bodies and the Ministry of Treasury lead to the reduction of company's market value, outdated of the privatization documentation, costs increase and minimization of effects from the privatization of state-owned companies. słowa kluczowe: przekształcenia własnościowe, umowy prywatyzacyjne, wycena przedsiębiorstw, warianty przekształceń własnościowych, przedsiębiorstwa gospodarki morskiej, infrastruktura portowa, UE key words: ownership transformations, privatization agreements, company appraisal, variants of ownership transformations, maritime companies, port infrastructure, EU
Rok 2000	

99.	Christowa Cz.: Zachodniopomorskie Centrum Logistyczne, Rozdział w: Metodyka lokalizacji i kształtowania centrów logistycznych w Polsce, praca zbiorowa pod kierunkiem Leszka Mindura, Kolejowa Oficyna Wydawnicza, Warszawa 2000, s. 192 – 220 Christowa Cz., West Pomeranian Logistic Centre, Chapter in: Methodology of location and formation of logistic centres in Poland, collective work edited by Leszek Mindur, KOW, Warsaw 2000, p. 192 – 220 streszczenie: Publikacja obejmuje całokształt zagadnień technicznych, organizacyjnych i ekonomicznych z projektowaniem optymalnej sieci centrów logistycznych w Polsce oraz poszczególnych jej ogniw. Ze względu na dużą różnorodność społeczno-ekonomiczną poszczególnych regionów, wytypowano spośród nich sześć, w tym Zachodniopomorskie Centrum Logistyczne, poddając je wszechstronnej analizie, zwracając szczególną uwagę na aktualne i perspektywiczne zadania logistyczne oraz możliwości ich realizacji systemem zleconym. Dokładna znajomość przestrzennego rozmieszczenia zadań logistycznych oraz potencjału produkcyjnego umożliwiła zaprogramowanie sieci nowoczesnych centrów logistycznych. Oszacowano także niezbędne nakłady inwestycyjne związane z realizacją wspomnianych centrów logistycznych oraz zaproponowano potencjalnych inwestorów i źródła sfinansowania tych przedsięwzięć. Publikacja zawiera wyniki badań prowadzonych w ramach pracy naukowej „Opracowanie koncepcji przestrzennego rozmieszczenia centrów logistycznych w ramach krajowego systemu logistycznego”, wykonywanego w latach 1998 – 1999. summary: This publication it comprises overall technical, organizational and economic issues related to the design of an optimized network of logistic centres and its links in Poland. Due to the wide socio-economic diversity of regions, six centres, including the West Pomeranian Logistic centre, are distinguished. These have been analyzed, with due attention paid to present and future logistic tasks and possibilities of their performance on an outsourcing basis. The precise knowledge of spatial distribution of logistic tasks and production capacity has made it possible to design a network of modern logistic centres. Necessary investment capital has been estimated for the building of these centres. Potential investors and financing sources have been identified. The publication contains the results of research project ‘Development of the concept of spatial distribution of logistic centres within the national logistic system’, carried out in the years 1998-1999. słowa kluczowe: Zachodniopomorskie Centrum Logistyczne, lokalizacja centrum logistycznego, zadania logistyczne, źródła finansowania, warunki funkcjonowania centrum logistycznego key words: West Pomeranian Logistic Centre, location of a logistic centre, logistic tasks, financing sources, conditions of logistic centre functioning
100	Christowa Cz.: Model in Polish Seaports Privatisation, V International Conference „Information Theories and Applications”, Sofia-Warna 2000 (in English), p. 39 – 46 Christowa Cz., Model prywatyzacji w polskich portach morskich, V Międzynarodowa Konferencja ‘Teorie Informacyjne i ich Zastosowania’, Sofia-Warna 2000, s. 39 – 46 streszczenie: W publikacji przedstawiono aktualne problemy restrukturyzacji, prywatyzacji i zarządzania występujące w polskich portach morskich. Zaprezentowano przesłanki, podstawy prawne, algorytm oraz efekty ekonomiczno-społeczne decyzji prywatyzacyjnych. Szczególną uwagę zwrócono na model prywatyzacji oraz jego wpływ na ekonomiczną efektywność systemu zarządzania. Przedstawiono czynniki konkurencyjności portów podkreślając ich znaczenie dla gospodarki narodowej. Część metodyczna publikacji zawiera główne przesłanki prywatyzacji oraz warunki wdrożenia w przedsiębiorstwach Europy Centralnej i Wschodniej. summary: The publication deals with current problems of restructuring, privatization and management that are encountered at Polish seaport. The paper presents premises, legal basis, algorithms and economic-social impact of decisions relating to privatization. Focus is put on a model of port privatization and the effect of this model on economic effectiveness and efficiency of the management system. More attention is paid to the factors enhancing the competitiveness of those seaports that are of importance for the national economy. The methodological part of the article includes main principles of privatization and conditions of their implementation in companies of Central and Eastern Europe. słowa kluczowe: porty morskie, infrastruktura, modele prywatyzacji, modele systemów zarządzania, uwarunkowania wdrożenia modelu prywatyzacji key words: seaports, infrastructure, privatization models, management system models, determinants of privatization model implementation
101	Christowa Cz.: Teoria i praktyka zarządzania działalnością eksploatacyjną i usługową w polskich portach morskich, Zeszyty Naukowe nr 58 Wyższej Szkoły Morskiej w Szczecinie, Szczecin 2000, s. 21 – 37 Christowa Cz., Theory and practice of operations and services management in Polish seaports, Scientific Bulletin No 58, Maritime University of Szczecin, Szczecin 2000, p. 21 – 37 streszczenie: W publikacji przedstawiono analizę modelu racjonalnego systemu zarządzania działalnością eksploatacyjną i usługową w przedsiębiorstwach użytkujących obiekty infrastruktury i suprastruktury w celu świadczenia podstawowych usług portowych. Na tle teoretycznych rozważań i modelowych rozwiązań podano aktualne problemy przedsiębiorstw eksploatacyjnych w zespole portów Szczecin – Świnoujście. summary: This publication presents an analysis of a rational system of managing the operational and service activity in enterprises using the infra- and superstructure in order to render basic port services. Current problems of operational enterprises in the Szczecin – Świnoujście port complex have been presented against the background of theoretical considerations and model solutions. słowa kluczowe: model systemu zarządzania, działalność eksploatacyjna i usługowa, zespół portów Szczecin – Świnoujście

	key words: system of managing, operational and service activity, the Szczecin – Świnoujście port complex
	Christowa Cz.: Szczyt gospodarki morskiej regionu zachodniopomorskiego, Spedycja i Transport 7-8/2000, s. 33 – 39
	Christowa Cz., Maritime economy summit of the Zachodniopomorski region, Spedycja i Transport 7-8/2000, p. 33 – 39
102	streszczenie: W publikacji została zawarta synteza wygłoszonych referatów i wniosków wynikających z obrad konferencji „Szczyt gospodarki morskiej regionu zachodniopomorskiego”. Jako współorganizator konferencji autorka przedstawiła sektory gospodarki morskiej w strategiach rozwoju państwa i regionu, wskazując uwarunkowania ich konkurencyjności. summary: The publication includes an overview of presented papers and conclusions resulting from the conference ‘Maritime economy summit of the Zachodniopomorski region’. The author, co-organizer of the conference, presents sectors of the maritime economy in the strategies of the state and regional development, indicating the determinants of their competitiveness. słowa kluczowe: gospodarka morska, strategia rozwoju, region zachodniopomorski, powiązania transportowe, korytarz transportowy doliny Odry, sektory gospodarki morskiej, polityka morska key words: maritime economy, development strategy, Zachodniopomorski region, transport links, transport corridor of the Odra valley, maritime economy sectors, maritime policy
	Christowa Cz.: Zachodniopomorskie Centrum Logistyczne – Port Szczecin. Koncepcja formy organizacyjno-prawnej, Spedycja i Transport 9/2000, s. 3 – 7
	Christowa Cz., West Pomeranian Logistic Centre – Port Szczecin. A concept of organizational-legal form, Spedycja i Transport 9/2000, p. 3 – 7
103	streszczenie: W publikacji przedstawiono wyniki prac nad tworzeniem infrastruktury technicznej Zachodniopomorskiego Centrum Logistycznego w porcie w Szczecinie (ZCL-PS), prowadzonych pod kierunkiem autorki. Scharakteryzowano podsystem funkcjonalny, infrastrukturalny, informacyjny i organizacyjno-prawny modelu ZCL-PS. Przedstawiono uwarunkowania rozwoju centrum. summary: The results of work on the establishment of technical infrastructure for the West Pomeranian Logistic Centre – Port Szczecin (ZLC-PS) are presented. The research co-ordinated by the author, who characterizes functional, infrastructural, information and organizational-legal subsystems of the ZLC-PS model. The factors determining the development of the centre are discussed. słowa kluczowe: funkcje ZCL-PS, forma organizacyjno-prawna CL, preferowany model zarządzania CL, harmonogram prac key words: ZLC-PS functions, organizational-legal form of a logistic centre, preferred management model of a logistic centre, work schedule
	Christowa Cz.: Model Zachodniopomorskiego Centrum Logistycznego – Port Szczecin, Materiały konferencyjne „Szczyt Gospodarki Morskiej Regionu Zachodniopomorskiego”, Szczecin 2000, s. 4 – 15
	Christowa Cz., Model of the West Pomeranian Logistic Centre – Port Szczecin, conference proceedings from Maritime economy summit of the Zachodniopomorski region, Szczecin 2000, p. 4 – 15
104	streszczenie: W publikacji przedstawiono koncepcję i strukturę przestrzenną, funkcjonalną, infrastrukturalną, informacyjną i organizacyjno-prawną Zachodniopomorskiego Centrum Logistycznego – Port Szczecin. Publikacja zawiera wyniki badań prowadzonych w ramach pracy naukowej „Studium wykonalności budowy Zachodniopomorskiego Centrum Logistycznego – Port Szczecin”. summary: A concept and spatial, functional, infrastructural, information and organizational-legal structure of the West Pomeranian Logistic Centre – Port Szczecin słowa kluczowe: centrum logistyczne, modelowanie CL, elementy modelu centrum logistycznego, uwarunkowania wdrożenia modelu CL key words: logistic centre, logistic centre modeling, elements of a logistic centre model, determinants of the implementation of a logistic centre model
	Christowa Cz.: Zachodniopomorskie Centrum Logistyczne – Port Szczecin. Koncepcja formy organizacyjno-prawnej, Materiały konferencyjne „Transport u progu XXI wieku”, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2000, s. 49 – 58
	Christowa Cz., West Pomeranian Logistic Centre – Port Szczecin. Concept of the organizational-legal form, conference proceedings from ‘Transport at the turn of the 21st century’, Warsaw School of Economics, Warsaw 2000, p. 49 – 58
105	streszczenie: W publikacji przedstawiono warianty form organizacyjno-prawnych centrów logistycznych wskazując wariant preferowany. Analizie poddano zalety i wady systemów zarządzania centrami logistycznymi. summary: Variants of the organizational-legal forms of logistic centres are discussed with a focus on the preferable one. Advantages and disadvantages of logistic centre management systems are examined. słowa kluczowe: CL, formy organizacyjno-prawne przedsiębiorstw logistycznych, systemy zarządzania w CL key words: logistic centre, logistic company organizational-legal forms, management systems in logistic centres
	Christowa Cz.: Zarządzanie przedsiębiorstwem, w: Wybrane problemy integracji administracji transgranicznych, Skrypt uczelniany, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Morskiej w Szczecinie, Centrum Integracji Administracji Transgranicznych, Szczecin 2000, s. 183 – 207
106	Christowa Cz., Company management, in: Selected problems of cross-border administration integration,

	university coursebook, published by the Maritime University of Szczecin, Centre of Cross-border Administration Integration, Szczecin 2000, p. 183 – 207 streszczenie: W publikacji przedstawiono funkcjonujące w świecie systemy administracji morskiej i zarządzania portamiorskimi (państwowy, autonomiczny, miejski, prywatny). Wskazano różnice w systemie zarządzania funkcjonującego w polskich portach morskich i portach europejskich. summary: The publication presents systems of maritime administration and seaport management functioning across the world (state, autonomous, municipal, private). The differences between management systems in Polish and European seaports are identified. słowa kluczowe: przedsiębiorstwa gospodarki morskiej, systemy administracji morskiej, system państwowy, miejski, autonomiczny, prywatny zarządzania portamiorskimi, funkcje zarządzania, problemy decyzyjne, kryteria optymalizacji decyzji key words: maritime companies, maritime administration systems, state, municipal, autonomous, private system of seaport management, management functions, decision-making problems, decision optimization criteria
	Rok 1999
107	Christowa Cz.: Koncepcja Zachodniopomorskiego Centrum Logistycznego, Rozdział w: Status polskich przedsiębiorstw spedycyjnych i transportowych na tle przemian podmiotów tego sektora w Unii Europejskiej, praca zbiorowa pod redakcją Stanisława Dziadka i Barbary Kos, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. K. Adamieckiego w Katowicach, Katowice 1999, s. 55 – 65 Christowa Cz., Concept of a West Pomeranian Logistic Centre, Chapter in: Status of Polish forwarding and transport companies against the transformation of these organizations in the European Union, collective work edited by Stanisław Dziadek and Barbara Kos, published by the K. Adamiecki Academy of Economics in Katowice, Katowice 1999. p. 55 – 65 streszczenie: W publikacji przedstawiono koncepcję i program budowy Zachodniopomorskiego Centrum Logistycznego zlokalizowanego w porcie w Szczecinie. Publikacja zawiera wyniki badań prowadzonych w ramach pracy naukowej „Opracowanie koncepcji przestrzennego rozmieszczenia centrów logistycznych w ramach krajowego systemu logistycznego”, wykonywanego w latach 1998 – 1999. summary: The concept and construction program of the West Pomeranian Logistic Centre located in the port of Szczecin are presented. The publication contains the results of research done under the project ‘Development of the spatial distribution concept of logistic centres within the national logistic system’, carried out in the years 1998-1999. słowa kluczowe: centrum logistyczne, strategia budowy i funkcjonowania centrum logistycznego, uwarunkowania finansowe, fundusze unijne, skutki ekonomiczno-społeczne key words: logistic centre, strategy of logistic centre construction and functioning, financial determinants, EU funds, socio-economic effects
108	Christowa Cz.: Strategia prywatyzacji PP „Żegluga Szczecińska”, Spedycja i Transport 1/1999, s. 11 – 16 Christowa Cz., Privatization strategy of Żegluga Szczecińska company, Spedycja i Transport 1/1999, p. 11 – 16 streszczenie: W publikacji przedstawiono autorską koncepcję strategii prywatyzacji PP „Żegluga Szczecińska”, według której realizowano przekształcenia własnościowe. Na tle historii przedsiębiorstwa i analizy rynku przewozów transportem wodnym śródlądowym przedstawiono zasady, harmonogram i skutki ekonomiczno-społeczne prywatyzacji przedsiębiorstwa wraz ze strategią jego rozwoju. summary: The author presents her concept of the strategy for the privatization of a shipping company Żegluga Szczecińska that was used in ownership transformation. Apart from the historical background of the company and analysis of inland transport market, the principles, schedule and economic and social effects of the company privatization and its development strategy are presented. słowa kluczowe: rozwój przedsiębiorstwa żeglugi śródlądowej, charakterystyka PP „Żegluga Szczecińska”, warunki rozwoju przewozów towarowych i pasażerskich, uwarunkowania prawne przekształceń własnościowych, program prywatyzacji, skutki ekonomiczno-społeczne przekształceń własnościowych key words: inland shipping company development, description of the PP Żegluga Szczecińska, conditions of developing cargo and passenger trade, legal determinants of ownership transformations, privatization program, economic-social effects of ownership transformations
109	Christowa Cz.: Zachodniopomorskie Centrum Logistyczne, Spedycja i Transport 5/1999, s. 3 – 7 Christowa Cz., West Pomeranian Logistic Centre, Spedycja i Transport 5/1999, p. 3 – 7 streszczenie: Celem publikacji jest przedstawienie potencjału gospodarczego i powiązań transportowych województwa szczecińskiego warunkującego lokalizację, budowę i funkcjonowanie Zachodniopomorskiego Centrum Logistycznego. Szczegółowo scharakteryzowano przesłanki lokalizacji ZCL. Do podstawowych kryteriów lokalizacji ZCL zaliczono kryterium ekologiczne, ciążenia masy towarowej, dostępności transportowej, techniczno-technologiczne, informacyjne, ekonomiczno-organizacyjne, kadrowe oraz kryterium partnerskich więzi między podmiotami układu portowego. Dokonana wielokryterialna analiza i ocena wariantów lokalizacyjnych pozwoliła na wybór lokalizacji ZCL w porcie w Szczecinie. Publikacja zawiera wyniki badań prowadzonych w ramach pracy naukowej „Opracowanie koncepcji przestrzennego rozmieszczenia centrów logistycznych w ramach krajowego systemu logistycznego”, wykonywanego w latach 1998 – 1999. summary: The economic capacity and transport links of Zachodniopomorskie voivodeship are presented in connection with the location, building and functioning of the West Pomeranian Logistic Centre. The premises for the location of WLC are given in detail. The basic criteria include ecological, cargo volume flows, transport accessibility, technology,

	information, economic-organizational, personnel and partner relations between port operators. The multi-criteria analysis and evaluation of location variants led to the choice of the port of Szczecin as the centre site. The publication presents the results of research project 'Development of spatial distribution logistic centres within the national logistic system', carried out in the years 1998-1999. słowa kluczowe: centrum logistyczne, czynniki lokalizacji CL, dostępność transportowa CL, wielokryterialna ocena czynników lokalizacji, uwarunkowania funkcjonowania i rozwoju CL key words: logistic centre, factors of logistic centre location, transport accessibility of a logistic centre, multi-criteria assessment of location factors, determinants of logistic centre functioning and development
110	Christowa Cz.: Porty morskie w dobie transformacji, Spedycja i Transport 6-7/1999, s. 3 – 9 Christowa Cz., Seaports at the Time of Transformation, Spedycja i Transport 6-7/1999, p. 3 – 9 streszczenie: Celem publikacji jest udowodnienie tezy, że rola portów o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej wykracza daleko poza bezpośrednie efekty gospodarcze uzyskiwane z ich podstawowej działalności usługowej i produkcyjnej. Wykazano, że działalność portów w znacznym stopniu ma wymiar interesu publicznego zarówno w skali państwa, jak i regionów przyportowych. summary: The author attempts to prove the relevance of the hypothesis that the role of seaports of major importance for the national economy goes far beyond direct economic effects obtained from their basic service and production operations. It has been proved that port operations to a large extent have a dimension of public interests in both national and regional scale. słowa kluczowe: port morski jako system gospodarczy, transformacja portów, polityka morska państwa, infrastruktura portów morskich key words: seaport as a economic system, port transformation, state maritime policy, seaport infrastructure
111	Christowa Cz.: Koncepcja Zachodniopomorskiego Centrum Logistycznego, Materiały konferencyjne „Szczyt Gospodarki Morskiej Regionu Zachodniopomorskiego-Bilans Otwarcia”, Szczecin 1999, s. 31 – 34 Christowa Cz., Concept of the West Pomeranian Logistic Centre, conference proceedings from ‘Maritime Economy Summit of the Zachodniopomorski Region – Opening Balance’, Szczecin 1999, p. 31 – 34 streszczenie: W publikacji przedstawiono ideę Zachodniopomorskiego Centrum Logistycznego-Port Szczecin (ZCL-PS) wraz z warunkami lokalizacji, budowy, funkcjonowania i rozwoju. Publikacja zawiera wyniki badań prowadzonych w ramach pracy naukowej „Opracowanie koncepcji przestrzennego rozmieszczenia centrów logistycznych w ramach krajowego systemu logistycznego”, wykonywanego w latach 1998 – 1999. summary: This publication sets forth an idea of a West Pomeranian Logistic Centre – Port Szczecin (WLC-PS) and conditions of its location, building, functioning and development. The publication presents the results of research project ‘Development of spatial distribution logistic centres within the national logistic system’, carried out in the years 1998-1999.. słowa kluczowe: definicja centrum logistycznego, łańcuchy transportowo-logistyczne, Zachodniopomorskie Centrum Logistyczne-Port Szczecin (ZCL-PS), koncepcja lokalizacji, budowy i funkcjonowania ZCL-PS. key words: definition of a logistic centre, transport-logistic chains, West Pomeranian Logistic Centre – Port Szczecin (WLC-PS), concept of location, construction and functioning of WLC-PS
112.	Christowa Cz.: Restrukturyzacja i prywatyzacja wybranych przedsiębiorstw gospodarki morskiej województwa zachodniopomorskiego, Materiały konferencyjne „Szczyt Gospodarki Morskiej Regionu Zachodniopomorskiego - Bilans Otwarcia”, Szczecin 1999, s. 85 – 93 Christowa Cz., Restructuring and privatization of selected maritime companies in the Zachodniopomorskie voivodeship, conference proceedings from “Maritime Economy Summit of the Zachodniopomorski Region – Opening Balance”, Szczecin 1999, p. 85 – 93 streszczenie: Celem publikacji jest przedstawienie stanu przekształceń własnościowych oraz kierunków prywatyzacji w przedsiębiorstwach gospodarki morskiej województwa zachodniopomorskiego. Szczególną uwagę poświęcono analizie podstaw prawnych prywatyzacji gospodarki morskiej. Wskazano aktualne problemy własnościowe i społeczne w wybranych przedsiębiorstwach. Określono uwarunkowania prywatyzacji gospodarki morskiej. summary: The publication aims to present the state of ownership transformations and privatization directions in maritime companies of the Zachodniopomorskie (West Pomeranian) voivodeship. Particular attention is paid to an analysis of legal basis of the maritime economy privatization. Current ownership and social problems in selected companies are indicated. Determinants for the privatization of maritime economy are defined. słowa kluczowe: podstawy prawne prywatyzacji, przekształcenia własnościowe, przedsiębiorstwa gospodarki morskiej, bariery przekształceń własnościowych key words: legal basis of privatization, ownership transformation, maritime companies, ownership transformation barriers
113.	Christowa Cz.: Porty morskie w dobie transformacji, Materiały konferencyjne „Morze elementem polskiej racji stanu”, Wyższa Szkoła Morska w Szczecinie, Szczecin 1999, s. 53 – 65 Christowa Cz.: Seaports at the Time of Transformation, conference proceedings from ‘The sea as an element of Polish reason of state. Maritime University of Szczecin, Szczecin 1999, p. 53 – 65 streszczenie: Treścią publikacji są aktualne problemy restrukturyzacji, prywatyzacji i zarządzania występujące w polskich portach o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej. Port morski został przedstawiony jako złożony układ gospodarczy. Szczególną uwagę zwrócono na istotę i wpływ polityki morskiej państwa, na funkcjonowanie nowo powstałych zarządów morskich portów, odpowiedzialnych za strategię rozwoju portów, zapewnienie środków finansowych na infrastrukturę portową, a także za tworzenie odpowiednich warunków przedsiębiorstwom prywatnym, krajowym i zagranicznym, realizującym funkcje gospodarcze portu. Szczegółowe problemy portów w dobie transformacji

	przedstawiono na przykładzie portów Szczecina i Świnoujścia, wskazując główne metody ich rozwiązań. summary: This article deals with current problems of restructuring, privatization and management that are encountered in Polish ports. These problems are significant for the national economy. The sea port has been presented as a complex economic system. Particular attention has been paid to the essence and effect of the state's maritime policy on the functioning of newly-founded sea port authorities. These managing bodies are responsible for the strategy of port development, providing financial resources for port infrastructure and the creation of suitable conditions for private domestic and foreign companies operating in the port. The ports of Szczecin and Świnoujście are used to present particular problems of sea ports at the time of transformation and to propose basic methods of solving them. słowa kluczowe: porty morskie, problemy restrukturyzacji, cele prywatyzacji, port jako system gospodarczy, ustawa o portach i przystaniach morskich, polityka morska, infrastruktura portów, funkcje portowe, zespół portów Szczecin – Świnoujście key words: sea ports, problems of restructuring, goals of privatization, port as a complex economic system, Act on seaport and sea harbours, maritime policy, port infrastructure, seaport functions, the Szczecin – Świnoujście port complex
114.	Christowa Cz., Olejniczak W., Nowakowski A.: Strategia i uwarunkowania rozwoju gospodarki morskiej Regionu Zachodniopomorskiego, Materiały konferencyjne „Morze Elementem Polskiej Racji Stanu”, Wyższa Szkoła Morska w Szczecinie, Szczecin 1999, s. 67 – 86 Christowa Cz., Olejniczak W., Nowakowski A., Strategy and determinants of maritime economy development in the Zachodniopomorski Region, conference proceedings from ‘The sea as an element of Polish reason of state’, Maritime University of Szczecin, Szczecin 1999, p. 67 – 86 streszczenie: W opracowaniu została zawarta synteza wygłoszonych referatów i wniosków wynikających z obrad konferencji „Szczyt Gospodarki Morskiej Regionu Zachodniopomorskiego – Bilans otwarcia”, zorganizowanej przez Zachodniopomorską Szkołę Biznesu w Szczecinie w dniach 15 i 16 kwietnia 1999 r. Opinie wyrażone przez wybitnych praktyków i teoretyków z zakresu szeroko rozumianej gospodarki morskiej mogą zostać wykorzystane przez władze państwowe i regionalne, odpowiedzialne za stan i rozwój polskiej gospodarki morskiej, w tym gospodarki morskiej regionu zachodniopomorskiego. summary: The paper contains a synthesis of reports and conclusions resulting from discussion at the conference „Summit of Maritime Economy of Western Pomerania – Opening Balance”, organized by the West Pomeranian Business School in Szczecin on 15th and 16th April 1999. Opinions expressed by prominent practitioners and theoreticians in the field of maritime economy in a wide sense, may be used by state and regional authorities responsible for the condition and development of Polish maritime economy, including sea economy of the West Pomeranian region. słowa kluczowe: dziedziny (sektory) gospodarki morskiej, porty morskie, konkurencyjność portu, czynniki konkurencyjności, program restrukturyzacji przedsiębiorstw gospodarki morskiej key words: maritime economy sectors, sea ports, competitiveness of port, factors of competitiveness, problems of restructuring, restructuring of maritime economy companies
115.	Christowa Cz.: Uprawienie na morskie przystanki w Polsce i integracja z Europą, Ikonomia 7/1999, Bulgaria, s. 30 – 32 Christowa Cz., Seaport management in Poland in the integrating Europe, Ikonomia 7/1999, Bulgaria, p. 30 – 32 streszczenie: Celem publikacji jest przedstawienie modelu systemu zarządzania portamiorskimi w Polsce uwzględniającego rozwiązania funkcjonujące w krajach UE. summary: This publication presents a model of seaport management in Poland taking into account solutions used in EU countries. słowa kluczowe: systemy zarządzania portamiorskimi, analiza porównawcza, finansowanie infrastruktury portowej, skutki integracji key words: seaport management systems, comparative analysis, port infrastructure financing, effect of integration
116.	Christowa Cz.: Szczyt gospodarki morskiej regionu zachodniopomorskiego, Spedycja i Transport 8/1999, s. 3 – 10 Christowa Cz., Maritime Economy Summit of Zachodniopomorskie Region, Spedycja i Transport 8/1999, p. 3 – 10 streszczenie: W publikacji została zawarta synteza wygłoszonych referatów i wniosków z obrad konferencji „Szczyt Gospodarki Morskiej Regionu Zachodniopomorskiego” w 1999 r. Jako współorganizator konferencji autorka przedstawiła aktualne problemy rozwoju głównych dziedzin gospodarki morskiej: transportu morskiego, portów, budownictwa i remontów statków, turystyki morskiej, przemysłu przemyłowego, rybołófstwa i przetwórstwa rybnego, eksploatacji biologicznych i mineralnych zasobów wód oraz dna morskiego, ochrony środowiska i brzegów morskich, kształcenia kadr i prowadzenia badań naukowych. W publikacji wskazano kierunek i uwarunkowania rozwoju polskiej gospodarki morskiej. summary: The publication includes a synthetic review of the papers and conclusions drawn for the meeting at ‘Maritime Economy Summit of Zachodniopomorskie Region’ in 1999. As a co-organizer, the author presents current problems of developing major areas of the maritime economy: maritime transport, ports, shipbuilding and repairs, sea tourism, by-port industry, fishing and fish processing, exploitation of biological and mineral resources of the sea and its underground deposits, marine environment and shore protection, staff education and research. The work defines the direction and determinants of maritime economy development in Poland. słowa kluczowe: dziedziny gospodarki morskiej, analiza i ocena stanu sektorów gospodarki morskiej, uwarunkowania rozwoju gospodarki morskiej, polityka morska państwa key words: maritime economy areas, condition analysis and assessment of maritime economy sectors, determinants of maritime economy development, state maritime economy
117.	Christowa Cz.: Polskie porty w dobie transformacji (na przykładzie Szczecina – Świnoujścia), Przegląd

	Komunikacyjny 9/1999, s. 1 – 6 Christowa Cz., Polish Seaports at the Time of Transformation (case of Szczecin and Świnoujście), <i>Przegląd Komunikacyjny</i> 9/1999, p. 1 – 6 streszczenie: Celem publikacji jest przedstawienie genezy, uwarunkowań i skutków przekształceń własnościowych w polskich portach morskich o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej. Przekształcenia własnościowe i organizacyjne rozpoczęte w 1991 r. mają fundamentalne znaczenie dla zespołu portów Szczecin-Świnoujście. Determinują funkcje i możliwości rozwoju portów w warunkach gospodarki rynkowej. summary: This publication deals with the origin, determinants and effects of ownership transformations in Polish seaports of the major importance for the national economy. The ownership and organizational transformations commenced in 1991 have been of fundamental significance for the Szczecin-Świnoujście port complex, as they determine the functions and opportunities for the development of these ports in the market economy environment. . słowa kluczowe: port morski jako system gospodarczy, transformacje i przekształcenia w polskich portach morskich, infrastruktura portów, finansowanie rozwoju portów, restrukturyzacja i prywatyzacja Zarządu Portu Szczecin-Świnoujście, uwarunkowania prawne przekształceń, efekty ekonomiczno-społeczne prywatyzacji portów morskich key words: seaport as an economic system, transformations in Polish seaports, port infrastructure, port development financing, restructuring and privatization of the Szczecin-Świnoujście Port Authority, legal factors of transformations, economic and social effects of seaport privatization
118.	Christowa Cz.: Ocena prywatyzacji polskich portów morskich, Materiały konferencyjne, Politechnika Lubelska, Lublin 1999, s. 33 – 44 Christowa Cz., Assessment of Polish seaport privatization, conference proceedings, Lublin University of Technology, Lublin 1999, p. 33 – 44 streszczenie: W publikacji przedstawiono analizę i ocenę procesów przekształceń własnościowych w polskich portach morskich ze szczególnym uwzględnieniem ich wpływu na długofalową konkurencyjność i efektywność usług portowych. summary: The presented analysis and assessment of ownership transformation processes in Polish seaports focuses on their influence on long-term competitiveness and efficiency of port services. słowa kluczowe: zasady przekształceń własnościowych, ocena aktów prawnych, wycena przedsiębiorstw, warianty prywatyzacji, bezrobocie, konkurencyjność portów key words: principles of ownership transformations, assessment of legal instruments, company appraisal, privatization variants, unemployment, competitiveness of ports
119.	Christowa Cz.: Privatisation Model in Polish Seaports, proceedings from 'Annual conference on problems of transition economies', Sofia 1999, p. 15 – 24 Christowa Cz., Model prywatyzacji w polskich portach morskich, materiały konferencyjne z 'Corocznej konferencji nt. problemów gospodarek przejściowych, Sofia 1999, s. 15 – 24 streszczenie: W publikacji przedstawiono aktualne problemy restrukturyzacji, prywatyzacji polskich portów morskich. Wskazano uwarunkowania, podstawy prawne, algorytmy, a także ekonomiczne i społeczne efekty decyzji prywatyzacyjnych. Zaprezentowano model prywatyzacji polskich portów morskich i jej wpływ na jakość oraz ekonomiczną efektywność systemu zarządzania. Szczególną uwagę zwrócono na czynniki zwiększania konkurencyjności polskich portów morskich. Przedstawiono główne cele prywatyzacji i ich zastosowanie w Europie Centralnej i Wschodniej. summary: The paper deals with the current restructuring, privatization and management problems seen in Polish seaports. It presents the circumstances, legal ground, algorithms, as well as economic and social effects of the privatization decisions. The paper focuses on the seaport privatization model and its impact on the quality and economic effectiveness of the management system. Particular attention is paid to the factors increasing the competitiveness of those Polish seaports which are vital for the Polish economy. The methodological part of the paper presents the main privatization principles and their implementation in Central and Eastern European enterprises. słowa kluczowe: problemy restrukturyzacji, prywatyzacji i zarządzania w polskich portach morskich, uwarunkowania, podstawy prawne, algorytmy, ekonomiczne i społeczne efekty decyzji prywatyzacyjnych, model prywatyzacji portów morskich, konkurencyjność polskich portów morskich key words: restructuring, privatization and management problems in Polish seaports, circumstances, legal ground, algorithms, economic and social effects of the privatisation decisions, seaport privatisation model, competitiveness of Polish seaports
Rok 1998	
120.	Christowa Cz.: System zarządzania portami morskimi w Polsce, Materiały z seminarium naukowego PAN nt. „Przestrzenie i ekonomiczne aspekty rozwoju transportu na przykładzie województwa katowickiego”, Akademia Ekonomiczna im. K. Adamieckiego, Katowice 1998, s. 97 – 106 Christowa Cz., System of seaport management in Poland, proceedings from the seminar of the Polish Academy of Sciences 'Spatial and economic aspects of transport development based on the Katowickie voivodeship', K. Adamiecki Academy of Economics, Katowice 1998, p. 97 – 106 streszczenie: Celem publikacji jest przedstawienie systemu zarządzania portami morskimi w Polsce na tle systemów funkcjonujących w krajach Europy Zachodniej. Analizie poddano podstawy prawne systemu zarządzania wynikające z wchodzącej w życie ustawy o portach i przystaniach morskich. summary: The publication presents deals with the system of seaport management in Poland compared to systems functioning in Western European countries. The author examines discusses the legal basis of the management system resulting from the new Act on seaports and sea harbours.

	słowa kluczowe: systemy zarządzania portami, ustawa o portach i przystaniach morskich, warunki i efekty wdrożenia ustawy, polski system zarządzania portami key words: port management systems, Act on seaports and sea harbours, conditions and effects of implementing the Act, Polish system of port management
121.	Christowa Cz.: Czynniki aktywizacji i zwiększenia konkurencyjności przedsiębiorstw żeglugi śródlądowej w Polsce, Zeszyty Naukowe nr 57 Wyższej Szkoły Morskiej w Szczecinie, Szczecin 1998, s. 55 – 62 Christowa Cz., Factors of activating and competitiveness enhancement of inland shipping companies in Poland, Scientific Bulletin No 57, Maritime University of Szczecin, Szczecin 1998, p. 55 – 62 streszczenie: W publikacji dokonano analizy wybranych czynników aktywizacji i zwiększenia konkurencyjności przedsiębiorstw żeglugi śródlądowej w Polsce. Do podstawowych czynników zewnętrznych i wewnętrznych zaliczono politykę transportową i morską państwa, warunki naturalne i infrastrukturę systemu wodnego oraz przekształcenia własnościowe, system organizacji i zarządzania, poziom przygotowania kadr, postęp techniczny, technologiczny i organizacyjny, a także prowadzenie prac badawczych. Szczególną uwagę poświęcono założeniom programu Odra 2006 i problemom połączenia polskich dróg wodnych z europejskim systemem śródlądowych dróg wodnych. summary: The present article aims at analyzing selected factors of activation and competitiveness of inland sailing enterprises in Poland. Among the basic outer and inner factors were counted the state's transport and maritime policy, natural conditions and infrastructure of the water system as well as property transformations, system of management and organization, level of personnel preparations, technical, technological and organizational progress, and research work. Particular consideration has been given to the Odra 2006 program and the problems of connecting Polish waterways with European inland waterway system. słowa kluczowe: konkurencyjność przedsiębiorstw żeglugi śródlądowej w Polsce, czynniki zewnętrzne i wewnętrzne, program Odra 2006, europejski system śródlądowych dróg wodnych key words: competitiveness of inland sailing enterprises in Poland, outer and inner factors, the Odra 2006 program, European inland waterway system
122.	Christowa Cz.: PP „Żegluga Szczecińska”, Materiały konferencyjne XIV Sejmiku Morskiego, Stowarzyszenie Civitas Christiana, Szczecin 1998, s. 223 – 224 Christowa Cz., Żegluga Szczecińska - state-owned company, conference materials from 16th Maritime Assembly, Civitas Christiana Association, Szczecin 1998, p. 223 – 224 streszczenie: Celem publikacji jest prezentacja autorskiej koncepcji procesu przekształceń własnościowych PP „Żegluga Szczecińska”. summary: The author presents her concept of the ownership transformation of the company Żegluga Szczecińska. słowa kluczowe: przedsiębiorstwo żeglugi śródlądowej, przesłanki przekształceń własnościowych, wycena majątku przedsiębiorstwa, procedury prawne prywatyzacji, efekty ekonomiczno-społeczne prywatyzacji key words: inland shipping company, ownership transformation premises, company assets appraisal, legal procedures of privatization, economic and social effects of privatization
Rok 1997	
123.	Christowa Cz.: System zarządzania portamiorskimi w Polsce w warunkach integrującej się Europy, Materiały z sympozjum naukowego „Ekonomika, organizacja i zarządzanie eksploatacją portów i floty w warunkach integrującej się Europy”, Wyższa Szkoła Morska w Szczecinie, Szczecin 1997, s. 7 – 15 Christowa Cz., Seaport management system in Poland in the integrating Europe, proceedings from the scientific symposium on 'Economics, organization and management of port and fleet operations in the integrating Europe, Maritime University of Szczecin 1997, p. 7 – 15 streszczenie: W publikacji przedstawiono zasady funkcjonowania portów morskich w rozpoczętym procesie oddzielenia sfery zarządzania od sfery eksploatacyjno-usługowej portów w warunkach wdrażania ustawy o portach i przystaniach morskich. summary: This publication presents the principles of seaports functioning in the process of separating the management sphere from operational-service sphere. słowa kluczowe: czynniki konkurencyjności portów morskich, system organizacji usług portowych, system zarządzania, kadry portowe key words: seaport competitiveness factors, system of port services organization, management system, port personnel
124.	Christowa Cz.: Czynniki funkcjonowania i rozwoju portu Szczecin-Świnoujście, Materiały konferencyjne XII Sejmiku Morskiego „Międzynarodowe uwarunkowania rozwoju transportu morsko-lądowego Polski”, Stowarzyszenie Civitas Christiana, Szczecin 1997, s. 233 – 246 Christowa Cz., The Port of Szczecin-Świnoujście functioning and development factors, conference proceedings from 12th Maritime Assembly 'International factors of sea-land transport development in Poland', Civitas Christiana Association, Szczecin 1997, p. 233 – 246 streszczenie: W publikacji przedstawiono czynniki zewnętrzne (polityka morską, rynek usług portowych) i wewnętrzne (przekształcenia własnościowe i organizacyjne w porcie, system organizacji i zarządzania, kadry kierownicze i wykonawcze, postęp techniczny, organizacyjny, eksploatacyjny i ekonomiczny) funkcjonowania i rozwoju zespołu portów Szczecin – Świnoujście oraz siłę gospodarczą i społeczną ich zaplecza. summary: The publication presents external (maritime policy, port services market) and internal (ownership and organizational transformations in the port, organization and management system, management and executive staff, technical, organizational, operational and economic progress) factors of the functioning and development of the Szczecin-

	Świnoujście port complex, and the economic and social power of its hinterland. słowa kluczowe: zespół portów Szczecin – Świnoujście, czynniki rozwoju polskich portów, konkurencyjność usług portowych, polska gestia transportowa, projekt ustawy o portach morskich, uwarunkowania instytucjonalne rozwoju portów key words: Szczecin-Świnoujście port complex, Polish seaports development factors, port services competitiveness, Polish management of carriage, bill on seaports, institutional determinants of port development
Rok 1996	
125.	Christowa Cz.: Strategia przemian funkcjonalnych, organizacyjnych i własnościowych w portach ujścia Odry, Materiały konferencyjne, Ośrodek Myśli Morskiej, Stowarzyszenie Civitas Christiana, Szczecin 1996, s. 31 – 44 Christowa Cz., Strategy of functional, organizational and ownership changes in the Odra mouth ports, conference proceedings, Maritime Thought Centre, Civitas Christiana Association, Szczecin 1996, p. 31 – 44 streszczenie: Celem publikacji jest przedstawienie długofalowej koncepcji przemian funkcjonalnych, organizacyjnych i własnościowych w przedsiębiorstwach przeładunkowo-składowych ujścia Odry. summary: The publication describes a concept of long-term functional, organizational and ownership changes in stevedoring and storage companies based along the Odra mouth. słowa kluczowe: ustawa o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych, ustawa o portach, cele strategiczne przekształceń, uwarunkowania wdrożenia strategii prywatyzacji key words: Act on state-owned company privatization, Act on ports, strategic aims of transformations, determinants of privatization strategy implementation
126.	Christowa Cz.: Czynniki rozwoju portów ujścia Odry, Materiały konferencyjne, Ośrodek Myśli Morskiej, Stowarzyszenie Civitas Christiana, Szczecin 1996, s. 55 – 63 Christowa Cz., Factors of the development of Odra mouth ports, conference proceedings, Maritime Thought Centre, Civitas Christiana Association, Szczecin 1996, p. 55 – 63 streszczenie: W publikacji przedstawiono czynniki zewnętrzne i wewnętrzne rozwoju portów ujścia Odry ze szczególnym uwzględnieniem źródeł finansowania infrastruktury dostępu do portów i infrastruktury w granicach administracyjnych portów. summary: The publication discusses external and internal factors of the Odra mouth ports development, with a particular attention drawn to the sources of financing port access infrastructure and the infrastructure within port perimeters. słowa kluczowe: przepustowość portu, potencjał przeładunkowy, ustawy portowe, finansowanie budowy infrastruktury portowej, dostępność transportowa portów, polityka morska państwa key words: port capacity, cargo handling potential, acts on ports, financing of port infrastructure construction, port transport accessibility, state maritime policy
127.	Christowa Cz.: Kierunki zmian w systemie organizacji i zarządzania portem Szczecin-Świnoujście, Materiały konferencyjne CARGOTRANS'96 „Układ transportowy północ-południe”, Szczecin 1996, s. 23 – 33 Christowa Cz., Directions of changes in the organization and management system of Szczecin-Świnoujście ports, conference proceedings from CAGOTRANS'96 'The North-South Transport System', Szczecin 1996, p. 23 – 33 streszczenie: W publikacji przedstawiono kierunki pożądaných zmian w systemie organizacji i zarządzania w portach ujścia Odry warunkujące ich efektywność w warunkach wzmagającej się konkurencji ze strony portów Europy Zachodniej. Szczególną uwagę poświęcono integracji funkcjonalnej, inwestycyjnej i kadrowej zespołu portowego Szczecin – Świnoujście. summary: The publication describes directions of preferred changes in the system of organization and management in ports located at the Odra mouth, determining their effectiveness in the face of increasing competitiveness of Western European ports. Particular attention is drawn to functional, investment and staff integration of the Szczecin-Świnoujście port complex. słowa kluczowe: połączenia południkowe portów morskich, konkurencyjność usług portowych, sfera zarządzania portem, sfera eksploatacyjno-usługowa, sfery zarządzania portamiorskimi key words: meridian connections of seaports, port services competitiveness, port management sphere, operational-services sphere, spheres of seaport management
Rok 1995	
128.	Christowa Cz.: Ekonomiczna efektywność systemu eksploatacji portu morskiego, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Morskiej w Szczecinie, Studia Nr 23, Szczecin 1995, 244 s. Christowa Cz.: Economic effectiveness of sea port operation system, published by Maritime University of Szczecin, No 23, Szczecin 1995, 244 p. streszczenie: W monografii zostały zaprezentowane wyniki badań nad efektywnością ekonomiczną eksploatacji portów morskich w warunkach transformacji systemu gospodarczego w Polsce. Przedstawiono w niej metodykę oceny ekonomicznej efektywności systemu eksploatacji portu oraz modele ocenowe przydatne w zarządzaniu eksploatacją. Istotną częścią pracy jest identyfikacja i analiza zewnętrznych i wewnętrznych czynników wpływających na ekonomiczną efektywność eksploatacji. Monografia stanowi próbę sformułowania podstaw cząstkowej teorii eksploatacji portu morskiego. Znalazło to swój wyraz w dokonaniu identyfikacji systemu eksploatacji portu morskiego, stworzeniu modelu mierników oceny obiektów i procesów występujących w tym systemie oraz określeniu czynników decydujących o ekonomicznej efektywności

	funkcjonowania i rozwoju portu. summary: This author presents the results of research on the economic effectiveness of sea ports operation at the time of economic transformation in Poland. Her work includes a methodology of evaluating the economic effectiveness of port operation system as well as an evaluation model useful in operational management. A vital part of the work is the identification and analysis of external and internal factors affecting the economic effectiveness of operation. The author attempts at formulating principles of a partial theory of the sea port operation system, creates model indicators for the evaluation of objects and processes of the system and the factors critical for the economic effectiveness of port functioning and development. słowa kluczowe: system eksploatacji portów, efektywność ekonomiczna, transformacja systemu gospodarczego, modele ocenowe, teoria eksploatacji key words: port operation system, economic effectiveness, economic transformation, evaluation model, theory of the sea port operation
129.	Christowa Cz.: Polityka morska państwa jako czynnik kształtujący ekonomiczną efektywność eksploatacji portu morskiego, Materiały konferencyjne X Sejmiku Morskiego „Państwo i samorządy terytorialne w realizacji polskiej polityki morskiej”, Stowarzyszenie Civitas Christiana, Szczecin 1995, s. 99 – 109 Christowa Cz., State maritime policy as a factor affecting the seaport economic efficiency, conference proceedings from '10th Maritime Assembly 'The state and local governments in the implementation of Polish maritime policy', Civitas Christiana Association, Szczecin 1995, p. 99 – 109 streszczenie: W publikacji przedstawiono wyniki badań czynników kształtujących ekonomiczną efektywność eksploatacji portu morskiego w warunkach gospodarki rynkowej. Poza nadrzędnymi czynnikami o charakterze obiektywnym zasadniczą rolę w określaniu stanu systemu eksploatacji spełniają takie czynniki jak polityka gospodarcza państwa, rynek usług portowych, przekształcenia własnościowe i organizacyjne w portach polskich, system organizacji i zarządzania, kadry eksploatacyjne i postęp w eksploatacji portów. W publikacji wykazano, że integralną częścią polityki gospodarczej państwa jest polityka morska państwa. Pobudzanie efektywnego funkcjonowania i rozwoju portów wymaga wytyczenia prawidłowych celów polityki morskiej, a także zapewnienia dostatecznie długiego okresu obowiązywania stabilnych ekonomicznych i pozaekonomicznych narzędzi jej realizacji. summary: The publication presents the results of research on factors affecting the economic efficiency of seaport operations in the market economy conditions. Apart from the superior objective factors, the principal role in determining the state of the operational system is played by such factors as state economic policy, port service market, ownership and organizational transformations in Polish ports, organizational and management system, operating staff and progress in port operations. The author proves that the maritime policy of the state is integral part of the overall economic policy. Stimulation of effective port functioning and development requires the formulation of appropriate objectives of the maritime policy and the assurance of sufficiently long period of the employment of stable economic and non-economic instruments for the policy implementation. słowa kluczowe: porty morskie, polityka morska, efektywność ekonomiczna, system eksploatacji portów, czynniki kształtowania efektywności ekonomicznej, rynkowy model gospodarki, przekształcenia własnościowe key words: seaports, maritime policy, economic efficiency, system of port operations, factors affecting economic efficiency, market model of the economy, ownership transformations
130.	Christowa Cz.: Algorytm tworzenia polityki morskiej państwa i jej wpływ na eksploatację portów morskich, Zeszyty Naukowe nr 50 Wyższej Szkoły Morskiej w Szczecinie, Szczecin 1995, s. 13 – 24 Christowa Cz.: An algorithm for creating the state maritime policy and its impact on sea port operation, Scientific Bulletin No 50, Maritime University of Szczecin, Szczecin 1995, p. 13 – 24 streszczenie: W publikacji polityka morska, której integralną częścią jest polityka portowa, została oceniona jako jeden z najważniejszych czynników stymulujących wielkość, strukturę i dynamikę oraz efektywność procesów eksploatacyjnych zachodzących w porcie. Zmiana systemu politycznego, urynkowienie gospodarki oraz postępujący proces przekształceń własnościowych spowodowały, że opracowane w Polsce założenia polityki morskiej państwa straciły swoją aktualność. Niezbędne jest zatem stworzenie nowej strategii rozwoju gospodarki morskiej traktowanej jako element systemu gospodarczego państwa. Przedstawiono propozycję działań prowadzących do powstania polskiej polityki morskiej ze wskazaniem uwarunkowań jej efektywnej realizacji w portach morskich. summary: The maritime policy, of which the port policy is an integral part, is considered to be one of the most important factor stimulating the size, structure, dynamics and effectiveness of operating processes in the port. The change of the political system, market orientation of the economy and an advancing process of ownership transformations have outdated the maritime policy assumptions worked out in Poland. Consequently, it is necessary to create a new strategy for development of maritime economy seen as an element of the state economic system. Proposals for measures aiming at establishing Polish maritime policy and conditions for its effective execution in sea ports are presented. słowa kluczowe: polityka portowa, polityka morska, założenia polityki morskiej państwa, strategia rozwoju gospodarki morskiej jako element systemu gospodarczego państwa key words: the port policy, the maritime policy, national maritime policy assumptions, strategy for development of maritime economy as an element of the state economic system
131.	Christowa Cz.: Strategia przekształceń własnościowych w Zarządzie Portu Szczecin-Świnoujście, Materiały konferencyjne „Problemy prywatyzacji i komercjalizacji na Pomorzu Zachodnim”, Wyższa Szkoła Morska w Szczecinie, Szczecin 1995, s. 25 – 35 Christowa Cz., Strategy of ownership transformations in the Szczecin-Świnoujście Port Authority, conference proceedings from "Privatization and commercialization problems in West Pomerania", Maritime University of Szczecin, Szczecin 1995, p. 25 – 35

	streszczenie: W publikacji przedstawiono wyniki badań czynników kształtujących ekonomiczną efektywność eksploatacji portu morskiego w warunkach gospodarki rynkowej. Poza nadrzędnymi czynnikami o charakterze obiektywnym zasadniczą rolę w określaniu stanu systemu eksploatacji spełniają takie czynniki jak polityka gospodarcza państwa, rynek usług portowych, przekształcenia własnościowe i organizacyjne w portach polskich, system organizacji i zarządzania, badania naukowe i postęp w sferze eksploatacji portów. W publikacji wykazano, że integralną częścią polityki gospodarczej państwa jest polityka morska. Pobudzanie efektywnego funkcjonowania i rozwoju portów wymaga wytyczenia prawidłowych celów polityki morskiej, a także zapewnienia dostatecznie długiego okresu obowiązywania stabilnych ekonomicznych i poza ekonomicznych narzędzi jej realizacji. summary: The publication presents the results of research on factors affecting the economic efficiency of seaport operations in the market economy conditions. Apart from the superior objective factors, the principal role in determining the state of the operational system is played by such factors as state economic policy, port service market, ownership and organizational transformations in Polish ports, organizational and management system, scientific research and progress in port operations. The publication indicates that the maritime policy of the state is integral part of the overall economic policy. Stimulation of effective port functioning and development requires the formulation of appropriate objectives of the maritime policy and the assurance of sufficiently long period of the employment of stable economic and non-economic instruments for the policy implementation. słowa kluczowe: porty morskie, polityka morska, efektywność ekonomiczna, system eksploatacji portów, czynniki kształtowania efektywności ekonomicznej, rynkowy model gospodarki, przekształcenia własnościowe key words: seaports, maritime policy, economic efficiency, system of port operations, factors affecting economic efficiency, market model of the economy, ownership transformations
132.	Christowa Cz.: Strategia przekształceń własnościowych w polskich portach morskich, Materiały konferencyjne „Polskie porty morskie a polityka transportowa kraju w warunkach gospodarki rynkowej”, Wyższa Szkoła Morska w Szczecinie, Szczecin 1995, s. 23 – 35 Christowa Cz., Strategy of ownership transformations in Polish seaports, conference proceedings from 'Polish seaports and the state transport policy in the conditions of market economy', Maritime University of Szczecin, Szczecin 1995, p. 23 – 35 streszczenie: Celem publikacji jest przedstawienie polityki i strategii przekształceń własnościowych w polskich portach morskich wraz ze skutkami ekonomicznymi i społecznymi procesów przemian. summary: This publication presents the policy and strategy of ownership transformations in Polish seaports along with the economic and social effects of transformation processes. słowa kluczowe: porty morskie, podsystem zarządzania, podsystem eksploatacji, podstawy prawne prywatyzacji, przekształcenia własnościowe w portach morskich, efekty przekształceń key words: seaports, management subsystem, operations subsystem, legal basis of privatization, ownership transformations in seaports, transformation effects
Rok 1994	
133.	Christowa Cz.: Polityka morska państwa jako czynnik kształtujący ekonomiczną efektywność eksploatacji portu morskiego, Materiały konferencyjne X Sejmiku Morskiego „Państwo i samorządy terytorialne w realizacji polskiej polityki morskiej”, Szczecin 1994
134.	Christowa Cz.: Znaczenie integracji w rozwoju układu portowego Szczecin-Świnoujście, Materiały konferencyjne IX Sejmiku Morskiego „Przekształcenia własnościowe i strukturalne w gospodarce morskiej”, Szczecin 1994
135.	Christowa Cz.: Polityka morska państwa jako czynnik kształtujący ekonomiczną efektywność eksploatacji portu morskiego, Zeszyty Naukowe nr 48 Instytutu Eksploatacji Portów i Floty, Wyższa Szkoła Morska w Szczecinie, Szczecin 1994
Rok 1992	
136.	Christowa Cz.: System ekspertowy „Ładunki niebezpieczne”, Inżynieria Morska i Geotechnika 1/1992
Rok 1991	
137.	Christowa Cz.: Selected problems of property conversion in Polish ports, Międzynarodowa Konferencja „Organization of ports operations in the conditions of market economy and private property”, Referat wygłoszony w Instytucie Transportu Wodnego w Warnie, Warnia 1991
138.	Christowa Cz.: Czynniki kształtujące ekonomiczną efektywność eksploatacji portów, Referat na seminarium w Akademii Obrony Narodowej w Warszawie, Warszawa 1991
139.	Christowa Cz.: Efektywność ekonomiczna eksploatacji portu w warunkach gospodarki rynkowej, Materiały konferencyjne „Problemy przekształceń własnościowych w portach ujścia Odry”, Wyższa Szkoła Morska w Szczecinie, Szczecin 1991
140.	Christowa Cz.: Wybrane problemy przekształceń własnościowych w portach morskich, Materiały konferencyjne „Problemy przekształceń własnościowych w portach ujścia Odry”, Wyższa Szkoła Morska w Szczecinie, Szczecin 1991
141.	Christowa Cz.: System ekspertowy „Ładunki niebezpieczne”, Materiały konferencyjne nt. Budowa i zastosowanie systemu ekspertowego „Ładunki niebezpieczne”, Wyższa Szkoła Morska w Szczecinie, Szczecin 1991
142.	Christowa Cz.: System eksploatacji portu, Zeszyty Naukowe nr 42 Instytutu Eksploatacji Portów, Wyższa Szkoła Morska w Szczecinie, Szczecin 1991
Rok 1990	

143.	Christowa Cz., Kowalewski J.: Zarys koncepcji zagospodarowania miejskiego portu śródlądowego w Szczecinie, Inżynieria Morska 4/1990
144.	Christowa Cz.: Koncepcja racjonalnej organizacji i zarządzania Bazą Przeladunkowo-Składową Zbóż i Pasz w porcie Szczecin, Inżynieria Morska 3/1990
Rok 1989	
145.	Christowa Cz.: Kierunki racjonalizacji zarządzania obsługą ładunków niebezpiecznych w porcie Szczecin, Materiały konferencyjne Instytutu Eksploatacji Portów „Problemy obsługi ładunków niebezpiecznych w porcie Szczecin”, Wyższa Szkoła Morska w Szczecinie, Szczecin 1989
146.	Christowa Cz.: Zagadnienie racjonalizacji systemu informacyjnego zarządzania działalnością eksploatacyjną portu, Inżynieria Morska 5/1989
Rok 1988	
147.	Christowa Cz., Kochanowski J.: Further Professional Training of Port Operating Staff (Doskonalenie zawodowe kadry eksploatacyjnej morskich portów handlowych), Materiały konferencyjne, Międzynarodowa Konferencja „Doskonalenie zawodowe kadry eksploatacyjnej w gospodarce morskiej”, Wyższa Szkoła Morska w Gdyni, Gdynia 1988
148.	Christowa Cz.: Zagadnienie racjonalizacji systemu informacyjnego zarządzania działalnością eksploatacyjną portu, Materiały konferencyjne Instytutu Eksploatacji Portów, I Międzynarodowa Konferencja Eksploatacji Portów, Wyższa Szkoła Morska w Szczecinie, Szczecin 1988
149.	Christowa Cz.: Modelowanie informatycznego systemu zarządzania portamiorskimi (na przykładzie Zarządu Portu Szczecin-Świnoujście), Zeszyty Naukowe nr 32 Wyższej Szkoły Morskiej w Szczecinie, Szczecin 1988
Rok 1987	
150.	Christowa Cz., Downarowicz O.: Kształcenie operatorów dla portów morskich, Inżynieria Morska 6/1987
151.	Christowa Cz.: Wybrane problemy modelowania informatycznego systemu zarządzania produkcją usług portowych, Inżynieria Morska 4/1987
Rok 1986	
152.	Christowa Cz., Guliński J., Sakowski W.: Optymalizacja rozdziału środków transportu na nabrzeża w dobowo-zmianowym planie przeładunkowym Zakładu Przeładunków Masowych Zarządu Portu Szczecin-Świnoujście, Zeszyty Naukowe nr 28 Wyższej Szkoły Morskiej w Szczecinie, Szczecin 1986
153.	Christowa Cz., Guliński J.: System informacyjny w informatycznym systemie zarządzania działalnością przeładunkową w porcie morskim (na przykładzie Zarządu Portu Szczecin-Świnoujście), Zeszyty Naukowe nr 28 Wyższej Szkoły Morskiej w Szczecinie, Szczecin 1986
Rok 1985	
154.	Christowa Cz., Kobylarz J.: Możliwości marketingowej strategii w usługach portowych, Materiały konferencyjne „Marketing-Reforma-Perspektywy”, Polskie Towarzystwo Marketingowe, Kołobrzeg 1985
Rok 1982	
155.	Christowa Cz., Christow I., Naumow D., Donew K., Sawicki K., Leśkiewicz Z., Bonew G.: Kibernetika w pristanisztata, Wedomstwen Uczeben Centār na Sledidiplomna Kwalifikacija SO „Woden Transport”, Warna 1982
156.	Christowa Cz., Christow I.: Za kodiraneto na ikonomiczeskata informacija, Materiały konferencyjne wydane przez Wojskową Akademię Techniczną im. G. Dimitrowa w Szumen, Szumen 1982
157.	Christowa Cz.: Otnosno opredelaneto na nomenklaturata i sādăržanijeta na informacjonnite masiwi w ASU i algoritma na tjachnoto izgraždane, Materiały konferencyjne, Politechnika Gabrowska, Gabrowo 1982
158.	Christowa Cz.: Wybrane problemy metodologiczne budowy banku danych portu morskiego, Zeszyty Naukowe nr 21 Wyższej Szkoły Morskiej w Szczecinie, Szczecin 1982
159.	Christowa Cz., Olejniczak E.: Awtomatizirana sistema za uprawnienije na techniczeskata eksploatacija na ribolownija flot, Ribno Stopanstwo 1/1982, Bułgaria
Rok 1981	
160.	Christowa Cz., Gućma S.: Wybrane zagadnienia symulacji systemu portowego, Materiały konferencyjne „Cybernetyka w gospodarce morskiej”, Polskie Towarzystwo Cybernetyczne, Gdańsk 1981
161.	Christowa Cz., Christow I.: Zastosowanie modeli matematycznych w zarządzaniu portem morskim, Materiały konferencyjne wydane przez Wojskową Akademię Techniczną im. G. Dymitrowa w Szumen, Szumen 1981
Rok 1977	
162.	Christowa Cz., Christow I.: Technologiczny plan obsługi statku i jego zautomatyzowane opracowanie. Technika i Gospodarka Morska 1/1977
Rok 1976	
163.	Christowa Cz., Christow I.: Koncepcja informatyzacji zarządzania portami bułgarskimi, Technika i Gospodarka

	Morska 5/1976
Rok 1975	
164.	Christowa Cz.: Niakoi vyprosi i položenija ot izgraždaneto na informacjonnoto osiguriawane na ASU, Transport i Kibernetika 5/1975, Bulgaria
165.	Christowa Cz.: Morskoto pristanishte kato kiberneticzna sistema, Godisznik na Nauczniya Centyr po Transportna Kibernetika i Kompleksni Transportni Problemi, Tom III, 1975, Bulgaria
166.	Christowa Cz.: EIM i otcitane na waliutnite spestiwaniya pri Bylgarski tankeren Flot, Transport i Kibernetika 1-2/1975, Bulgaria
167.	Christowa Cz.: Otcitane na waliutnite spestiwaniya na Bylgarski Tankeren Flot z izpolzwane na EIM, Awtomatizacija na Proizvodstwoto i Uprawlenije 2/1975, Bulgaria
Rok 1974	
168.	Christowa Cz.: Elektronno-izczislitelna maszina otczita waliutnite spestiwaniya na moriacite, Transporten Glas 31/1974, Bulgaria
Rok 1973	
169.	Christowa Cz.: Poniakoi teoreticheski i prakticheski položenija pri izgraždaneto na postojannite informacjonni masivi za ASU – pristanishte, Godisznik na Nauczniya Centyr po Transportna Kibernetika i Kompleksni Transportni Problemi, Tom. II, 1973, Bulgaria
Rok 1972	
170.	Christowa Cz.: Osnovni položenija na idejata za awtomatizirana sistema za upravlenije na pristanishte Burgas, Korabostroenie i Koraboplwanije 2/1972, Bulgaria
171.	Christowa Cz.: Awtomatizirana sistema za upravlenije w pristanishte Burgas, Ekonomiceski Žiwot 27/1972, Bulgaria
172.	Christowa Cz.: ASU na morsko pristanishte i wlijanijeto i wyrchu sistemata ot pokazateli na operatiwno upravlenije na pretowarnija proces, Korabostroenie i Koraboplwanije 10/1972, Bulgaria